

**ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2025-2028 წლების
პრიორიტეტების დოკუმენტი**

შესავალი

წინამდებარე დოკუმენტი ასახავს ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2025-2028 წლების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმის პრიორიტეტულ მიმართულებებს და პროგრამებს, რომელთა განხორციელებაც გათვალისწინებულია ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტით.

პრიორიტეტების დოკუმენტი მომზადებულია „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ და „პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგიის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 08 ივნისის №385 ბრძანების მოთხოვნათა გათვალისწინებით.

საქართველოს მთავრობისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის მიერ დასახული პრიორიტეტების, ასევე ქალაქ ბათუმში არსებული სიტუაციის ანალიზის გათვალისწინებით ჩამოყალიბდა საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმა და განისაზღვრა შემდეგი პრიორიტეტული მიმართულებები:

- მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება (02 00)
- ქალაქის დასუფთავება, ეკოლოგიური მდგომარეობისა და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება (03 00)
- განათლება (04 00)
- კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი (05 00)
- ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა (06 00)
- ქალაქის ეკონომიკური და ურბანული განვითარება (07 00)
- მუნიციპალური სერვისების განვითარება (08 00)
- წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების დაფინანსება (01 00)

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2025-2028 წლების პრიორიტეტების დოკუმენტი სრულად იზიარებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის მიერ 2015 წლის 25 სექტემბერს მიღებული A/RES/70/1 რეზოლუციის - “ჩვენი სამყაროს გარდაქმნა: 2030 წლის დღის წესრიგი მდგრადი განვითარებისათვის“ სულისკვეთებას.

თავი I. ზოგადი ინფორმაცია მუნიციპალიტეტის შესახებ

ქალაქი ბათუმი წარმოადგენს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ადმინისტრაციულ ცენტრს და მდებარეობს დედაქალაქიდან 390 კმ. დაშორებით. 2006 წლიდან თვითმმართველი ქალაქია. ფართობი შეადგენს 64,94 კვ/კმ და სიდიდით საქართველოს მესამე ქალაქია, რომელიც შედგება 14 ადმინისტრაციული ერთეულისგან. ქალაქის ძირითადი ნაწილი სამხრეთიდან ეკვრის ბათუმის ყურეს და კახაბრის ვაკის ჩრდილოეთ მონაკვეთზე მდებარეობს, დანარჩენი ნაწილი ყურის აღმოსავლეთით და ჩრდილო-აღმოსავლეთით მდინარეების ბარცხანისა და ყოროლისწყლის გასწვრივაა გაშენებული.

მოსახლეობა

საქსტატის 2024 წლის მონაცემებით, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა 183,200 ათასი კაცია. მოსახლეობის სიმჭიდროვე 1 კვ/კმ-ზე 2821 კაცია. საყოველთაო აღწერის მონაცემებით, ქ. ბათუმის მოსახლეობის 47,6 პროცენტს მამაკაცები შეადგენენ, ხოლო 52,4 პროცენტს ქალები. ქ. ბათუმში შობადობის კოეფიციენტი შეადგენს 17,7-ს, რაც საქართველოს ანალოგიურ მაჩვენებლს 4 ერთეულით აღემატება (13,7), ხოლო მოკვდაობის კოეფიციენტი შეადგენს 9,8-ს. ქ. ბათუმის მოსახლეობის ყველაზე დიდი წილი - 32% მოდის 20-39 წლის ასაკის მოსახლეობაზე, 19 წლამდე

26%, 40-59 ასაკის 28%, 60-80 ასაკის 12,5% და 80 წელზე ზევით მოსახლეობაზე 1,5%. მოსახლეობის დაახლოებით 8% არის სკოლამდელი ასაკის, 12% - სასკოლო ასაკის, 21% - სტუდენტი, 14% - საპენსიო და ა.შ.

2024 წლის სექტემბრის მონაცემების მიხედვით საარსებო შემწეობის მიმღები პირების რაოდენობა შეადგენს 15 279 პირს, რომელთაგანაც თითქმის 80% 100000 ქულამდეა.

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტში რეგისტრირებული შშმ პირისა და შრომის უუნარო პირის სტატუსის საფუძველით სახელმწიფო გასაცემლის, კერძოდ „სოციალური პაკეტის“ მიმღებ პირთა რაოდენობა შეადგენს 8857-ს, რომელთა დაახლოებით 25% 18 წელს ქვემოთ მყოფი პირია.

ეკონომიკა

ეკონომიკის ძირითადი საზომს მთლიანი შიდა პროდუქტი წარმოადგენს. გამომდინარე იქედან რომ სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ მთლიანი შიდა პროდუქტის დათვლა ხდება ქვეყნის, რეგიონისა და თბილისის მიხედვით, მონაცემები უშუალოდ თვითმმართველ ქალაქზე არ არის ხელმისაწვდომი. შესაბამისად ანალიზის გაკეთება შესაძლებელია რეგიონის ჭრილში, თუმცა გამომდინარე ბათუმის პოზიციონირებიდან სავარაუდოა, რომ ქალაქზე მოდის უმეტესი წილი. 2022 წლის მონაცემებით (საბოლოო რაც ამ ეტაპზეა დათვლილი) აჭარაში მშპ შეადგენს 6 884,9 მლნ ლარს, რომელიც თბილისის შემდგომ ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია. სექტორების მიხედვით ყველაზე დიდი წილი მშენებლობაზე მოდის, შემდგომია უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობები და საცალო და საბითუმო ვაჭრობა. ბოლო მონაცემებით ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტში რეგისტრირებულია 59561 ბიზნეს სუბიექტი, რეგისტრირებული ბიზნეს სუბიექტთა რაოდენობიდან 17380 აქტიურია, რაც მთლიანი რაოდენობის დაახლოებით 29%-ია.

ქ. ბათუმის მოსახლეობის 46,3% ეკონომიკურად აქტიურია, რომელთა 74,4% დასაქმებულია. ეკონომიკურად აქტიურია მამაკაცების 52%, ხოლო ქალების 41,2% (აღნიშნული ძირითადად განპირობებულია საპენსიო ასაკით). რაც შეეხება დასაქმების მაჩვენებლებს, ეკონომიკურად აქტიურ მოსახლეობაში მამაკაცების დასაქმების მაჩვენებელი 78,8%-ია, ხოლო ქალების 69,3%-ია. დასაქმებულთა 78,5% დაქირავებით მომუშავეა (აღნიშნულ კომპონენტში ქალების წილი გაცილებით მაღალია და 84,3%-ს შეადგენს) ხოლო 9,1% ინდივიდუალურად მომუშავე. უმუშევრობის საშუალო მაჩვენებელი 25,6%-ია, მამაკაცებში უმუშევრობის მაჩვენებელი 21,2%, ხოლო ქალებში 30,7%.

აღწერის მონაცემების მიხედვით, ქ. ბათუმში 41 500 კერძო შინამეურნეობაა, ხოლო კერძო შინამეურნეობებში წევრთა საშუალო რაოდენობა შეადგენს 4 კაცს, რაც საკმაოდ მაღალი მაჩვენებელია საქართველოს ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით.

სტრატეგიული ობიექტები

ბათუმი ცნობილია თავისი უძველესი პორტით, არქიტექტურით, ევროპული მოედნებით, ბულვარით, ღირსშესანიშნავი ადგილებით. ბათუმი, ადგილმდებარეობიდან გამომდინარე თავისი ღრმა საზღვაო პორტით და სარკინიგზო კვანძით, მნიშვნელოვან როლს ასრულებს მეზობელ სახელმწიფოებთან და შუა აზიის ქვეყნებთან როგორც ეკონომიკური ასევე ზოგადად რეგიონული თანამშრომლობის განვითარებაში.

ქალაქი შავი ზღვის სამხრეთ-აღმოსავლეთ სანაპიროს მსხვილი საერთაშორისო ნავსადგურია, რომელიც მდებარეობს ბუნებრივ ღრმაწყლიან უბეში, რაც იძლევა დიდტონაჟიანი გემების მიღების საშუალებას. ნავსადგურის ფართობია 182726 მ.კვ. და გააჩნია 4 ტერმინალი: ნავთობტერმინალი, მშრალი ტვირთის ტერმინალი, საკონტეინერო ტერმინალი

და სამგზავრო ტერმინალი. აღნიშნული ტერმინალები აღჭურვილია სათანადო ტექნიკით, რაც ხელს უწყობს ტვირთების დროულ და ხარისხიან გადამუშავებასა. ნავსადგური გამოიყენება როგორც მთავარი სატრანზიტო ნავსადგური ყაზახეთისა და აზერბაიჯანის ნავთობის გადასამუშავებლად. ბათუმის პორტიდან სარკინიგზო გზის საშუალებით ტვირთის გადაზიდვა ხორციელდება აზერბაიჯანის, ცენტრალურ აზიისა და ჩინეთის მიმართულებით.

საავტომობილო გზატკეცილებით ბათუმი დაკავშირებულია აჭარის შიგა რაიონებთან, საქართველოს ცენტრებთან და თურქეთთან. ქალაქიდან 20 კმ-ში მდებარეობს თურქეთთან დამაკავშირებელი სარფის გამშვები საბაჟო ტერმინალი, რომელსაც წლის განმავლობაში დაახლოებით მილიონამდე სატრანსპორტო საშუალება კვეთს.

ქალაქს, ისევე როგორც მთელ რეგიონს, 2007 წლიდან ემსახურება საერთაშორისო აეროპორტი, სადაც ოპერირებს 12 ავიაკომპანია და რეგულარულად ხორციელდება ფრენები თბილისის, ერევნის, ბაქოს, სტამბულის, დუბაის, თელ-ავივის და სხვა დიდი ქალაქების მიმართულებით. მგზავრთა გადაყვანაში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ბათუმის რკინიგზის სადგურიც, საიდანაც ხდება მგზავრთა გადაყვანა თბილისის, ქუთაისი, და სეზონურად ოზურგეთის, ზუგდიდისა და ერევნის მიმართულებით.

ბათუმის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ეკონომიკურ მიმართულებას წარმოადგენს ტურიზმის სექტორი. ვიზიტორთა რაოდენობის დათვლა თვითმმართველი ქალაქის მიხედვით ვერ ხორციელდება მაგრამ სავარაუდოა, რიგიონის ვიზიტორების უმრავლესობა ბათუმშიც განახორციელებდა ვიზიტს, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული ბიუროს მიერ დათვლილი მონაცემებით აჭარაში ვიზიტორთა რაოდენობა 2024 წლის I და II კვარტლის მონაცემების მიხედვით შეადგენს 6 450 000, აქედან 48% უცხოელი ვიზიტორია. საზღვრის კვეთის მიხედვით (სარფის საბაჟო გამშვები პუნქტი, ბათუმის აეროპორტი, ბათუმის პორტი) ყველაზე დიდი შემოსულობის მაჩვენებელი 2023 წელს არის თურქეთიდან, რუსეთიდან და ისრაელიდან. ქალაქში ვიზიტორების განსათავსებელი 418 ობიექტია და 361 კვების ობიექტი. ყველაზე მოთხოვნადი ადგილი ვიზიტების რაოდენობს მიხედვით - აჭარის ა.რ. ტერიტორიაზე განთავსებული ტურისტული საინფორმაციო ცენტრებიდან მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, ვიზიტორების მიერ ხშირად მოთხოვნადი ადგილებია ბათუმის საბაგრო, დელფინარიუმი, ბათუმის ბულვარი, ბოტანიკური ბაღი, გონიო-აფსაროსის ციხე.

თავი II. ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები

2.1 ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023-2028 წლების ბიუჯეტის მაჩვენებლები

ბიუჯეტის ბალანსი

(ათასი ლარი)

დასახელება	2023 წლის ფაქტი	2024 წლის გეგმა	2025 წლის გეგმა	2026 წლის პროგნოზი	2027 წლის პროგნოზი	2028 წლის პროგნოზი
შემოსავლები	333 364,7	393 500,8	442 000,0	593 391,6	618 742,3	657 500,9
გადასახადები	102 991,5	106 217,2	115 911,9	121 412,8	127 579,4	134 343,7
გრანტები	134 000,4	202 392,1	232 202,1	370 000,0	380 000,0	390 000,0
სხვა შემოსავლები	96 372,8	84 891,5	93 886,0	101 978,8	111 162,9	133 157,2
ხარჯები	192 282,7	247 813,4	267 972,4	301 817,3	317 114,4	340 193,7
შრომის ანაზღაურება	37 636,0	43 862,9	55 455,3	61 000,8	67 100,9	73 811,0
საქონელი და მომსახურება	68 368,1	78 229,9	88 779,1	99 846,9	102 831,6	108 114,8
პროცენტი	4 488,7	4 892,8	6 082,5	7 886,3	8 680,0	8 239,8
სუბსიდიები	19 422,8	24 162,7	28 238,5	15,0	15,0	15,0
გრანტები	2,5	15,0	15,0	31 062,4	34 168,6	37 585,4
სოციალური უზრუნველყოფა	16 926,2	19 279,5	20 076,3	25 747,7	26 728,5	27 078,9
სხვა ხარჯები	45 438,5	77 370,6	69 325,7	76 258,3	77 589,8	85 348,8
საოპერაციო სალდო	141 081,9	145 687,4	174 027,6	291 574,3	301 627,9	317 307,2
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	109 649,7	167 230,3	178 177,0	252 793,6	261 090,9	277 897,0
ზრდა	119 741,9	175 230,3	191 177,0	257 793,6	266 090,9	282 897,0
კლება	10 092,1	8 000,0	13 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0
მთლიანი სალდო	31 432,2	-21 542,9	-4 149,4	38 780,7	40 537,0	39 410,2
ფინანსური აქტივების ცვლილება	5 815,6	-58 500,0	-45 000,0			
ზრდა	5 815,6					
ვალუტა, დეპოზიტები	5 815,6					
კლება		58 500,0	45 000,0			
ვალუტა, დეპოზიტები		58 500,0	45 000,0			

აქციები და სხვა კაპიტალი						
ვალდებულებების ცვლილება	-25 616,6	-36 957,1	-40 850,6	-38 780,7	-40 537,0	-39 410,2
კლება	25 616,6	36 957,1	40 850,6	38 780,7	40 537,0	39 410,2
საშინაო	25 616,6	36 957,1	40 850,6	38 780,7	40 537,0	39 410,2
ბალანსი	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

ბიუჯეტის შემოსულობები, გადასახდელები და ნაშთის ცვლილება

(ათასი ლარი)

დასახელება	2023 წლის ფაქტი	2024 წლის გეგმა	2025 წლის გეგმა	2026 წლის პროგნოზი	2027 წლის პროგნოზი	2028 წლის პროგნოზი
შემოსულობები	343 456,8	401 500,8	455 000,0	598 391,6	623 742,3	662 500,9
შემოსავლები	333 364,7	393 500,8	442 000,0	593 391,6	618 742,3	657 500,9
არაფინანსური აქტივების კლება	10 092,1	8 000,0	13 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0
გადასახდელები	337 641,2	460 000,8	500 000,0	598 391,6	623 742,3	662 500,9
ხარჯები	192 282,7	247 813,4	267 972,4	301 817,3	317 114,4	340 193,7
არაფინანსური აქტივების ზრდა	119 741,9	175 230,3	191 177,0	257 793,6	266 090,9	282 897,0
ვალდებულებების კლება	25 616,6	36 957,1	40 850,6	38 780,7	40 537,0	39 410,2
ნაშთის ცვლილება	5 815,6	-58 500,0	-45 000,0	0,0	0,0	0,0

2.2 ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის საბოლოო შედეგების ანალიზი

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტი დამტკიცებული იქნა ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2022 წლის 16 დეკემბრის №31 დადგენილებით. დამტკიცებულ ბიუჯეტში წლის განმავლობაში განხორციელდა ცვლილებები ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 14/02/2023 №1, 03/05/2023 №8, 24/07/2023 №16 და 29/11/2023 №26 დადგენილებებით.

საანგარიშო პერიოდში ადგილობრივი ბიუჯეტის შემოსულობების დაზუსტებულმა გეგმამ შეადგინა 308 727,2 ათასი ლარი, ფაქტიური შესრულება 343 456,8 ათასი ლარია. ბიუჯეტის გადასახდელების დაზუსტებულმა გეგმამ შეადგინა 361 377,2 ათასი ლარი, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 337 641,2 ათასი ლარი.

2023 წელს პრიორიტეტული იყო ქალაქის განვითარებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის მშენებლობის, რეაბილიტაციისა და მათ ექსპლოატაციასთან დაკავშირებული ღონისძიებების დაფინანსება და მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება.

დასახული პრიორიტეტების შესაბამისად, ქალაქის ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან ხორციელდებოდა შემდეგი პროგრამების დაფინანსება:

✓ მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება:

- საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება - 68 181,2 ათასი ლარი;
- სატრანსპორტო სისტემისა და სერვისის განვითარება - 25 611,5 ათასი ლარი;
- საზაზისო კომუნალური ინფრასტრუქტურის განვითარება - 13 904,0 ათასი ლარი;
- ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა, ბინათმშენებლობა და ავარიული შენობების რეაბილიტაცია, დემონტაჟი - 36 986,6 ათასი ლარი;
- მუნიციპალური სასაფლაოების მოწყობა და მოვლა-პატრონობა - 887,4 ათასი ლარი;
- ინფრასტრუქტურული პროექტების დაგეგმვა და მართვა - 12 804,9 ათასი ლარი;
- ქალაქის კეთილმოწყობა - 7 059,2 ათასი ლარი.

✓ ქალაქის დასუფთავება, ეკოლოგიური მდგომარეობისა და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება:

- ქალაქის დასუფთავების მომსახურების განვითარება - 16 099,7 ათასი ლარი;
- ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება - 19 363,6 ათასი ლარი;

✓ განათლება:

- სკოლამდელი განათლება - 39 590,4 ათასი ლარი;
- პროფესიული განვითარებისა და უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა - 146,5 ათასი ლარი;

✓ კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი:

- სპორტის განვითარების ხელშეწყობა - 7 098,6 ათასი ლარი;
- მუნიციპალური სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება და მოვლა-პატრონობა - 2 908,9 ათასი ლარი;
- კულტურული ღონისძიებები და ფესტივალები - 4 307,7 ათასი ლარი;

- კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის ხელშეწყობა - 3 742,6 ათასი ლარი;
  - კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და განვითარება - 2 315,7 ათასი ლარი;
  - ახალგაზრდობის განვითარების ხელშეწყობა - 203,5 ათასი ლარი.
  - ✓ **ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა:**
  - ჯანმრთელობის დაცვა - 6 837,4 ათასი ლარი;
  - სოციალური უზრუნველყოფა - 18 735,4 ათასი ლარი;
  - სანიტარიული ზედამხედველობა და ეპიდსიტუაციის მართვა - 950,0 ათასი ლარი.
  - ✓ **ქალაქის სოციალურ-ეკონომიკური და სივრცითი განვითარება:**
  - ქალაქის ურბანული განვითარება - 336,9 ათასი ლარი;
  - ქალაქის ეკონომიკური პროფილის გაძლიერება და ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა - 73,3 ათასი ლარი;
  - ✓ **მუნიციპალური სერვისების განვითარება:**
  - მუნიციპალური მომსახურების მართვა და გაუმჯობესება - 8 754,7 ათასი ლარი;
- ადგილობრივი ბიუჯეტიდან ხორციელდებოდა ასევე მუნიციპალიტეტის თვითმმართველობის ორგანოების (საკრებულო, მერია) ხარჯების დაფინანსება (9 799,8 ათასი ლარი), სასესხო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა (30 864,9 ათასი ლარი), წვევამდელთა ტრანსპორტირება (12,9 ათასი ლარი) და მუნიციპალიტეტის საჯარო მოსამსახურეთა პროფესიული განვითარება (63,9 ათასი ლარი).

ქ. ბათუმის 2023 წლის ბიუჯეტის მაჩვენებლები

ქ. ბათუმის ბიუჯეტის ბალანსი

(ათასი ლარი)

დასახელება	2023 წლის გეგმა	2023 წლის შესრულება	შესრულების %
შემოსავლები	299 227,2	333 364,7	111%
გადასახადები	97 296,4	102 991,5	106%
გრანტები	136 373,9	134 000,4	98%
სხვა შემოსავლები	65 556,9	96 372,8	147%
ხარჯები	207 195,6	192 282,7	93%
შრომის ანაზღაურება	38 167,7	37 636,0	99%
საქონელი და მომსახურება	72 300,2	68 368,1	95%
პროცენტი	4 805,4	4 488,7	93%
სუბსიდიები	23 048,2	19 422,8	84%
გრანტები	15,0	2,5	17%
სოციალური უზრუნველყოფა	18 976,2	16 926,2	89%
სხვა ხარჯები	49 883,0	45 438,5	91%
საოპერაციო სალდო	92 031,6	141 081,9	153%
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	117 804,3	109 649,7	93%
ზრდა	127 304,3	119 741,9	94%
კლება	9 500,0	10 092,1	106%
მთლიანი სალდო	-25 772,7	31 432,2	-122%
ფინანსური აქტივების ცვლილება	-52 650,0	5 815,6	-
ზრდა	0,0	5 815,6	-
ვალუტა და დეპოზიტები	0,0	5 815,6	-
კლება	52 650,0	0,0	-
ვალუტა და დეპოზიტები	52 650,0	0,0	-
ვალდებულებების ცვლილება	-26 877,3	-25 616,6	95%
ზრდა	0,0	0,1	-
საგარეო		0,1	-
კლება	26 877,3	25 616,6	95%
საშინაო	26 877,3	25 616,6	95%
ბალანსი	0,0	0,0	

ქ. ბათუმის ბიუჯეტის შემოსულობები, გადასახდელები და ნაშთის ცვლილება

(ათასი ლარი)

დასახელება	2023 წლის გეგმა	2023 წლის შესრულება	შესრულების %
შემოსულობები	308 727,2	343 456,8	111,2%
შემოსავლები	299 227,2	333 364,7	111,4%
არაფინანსური აქტივების კლება	9 500,0	10 092,1	106,2%
გადასახდელები	361 377,2	337 641,2	93,4%
ხარჯები	207 195,6	192 282,7	92,8%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	127 304,3	119 741,9	94,1%
ვალდებულებების კლება	26 877,3	25 616,6	95,3%
ნაშთის ცვლილება	-52 650,0	5 815,6	

**ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის
ბიუჯეტის შემოსულობები**

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის ფაქტიურმა შემოსულობებმა შეადგინა 343 456,8 ათასი ლარი, რაც შემოსულობების 2023 წლის გეგმიური მაჩვენებლის 111,2%-ია. შემოსულობებიდან გადასახადების სახით მიღებულ შემოსავლებზე მოდის 102 991,5 ათასი ლარი (შემოსულობების 30,0%), გრანტების (ფინანსური დახმარების) სახით მიღებულ შემოსავლებზე – 134 000,4 ათასი ლარი (შემოსულობების 39,0%) სხვა (არასაგადასახადო) შემოსავლებზე - 96 372,8 ათასი ლარი (შემოსულობების 28,1%) და არაფინანსური აქტივების კლებაზე - 10 092,1 ათასი ლარი (შემოსულობების 2,9%).

**ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის
ფაქტიური შემოსულობები**

(ათასი ლარი)

№	შემოსულობის დასახელება	თანხა (ათასი ლარი)	წილი მთლიან შემოსულობებში
1	შემოსავლები	333 364,7	97,1%
1,1	გადასახადები	102 991,5	30,0%
1,2	გრანტები და ფინანსური დახმარება	134 000,4	39,0%
1,3	სხვა შემოსავლები	96 372,8	28,1%
2	არაფინანსური აქტივების კლება	10 092,1	2,9%
ჯამი		343 456,8	100%

შემოსულობების ცალკეული კატეგორიების მიხედვით შესრულების მდგომარეობა შემდეგია:

ათასი ლარი)

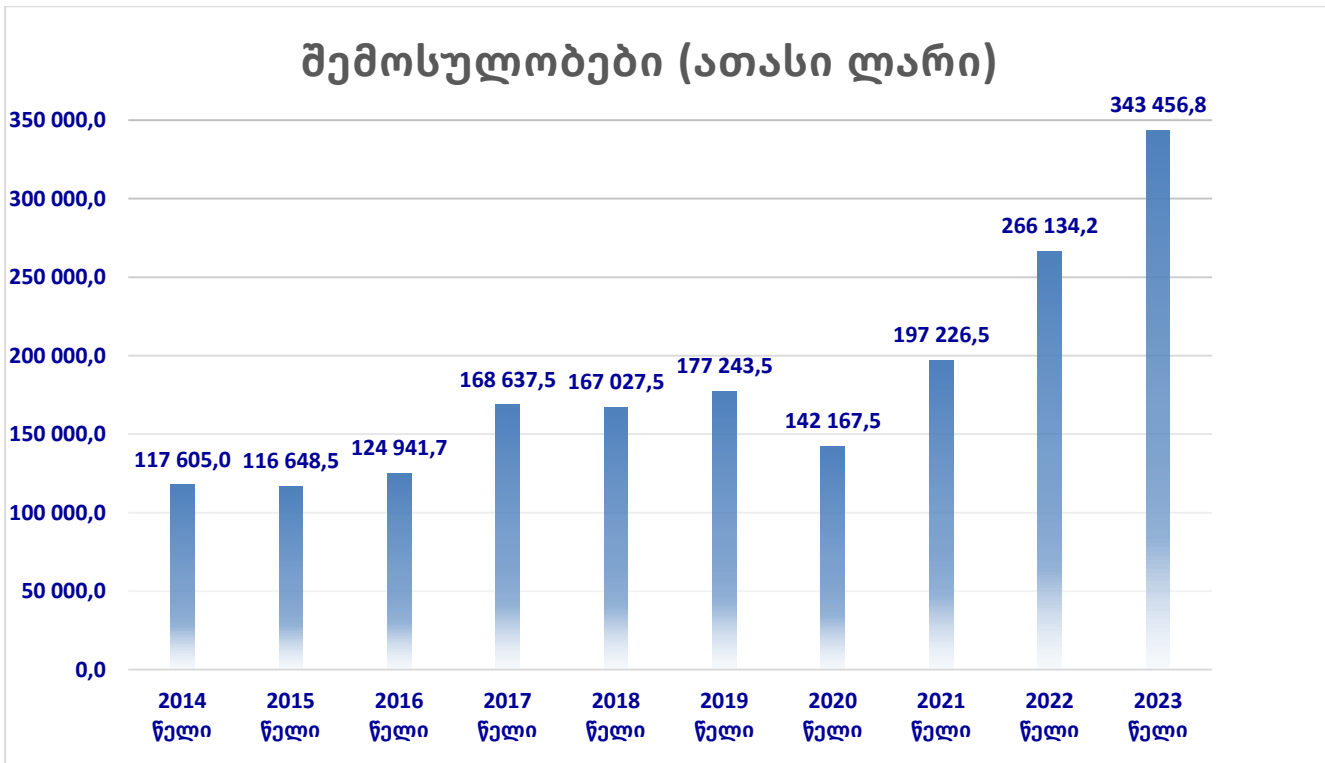
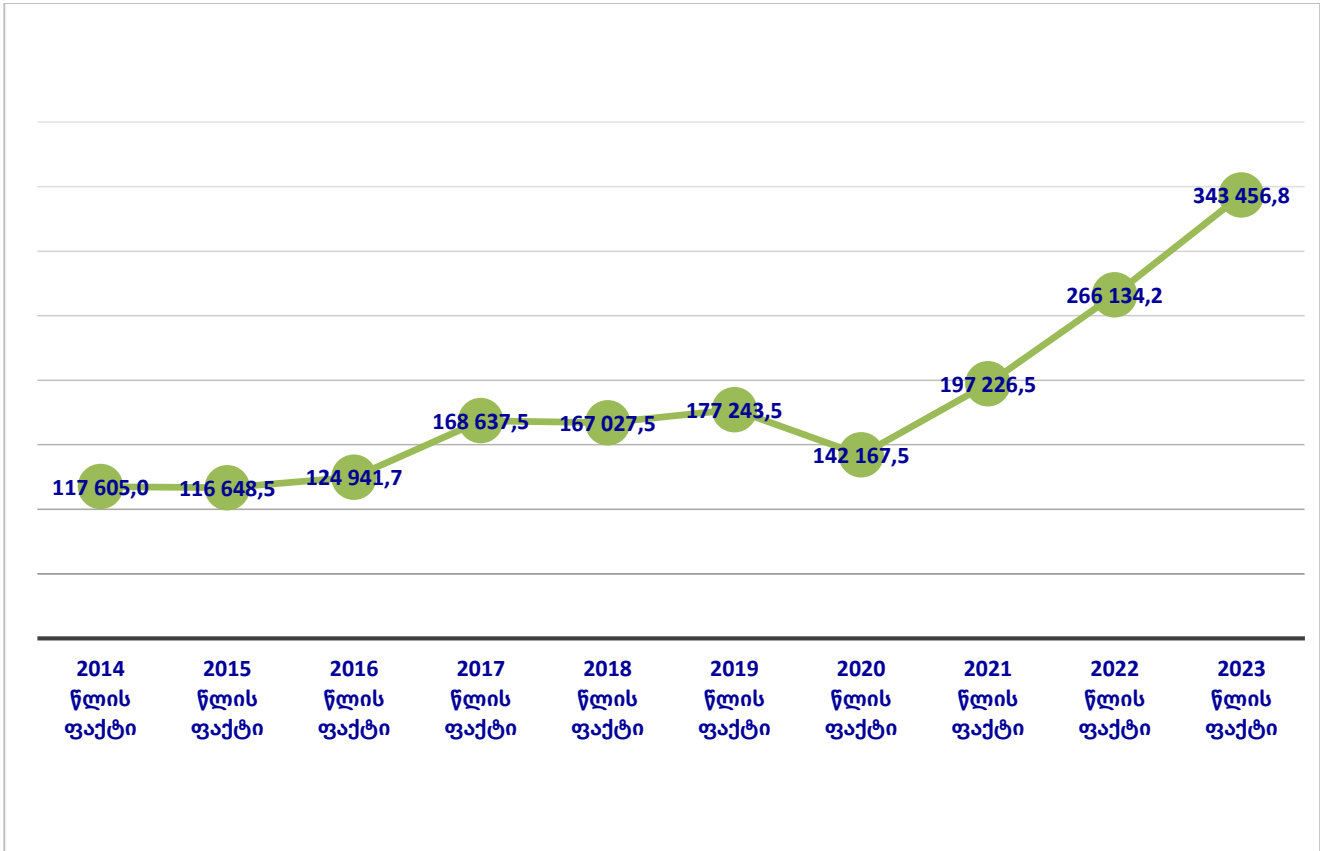
#	შემოსულობების დასახელება	2023 წლის გეგმა	2023 წლის შესრულება	გადახრა	შესრულება %
1	შემოსავლები	299 227,2	333 364,7	34 137,5	111,4%
1,1	გადასახადები	97 296,4	102 991,5	5 695,1	105,9%
1,2	გრანტები და ფინანსური დახმარება	136 373,9	134 000,4	-2 373,5	98,3%
1,3	სხვა შემოსავლები	65 556,9	96 372,8	30 815,9	147,0%
2	არაფინანსური აქტივების კლება	9 500,0	10 092,1	592,1	106,2%
ჯამი		308 727,2	343 456,8	34 729,6	111,2%

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის ფაქტობრივი შესრულება გეგმასთან მიმართებაში

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის შემოსულობების დინამიკა (ცხრილი/გრაფიკები)

(ათასი ლარი)

#	დასახელება	2014 წლის ფაქტი	2015 წლის ფაქტი	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის ფაქტი	2023 წლის ფაქტი
1	შემოსავლები	117 242,4	115 022,2	119 877,0	155 497,8	162 247,9	168 419,0	140 757,1	180 451,5	254 575,9	333 364,7
1,1	გადასახადები	13 937,5	18 819,4	35 081,9	30 914,9	32 055,0	80 404,6	62 478,6	77 736,0	98 039,5	102 991,5
1,2	გრანტები და ფინანსური დახმარება	76 387,1	63 170,7	51 564,0	82 154,5	81 242,1	38 463,2	60 777,6	59 638,5	87 327,7	134 000,4
1,3	სხვა შემოსავლები	26 917,8	33 032,1	33 231,1	42 428,4	48 950,8	49 551,2	17 500,9	43 077,0	69 208,6	96 372,8
2	არაფინანსური აქტივების კლება	362,6	1 626,2	5 064,7	13 139,7	4 779,7	8 824,4	1 410,4	16 770,7	11 558,3	10 092,1
3	ფინანსური აქტივების კლება				0,1				4,2		
სულ ჯამი		117 605,0	116 648,5	124 941,7	168 637,5	167 027,5	177 243,5	142 167,5	197 226,5	266 134,2	343 456,8

შემოსავლები

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის შემოსულობების საპროგნოზო მოცულობა განისაზღვრა 308 727,2 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებული იქნა 343 456,8 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 111,2%.

შემოსავლები მოიცავს გადასახადებს, გრანტებს (ფინანსურ დახმარებას) და სხვა (არასაგადასახადო) შემოსავლებს.

გადასახადები

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის შემოსულობების შესრულების შედეგების მიხედვით, საგადასახადო შემოსავლების ფაქტიურ შესრულებაზე მოდის 102 991,5 ათასი ლარი, რაც შესაბამისი გეგმიური მაჩვენებლის _ 97 296,4 ათასი ლარის 105,9%-ია. თავის მხრივ, მთლიან შემოსულობებში საგადასახადო შემოსავლების წილი შეადგენს 30,0%-ს.

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის
საგადასახადო შემოსავლების დინამიკა

(ათასი ლარი)

№	შემოსავლის სახე	2014 წლის ფაქტი	2015 წლის ფაქტი	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის ფაქტი	2023 წლის გეგმა	2023 წლის ფაქტი	შესრულება				
													2023 წ. გეგმასთან		2022 წ. ფაქტთან		
													გადახრა	%	გადახრა	%	
1	საშემოსავლო გადასახადი			10 742,6	5 599,5	5 005,9								-		-	
2	დამატებული ღირებულების გადასახადები						50 467,5	43 114,3	48 224,3	52 676,9	57 296,4	57 209,4	-87,0	99,8%	4 532,5	108,6%	
3	ქონების გადასახადი	13 936,5	18 820,2	24 339,2	25 315,4	27 049,1	29 937,2	19 364,3	29 511,7	45 362,7	40 000,0	45 782,1	5 782,1	114,5%	419,4	100,9%	
3,1	ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადი	861,8	1 117,8	1 199,1	1 528,1	1 754,2	2 129,7	2 152,8	2 510,7	2 988,2	2 700,0	4 074,9	1 374,9	150,9%	1 086,7	136,4%	
3,2	საწარმოთა ქონების გადასახადი	11 376,5	16 322,4	21 448,6	22 064,9	23 459,0	25 868,1	15 291,5	24 988,4	40 220,0	35 000,0	39 362,0	4 362,0	112,5%	-858,0	97,9%	
3,3	მიწის გადასახადი	1 698,2	1 380,1	1 691,5	1 722,4	1 835,9	1 939,3	1 920,0	2 012,6	2 154,5	2 300,0	2 345,3	45,3	102,0%	190,8	108,9%	
4	სხვა გადასახადები	1,0	-0,8											-		#DIV/0!	
	სულ	13 937,5	18 819,4	35 081,9	30 914,9	32 055,0	80 404,6	62 478,6	77 736,0	98 039,5	97 296,4	102 991,5	5 695,1	105,9%	4 951,9	105,1%	

საგადასახადო შემოსავლების ცალკეული სახეების მიხედვით შესრულების მდგომარეობა შემდეგია:

ქონების გადასახადი - საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მიხედვით ქონების გადასახადი აერთიანებს საწარმოთა ქონების გადასახადს (გარდა მიწისა), ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადს (გარდა მიწისა) და მიწაზე ქონების გადასახადს. ქონების გადასახადის 2023 წლის გეგმიური მაჩვენებელი 40 000,0 ათასი ლარით განისაზღვრა, ფაქტიურმა შესრულებამ 45 782,1 ათასი ლარი შეადგინა, რაც გეგმის 114,5%-ია.

ქონების გადასახადის ცალკეული სახეობის მიხედვით შესრულების მდგომარეობა შემდეგია:
(ათასი ლარი)

№	დასახელება	2023 წლის გეგმა	2023 წლის ფაქტი	გადახრა	შესრულება %
1	სულ ქონების გადასახადი, მათ შორის:	40 000,0	45 782,1	5 782,1	114,5%
1,1	საწარმოთა ქონების გადასახადი (გარდა მიწისა)	35 000,0	39 362,0	4 362,0	112,5%
1,2	ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადი (გარდა მიწისა)	2 700,0	4 074,9	1 374,9	150,9%
1,3	მიწაზე ქონების გადასახადი	2 300,0	2 345,3	45,3	102,0%

საწარმოთა ქონების გადასახადის საპროგნოზო მოცულობა განისაზღვრა 35 000,0 ათასი ლარით. ფაქტიურად მობილიზებული იქნა 39 362,0 ათასი ლარი, რაც გეგმის 112,5%-ია.

ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის სახით დაგეგმილი იყო 2 700,0 ათასი ლარის მობილიზება, ფაქტიურად მიღებული იქნა 4 074,9 ათასი ლარი, რაც გეგმის 150,9%-ია.

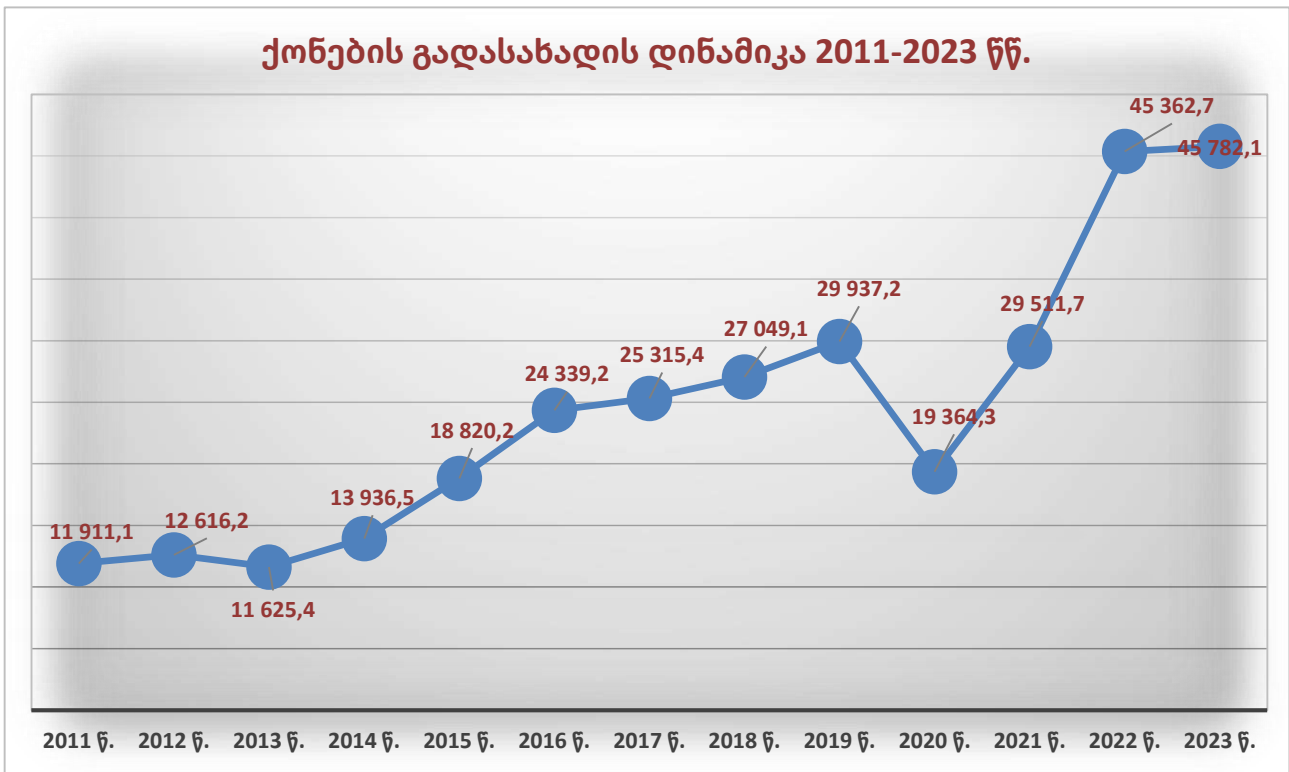
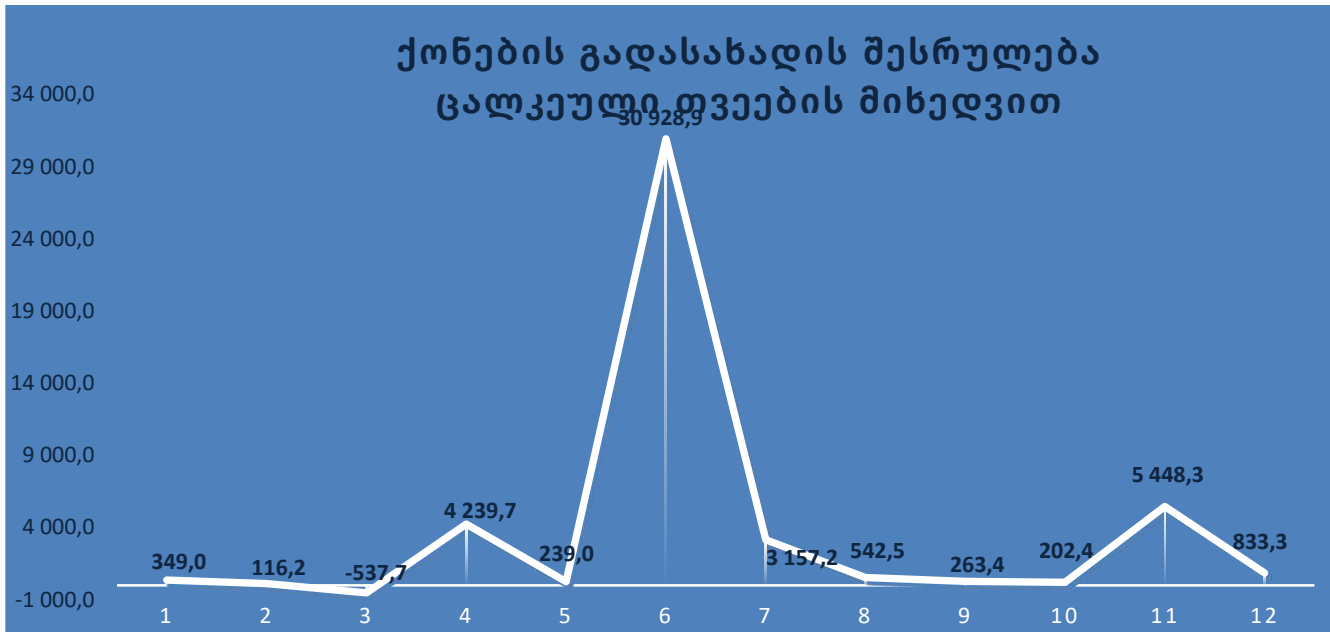
მიწაზე ქონების გადასახადი მობილიზებული იქნა 2 345,3 ათასი ლარის ოდენობით, რაც გეგმის (2 300,0 ათასი ლარი) 102,0%-ია.

(ათასი ლარი)

№	დასახელება	2014 წლის ფაქტი	2015 წლის ფაქტი	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის ფაქტი	2023 წლის ფაქტი
1	სულ ქონების გადასახადი, მათ შორის:	13 936,5	18 820,2	24 339,2	25 315,4	27 049,1	29 937,2	19 364,3	29 511,7	45 362,7	45 782,1
1,1	საწარმოთა ქონების გადასახადი (გარდა მიწისა)	11 376,5	16 322,4	21 448,6	22 064,9	23 459,0	25 868,1	15 291,5	24 988,4	40 220,0	39 362,0
1,2	ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადი (გარდა მიწისა)	861,8	1 117,8	1 199,1	1 528,1	1 754,2	2 129,7	2 152,8	2 510,7	2 988,2	4 074,9
1,3	მიწაზე ქონების გადასახადი	1 698,2	1 380,1	1 691,5	1 722,4	1 835,9	1 939,3	1 920,0	2 012,6	2 154,5	2 345,3

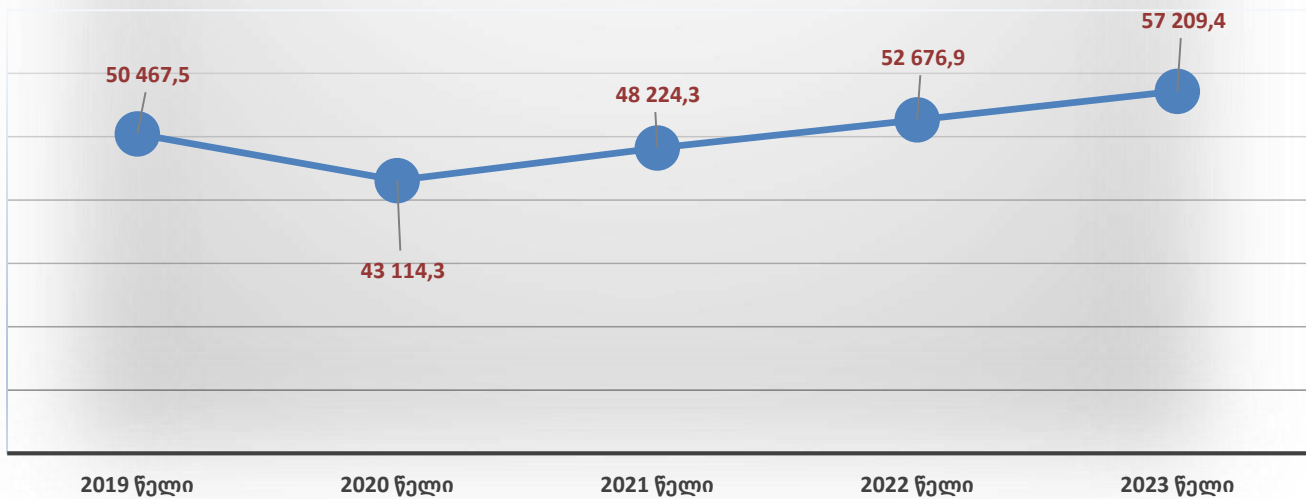
ქონების გადასახადის 2023 წლის ფაქტიური შესრულების მაჩვენებელი 2022 წლის შესრულების ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით - 419,4 ათასი ლარით (0,9%-ით) გაზრდილია. საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში ქონების გადასახადი ბიუჯეტში არათანაბარი სიდიდით აისახებოდა, რომლის ფაქტიური მობილიზაცია ცალკეული თვეების მიხედვით შემდეგია:

დამატებული ღირებულების გადასახადი - საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის შესაბამისად დამატებული ღირებულების გადასახადიდან 19% ნაწილდება მუნიციპალიტეტებისათვის, სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ კანონის პროექტის მომზადებისას საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო გაიანგარიშებს და ბიუჯეტის კანონის პროექტში ასახავს მუნიციპალიტეტებისათვის განსაზღვრულ დამატებული ღირებულების გადასახადში თითოეული მუნიციპალიტეტის კუთვნილი წილის პროცენტულ მაჩვენებელს. აღნიშნულიდან გამომდინარე ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტისათვის დამატებული ღირებულების გადასახადის 2023 წლის გეგმიური მაჩვენებელი 57 296,4 ათასი ლარით განისაზღვრა, ხოლო ფაქტიურმა შესრულებამ 57 209,4 ათასი ლარი შეადგინა, რაც გეგმის 99,8%-ია.

დამატებული ღირებულების გადასახადის 2023 წლის ფაქტიური შესრულების მაჩვენებელი 2022 წლის შესრულების ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით - 4 532,5 ათასი ლარით (8,6%-ით) გაზრდილია.

დამატებული ღირებულების გადასახადის დინამიკა 2019-2023 წწ.

ფინანსური დახმარება და გრანტები

2023 წლის განმავლობაში ქალაქის ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტში ფინანსური დახმარების სახით მიღებული იქნა 134 000,4 ათასი ლარი, გეგმიური მაჩვენებელი შეადგენდა 136 373,9 ათას ლარს, რაც გეგმის - 98.3% შეადგენს.

მიღებული ფინანსური დახმარებიდან 2023 წელს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტიდან მიღებული ფინანსური დახმარება - 133 824,8 ათას ლარს შეადგენს, რაც გეგმის 136 177,2 ათასი ლარის 98,3%-ია. ასევე ფინანსური დახმარება მიღებულ იქნა საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიმდინარე დანიშნულების გრანტის სახით - 175,6 ათასი ლარი, გაეროს განვითარების პროგრამასთან (UNDP) თანამშრომლობით მიმდინარე ევროკავშირის რეგიონული ინიციატივის „მერები ეკონომიკური ზრდისთვის“ (M4EG) მეორე ფაზის ფარგლებში - „მუნიციპალური ტრანსფორმაციის პორტფელი“.

ადგილობრივი ბიუჯეტის მთლიან შემოსულობებში გრანტების (ფინანსური დახმარების) წილი 39,0%-ია.

(ათასი ლარი)

№	დასახელება	2023 წლის გეგმა	2023 წლის შესრულება	გადახრა
1	სახელმწიფო მმართველობის სხვადასხვა დონის ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები	136 373,9	134 000,4	-2 373,5
1,1	აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტიდან გამოყოფილი ტრანსფერი	136 177,2	133 824,8	-2 352,4
	კაპიტალური ტრანსფერი	66 510,0	65 274,0	-1 236,0
	სპეციალური ტრანსფერი	69 490,0	68 373,6	-1 116,4
	რესპუბლიკური ბიუჯეტის სარეზერვო ფონდი	177,2	177,2	0,0
2	საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები	196,7	175,6	-21,1
2,1	მიმდინარე დანიშნულების გრანტები	196,7	175,6	-21,1
	ჯამი	136 373,9	134 000,4	-2 373,5

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტიდან მიღებული სახსრები

2023 წლის განმავლობაში ქ. ბათუმის ბიუჯეტში აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტიდან მიღებულმა სახსრებმა შეადგინა 133 824,8 ათასი ლარი, მათ შორის:

- კაპიტალური ტრანსფერი - კაპიტალური პროექტების დასაფინანსებლად 65 274,0 ათასი ლარი;

- სპეციალური ტრანსფერი - აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტიდან 68 373,6 ათასი ლარი;

- რესპუბლიკური ბიუჯეტის სარეზერვო ფონდიდან (სპეციალური ტრანსფერი) - 177,2 ათასი ლარი, კერძოდ:

ა) აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის 2023 წლის 10 მარტის №442 ბრძანებით, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2023 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტით გათვალისწინებული სარეზერვო ფონდიდან, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიას გამოეყო 880 ლარი ქ. ბათუმში დ. აღმაშენებლის ქ. №22, ბ. 8-ში მცხოვრები ხანძრის შედეგად დაზარალებული ოჯახისათვის დახმარების გაწევის მიზნით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 880 ლარი (100%).

ბ) აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის 2023 წლის 15 მაისის №786 ბრძანების თანახმად, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2023 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტით გათვალისწინებული სარეზერვო ფონდიდან, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიას გამოეყო 21 859 ლარი, ხანძრისა და ხანძრის ჩაქრობის მიზნით გამოყენებული წყლის ჭავლის შედეგად დაზარალებული ოჯახებისათვის დახმარების გაწევის მიზნით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 21 859 ლარი (100%).

გ) აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის 2023 წლის 7 აგვისტოს №1293 ბრძანებით, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2023 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტით გათვალისწინებული სარეზერვო ფონდიდან, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიას გამოეყო 154 460 ლარი, ქ. ბათუმში ხანძრისა და ხანძრის ჩაქრობის მიზნით გამოყენებული წყლის ჭავლის შედეგად დაზარალებული ოჯახებისათვის დახმარების გაწევის მიზნით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 154 460 ლარი (100%).

საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები

(მიმდინარე დანიშნულების გრანტები)

2023 წელს საერთაშორისო ორგანიზაცია (UNDP) მიღებულ იქნა მიმდინარე დანიშნულების გრანტები - 175,6 ათასი ლარი. ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტმა 2022 წლის დასაწყისში გაიმარჯვა გაეროს განვითარების პროგრამასთან (UNDP) თანამშრომლობით მიმდინარე ევროკავშირის რეგიონული ინიციატივის „მერები ეკონომიკური ზრდისთვის“ (M4EG) მეორე ფაზის ფარგლებში გამოცხადებულ კონკურსში „მუნიციპალური ტრანსფორმაციის პორტფელი“. კონკურსში გამარჯვებული მუნიციპალიტეტისთვის პროექტი ითვალისწინებს მუნიციპალური გარდაქმნის პორტფელის შექმნასა და მათ დანერგვას, რისთვისაც ბათუმის მუნიციპალიტეტს გადმოეცემა გრანტი 200 000 ევროს ოდენობით.

სხვა შემოსავლები

სხვა შემოსავლების 2023 წლის საპროგნოზო მოცულობა 65 556,9 ათასი ლარით განისაზღვრა, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 96 372,8 ათასი ლარი, ანუ გეგმის 147,0%. სხვა შემოსავლების წილი ადგილობრივი ბიუჯეტის მთლიან შემოსულობებში 28,1%-ს შეადგენს.

საანგარიშო პერიოდში სხვა შემოსავლების ფაქტიური მდგომარეობა ცალკეული სახეების მიხედვით შემდეგია:

საკუთრებიდან მიღებული შემოსავლების სახით მობილიზებულია 13 865,9 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (11 530,4 ათასი ლარი) 120,3%-ია. მათ შორის:

- პროცენტებიდან მობილიზებულია 10 775,9 ათასი ლარი, რომელიც მოიცავს ადგილობრივი ბიუჯეტის მიმდინარე საბანკო ანგარიშზე (დეპოზიტი) წლის განმავლობაში დარიცხულ საპროცენტო შემოსავალს.

- რენტის სახით მიღებულია 3 090,0 ათასი ლარი. აქედან ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებელზე მოდის 264,0 ათასი ლარი, მიწის იჯარიდან და მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან შემოსავალზე 2 826,0 ათასი ლარი.

საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციიდან მობილიზებულია 67 967,1 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (45 850,0 ათასი ლარი) 148,2%-ია. აქედან:

- ადმინისტრაციული მოსაკრებლებისა და გადასახდელების სახით _ 67 567,1 ათასი ლარი, მათ შორის:

- მოსაკრებელი მშენებლობის ნებართვაზე (გარდა განსაკუთრებული მშენებლობის, რადიაციული ან ბირთვული ობიექტების მშენებლობისა) _ 1 212,7 ათასი ლარი.

- საჯარო ინფორმაციის ასლის გადაღების მოსაკრებელი _ 1,6 ათასი ლარი;

- სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელი – 12,0 ათასი ლარი;

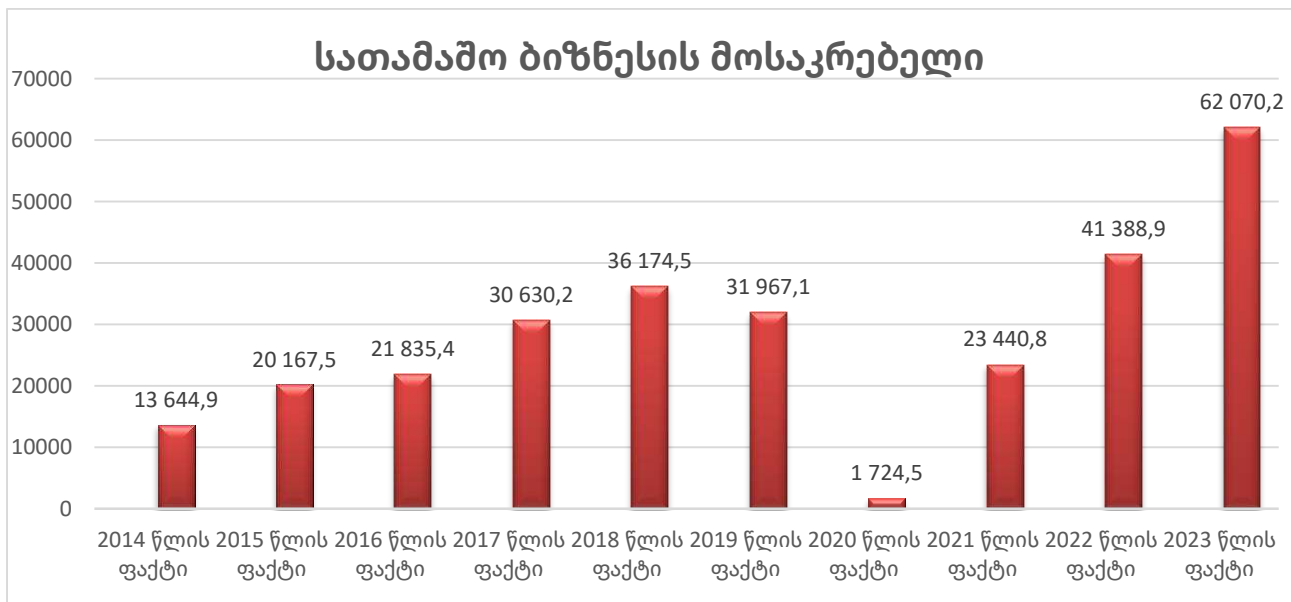
- სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი _ 62 070,2 ათასი ლარი, მათ შორის:

- სათამაშო აპარატებიდან _ 29 968,3 ათასი ლარი;*

- წამახალისებელი გათამაშებიდან _ 439,2 ათასი ლარი;*

- სისტემურ-ელექტრონული ფორმის თამაშობიდან - 300,0 ათასი ლარი;*

- სხვა არაკლასიფიცირებული სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი _ 31 362,6 ათასი ლარი;*

- მოსაკრებელი დასახლებული ტერიტორიის დასუფთავებისათვის მობილიზებული იქნა 4 038,2 ათასი ლარის ოდენობით, დასუფთავების მოსაკრებლის ადმინისტრირების ღონისძიებებს

ახორციელებს შპს „სანდასუფთავება“. 2023 წლის გეგმის შესრულების დაბალი მაჩვენებელი განპირობებულია რიგი ფაქტორებით, კერძოდ: ქალაქ ბათუმის საკრებულოს „ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტში დასახლებული ტერიტორიის დასუფთავებისათვის მოსაკრებლის შემოღების და გადახდის ინსტრუქციის დამტკიცების შესახებ“ 2016 წლის 29 იანვრის №3 დადგენილების შესაბამისად, ნებისმიერი ფიზიკური და იურიდიული პირი, როგორც საყოფაცხოვრებო ნარჩენის წარმომქმნელი პირი, ვალდებულია დარეგისტრირდეს დასუფთავების აბონენტად. მიუხედავად ვალდებულებისა, მომართვიანობა აბონენტად რეგისტრაციის მიზნით ძალიან მცირეა. აღნიშნული პრობლემა ძირითადად დაკავშირებულია საყოფაცხოვრებო ნარჩენების წარმომქმნელ პირებთან. რომელთა დაზუსტების მიზნით ხდება სახელმწიფო სერვისების სააგენტოდან ინფორმაციის გამოთხოვა (ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში კონკრეტულ მისამართებზე რეგისტრირებულ პირთა რაოდენობის შესახებ) და შემდგომ ხდება თანხვედრა სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს აბონენტთა რეესტთან. არსებული დავალიანებების ამოღების მიზნით (ძირითადად იურიდიული პირები) ხორციელდება საჩივრის შეტანა სასამართლოში.

- ადგილობრივი მოსაკრებელი სპეციალური (ზონალური) შეთანხმების გაცემისათვის _ 232,4 ათასი ლარი;

- არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება _ 399,9 ათასი ლარი, რომელიც აერთიანებს შემოსავლებს მომსახურების გაწევიდან და საქონლის რეალიზაციიდან

სანქციების (ჯარიმები და საურავები) სახით მობილიზებულია 12 687,4 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (7 000,0 ათასი ლარის) 181,2%-ია. მათ შორის:

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროებში - 169,6 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) სახელმწიფო საკუთრების ხელმყოფი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამ - 1,0 ათასი ლარი;

სხვა შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო გარემოს დაცვის, ბუნებათსარგებლობის სფეროში - 152,7 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა დაცვის, განათლებისა და აღზრდის სფეროში - 40,1 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო სოფლის მეურნეობაში, ვეტერინალურ - სანიტარული წესების დარღვევა - 0,02 ათასი ლარი;

საგზაო მოძრაობის წესების დარღვევისათვის - 8 491,6 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) უბილეთო მგზავრობის გამო - 205,6 ათასი ლარი;

საქალაქო რეგულარული სამგზავრო გადაყვანის პირობების დარღვევის გამო - 9,2 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ავტომობილის გაჩერების წესების გათვალისწინებული მოთხოვნების დაუცველობისათვის - 18,0 ათასი ლარი;

სხვა დანარჩენი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ტრანსპორტზე საგზაო მეურნეობასა და კავშირგაბმულობის დარგში - 816,2 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) სხვა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ვაჭრობასა და ფინანსების დარგში - 44,2 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) საზოგადოებრივი წესრიგის ხელმყოფი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო - 87,3 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) მმართველობის დადგენილი წესის ხელმყოფი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო - 524,2 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო მოქალაქეთა საბინაო უფლებების, საბინაო-კომუნალური მეურნეობისა და კეთილმოწყობის დარგში - 41,4 ათასი ლარი;

შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო - 118,3 ათასი ლარი;

შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) არქიტექტურულ-სამშენებლო საქმიანობაში გამოვლენილი დარღვევის გამო - 1 967,1 ათასი ლარი;

შემოსავალი სხვა დანარჩენი არაკლასიფიცირებული სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) -1,0 ათასი ლარი;

ტრანსფერები რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული სახით მიღებულია 1 852,4 ათასი ლარი. შემოსავლის აღნიშნულ სახეში გეგმა 1 176,5 ათას ლარს შეადგენდა, ფაქტიურად მობილიზებული იქნა გეგმის 157,5%/ შემოსავლის აღნიშნული სახე აერთიანებს:

სხვა მართვის უფლების გადაცემიდან მიღებული შემოსავალი - 180,2 ათასი ლარი;

შემოსულობა ადგილობრივი საქალაქო რეგულარული სამგზავრო გადაყვანის ნებართვაზე - 94,8 ათასი ლარი;

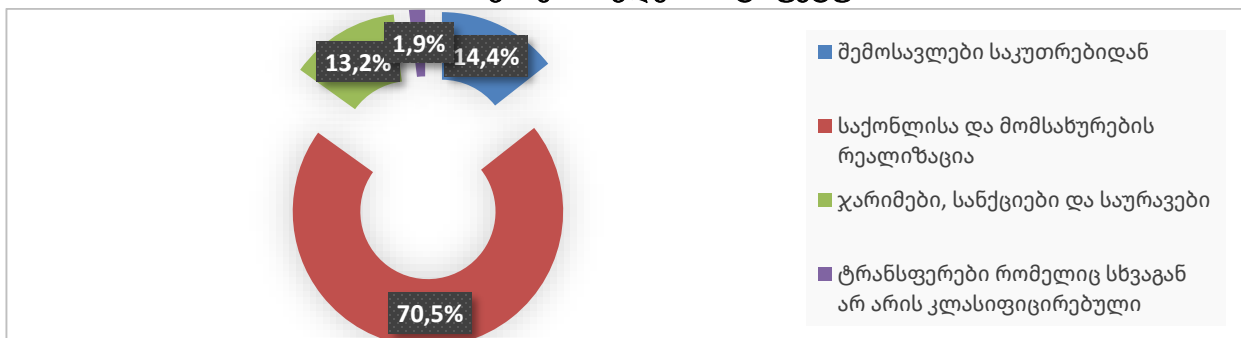
სახელმწიფოსადმი მიყენებული ზიანის ანაზღაურება - 3,2 თასი ლარი;

შემოსავალი ხელშეკრულების პირობების დარღვევის გამო დაკისრებული პირგა-სამტებლოდან - 928,3 ათასი ლარი;

წინა წელს გამოუყენებელი და დაბრუნებული საბიუჯეტო სახსრები - 5,9 ათასი ლარი;

სხვა დანარჩენი არაკლასიფიცირებულ შემოსავლებს - 640,0 ათასი ლარი;

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის სხვა შემოსავლების სტრუქტურა

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები

(ათასი ლარი)

დასახელება	2023 წლის გეგმა	2023 წლის შესრულება	გადახრა
სხვა შემოსავლები	65 556,9	96 372,8	30 815,9
შემოსავლები საკუთრებიდან	11 530,4	13 865,9	2 335,5
პროცენტები	9 700,4	10 775,9	1 075,5
რენტა	1 830,0	3 090,0	1 260,0
მოსაკრებელი ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის	155,0	264,0	109,0
შემოსავალი მიწის იჯარიდან და მართვაში (უზურფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან	1 675,0	2 826,0	1 151,0
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	45 850,0	67 967,1	22 117,1
ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები	45 850,0	67 567,1	21 717,1
სანებართვო მოსაკრებელი	750,0	1 212,7	462,7
საჯარო ინფორმაციის ასლის გადაღების მოსაკრებელი	0,0	1,6	1,6
სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელი	0,0	12,0	12,0
სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი	39 800,0	62 070,2	22 270,2
ადგილობრივი მოსაკრებელი დასახლებული ტერიტორიის დასუფთავებისათვის	5 300,0	4 038,2	-1 261,8
ადგილობრივი მოსაკრებელი სპეციალური (ზონალური) შეთანხმების გაცემისათვის		232,4	232,4
არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება	0,0	399,9	399,9
შემოსავლები მომსახურების გაწევიდან და საქონლის რეალიზაციიდან	0,0	399,9	399,9
ჯარიმები, სანქციები და საურავები	7 000,0	12 687,4	5 687,4
ტრანსფერები რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	1 176,5	1 852,4	675,9

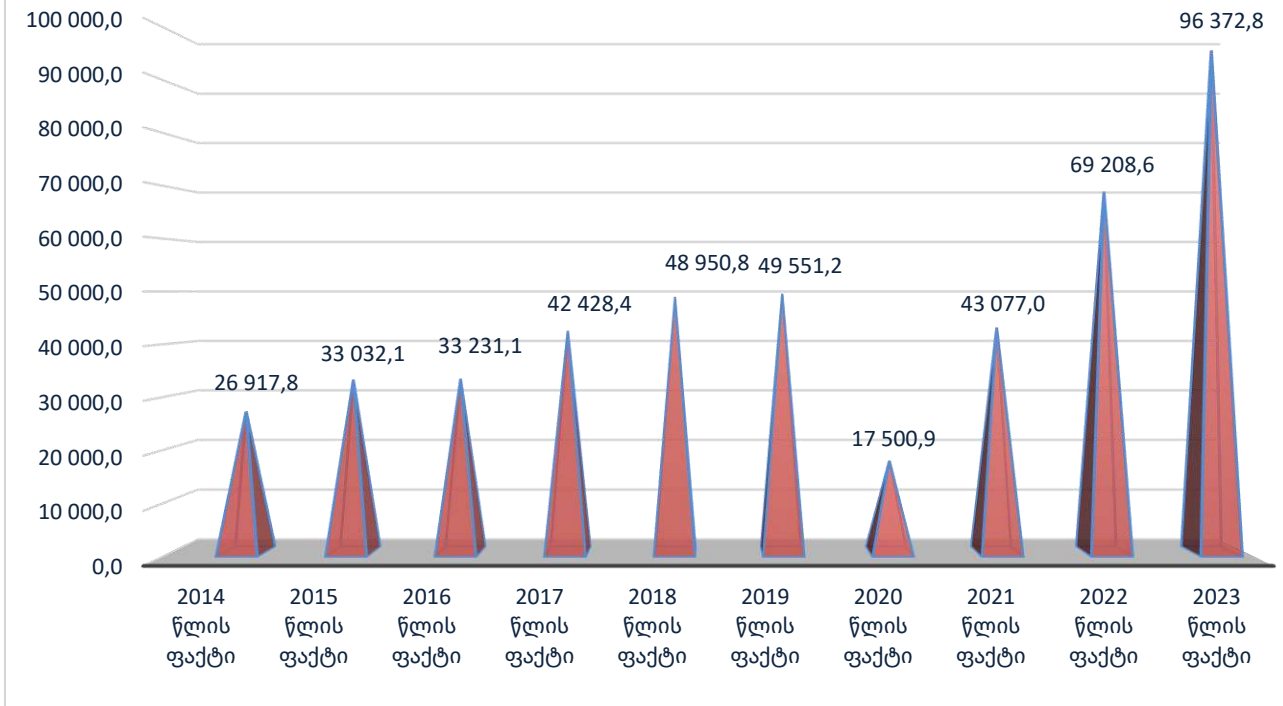

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის სხვა შემოსავლების დინამიკა

(ათასი ლარი)

დასახელება	2014 წლის ფაქტი	2015 წლის ფაქტი	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის ფაქტი	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის ფაქტი	2023 წლის ფაქტი
სხვა შემოსავლები	26 917,8	33 032,1	33 231,1	42 428,4	48 950,8	49 551,2	17 500,9	43 077,0	69 208,6	96 372,8
შემოსავლები საკუთრებიდან	3 243,4	3 347,7	1 431,1	1 993,5	3 840,7	4 337,5	5 536,4	6 979,5	9 665,4	13 865,9
პროცენტები	2 639,4	2 430,0	699,3	917,5	1 273,4	1 525,1	1 291,1	4 929,0	7 544,1	10 775,9
დივიდენდები					900,0	838,0	3 500,0			
რენტა	604,1	917,7	731,8	1 076,1	1 667,3	1 974,4	745,2	2 050,5	2 121,2	3 090,0
მოსაკრებელი ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის	102,2	284,9	154,6	157,3	355,4	145,4	116,3	153,5	185,6	264,0
შემოსავალი მიწის იჯაროდან და მართვაში (უზურფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან	501,9	632,8	577,2	918,7	1 311,9	1 829,1	628,9	1 897,0	1 935,6	2 826,0
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	16 340,6	22 932,9	25 445,3	34 028,1	38 689,4	36 480,9	5 785,8	28 249,9	46 931,3	67 967,1
ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები	16 334,3	22 927,1	25 444,4	34 011,4	38 684,1	36 476,4	5 781,5	28 203,4	46 711,9	67 567,1
სანებართვო მოსაკრებელი	468,9	525,1	435,8	450,9	449,3	1 123,8	1 320,7	1 137,6	1 287,1	1 212,7
საჯარო ინფორმაციის ასლის გადაღების მოსაკრებელი	1,9	3,5	3,0	3,0	2,8	2,5	1,3	1,3	2,0	1,6
სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელი	5,0	3,4	2,4	4,4	2,0	3,0	1,0	3,4	4,4	12,0
სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი	13 644,9	20 167,5	21 835,4	30 630,2	36 174,5	31 967,1	1 724,5	23 440,8	41 388,9	62 070,2
კულტურული მემკვიდრეობის სარეაბილიტაციო არეალის ინფრასტრუქტურის მოსაკრებელი									1,7	
ადგილობრივი მოსაკრებელი სპეციალური (ზონალური) შეთანხმების გაცემისათვის	943,5	687,5	1 458,6	1 074,0	238,9	636,8	2 247,3	421,2	101,4	232,4
ადგილობრივი მოსაკრებელი დასახლებული ტერიტორიის დასუფთავებისათვის	1 270,1	1 540,0	1 709,3	1 848,7	1 816,6	2 743,1	486,7	3 199,1	3 925,2	4 038,2
სხვაარაკლასიფიცირებული მოსაკრებელი				0,2				0,0	1,3	
არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება	6,3	5,8	0,9	16,7	5,3	4,6	4,3	46,5	219,4	399,9
შემოსავლები მომსახურების გაწევიდან და საქონლის რეალიზაციიდან	6,3	5,8	0,9	16,7	5,3	4,6	4,3	46,5	219,4	399,9
ჯარიმები, სანქციები და საურავები	4 871,8	4 901,6	4 187,9	4 947,8	4 486,2	6 527,8	4 379,1	6 457,9	10 063,7	12 687,4
ტრანსფერები რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	2 462,0	1 849,9	2 166,8	1 458,9	1 934,5	2 205,0	1 799,6	1 389,8	2 548,2	1 852,4

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის სხვა შემოსავლების დინამიკა

საანგარიშო პერიოდის სხვა შემოსავლების დინამიკა პანდემიის შემდგომ მზარდია და 2021 წელთან შედარებით იგი გაზრდილია - 53 295,8 ათასი ლარით, ხოლო 2022 წელთან მიმართებით - 27 164,2 ათასი ლარით, ძირითადი ზრდა შეეხება პროცენტებიდან, რენტიდან, ჯარიმები, სანქციები და საურავებიდან და სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელიდან მიღებულ შემოსავლებს.

არაფინანსური აქტივების კლება

2023 წლის განმავლობაში არაფინანსური აქტივებიდან მიღებული შემოსულობა - 10 092,1 ათას ლარს შეადგენს, რაც შესაბამისი გეგმის (9 500,0 ათასი ლარის) 106,2%-ია. შემოსავლის აღნიშნული სახის წილი ადგილობრივი ბიუჯეტის მთლიან შემოსულობებში შეადგენს 2,9%-ს. არაფინანსური აქტივების კლება მოიცავს ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში არსებული მიწის გაყიდვიდან, ძირითადი აქტივებიდან და მატერიალური მარაგებიდან მიღებულ შემოსავალს.

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის ნაშთის ცვლილება

2023 წლის 01 იანვრის მდგომარეობით საბიუჯეტო ანგარიშზე ნაშთი 33 238,7 ათას ლარს შეადგენდა, საიდანაც ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის ნაშთის ცვლილების (კლების) გეგმიური მაჩვენებელი განისაზღვრა 52 650,0 ათასი ლარით. აღნიშნული მოიცავს ფინანსურ აქტივებს, მიმართული ხარჯების დასაფარავად წლის დასაწყისისათვის არსებული საბიუჯეტო

სახსრების ნაშთიდან. ნაშთის ცვლილების ფაქტიურმა მაჩვენებელმა (დაგროვება) შეადგინა 5 815,6 ათასი ლარი, შესაბამისად 2023 წლის 01 იანვრის მდგომარეობით საბიუჯეტო ანგარიშზე ნაშთი - 58,631.5 ათას ლარს შეადგენდა.

დასახელება	2023 წლის გეგმა	2023 წლის შესრულება
ნაშთი 01.01.2023		52 815,9
ნაშთის ცვლილება	-52 650,0	5 815,6
ზრდა	0,0	5 815,6
ვალუტა და დეპოზიტები		5 815,6
კლება	52 650,0	0,0
ვალუტა და დეპოზიტები	52 650,0	
ნაშთი 01.01.2024		58 631,5

**ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის
ბიუჯეტის გადასახდელები**

ადგილობრივი ბიუჯეტის გადასახდელები ფუნქციონალურ კრილში

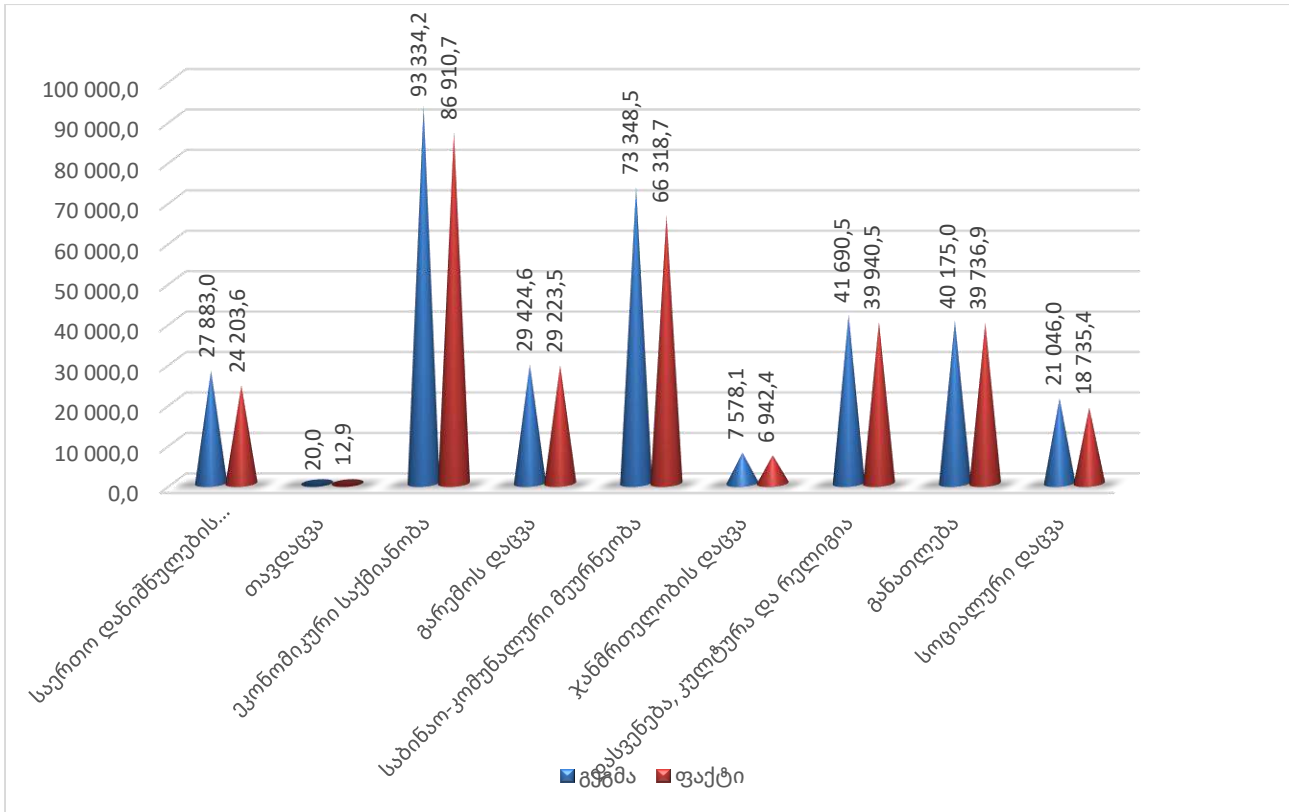
ძირითადი ფუნქციონალური კატეგორიების მიხედვით ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის გადასახდელები შემდეგნაირად გადანაწილდა

**ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების
ზრდის ფუნქციონალური კლასიფიკაცია**

(ათასი ლარი)

#	გადასახდელების დასახელება	გადასახდელები			
		დაზუსტებული გეგმა	საკასო ხარჯი	შესრულების %	%-ლი წილი
1	საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	27 883,0	24 203,6	86,8%	7,8%
1.1	ადმინისტრაციული და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა, საგარეო ურთიერთობები	10 719,5	9 863,7	92,0%	3,2%
1.2	საერთო დანიშნულების მომსახურება	11 518,9	9 091,7	78,9%	2,9%
1.3	ვალთან დაკავშირებული ოპერაციები	5 573,9	5 248,3	94,2%	1,7%
1.4	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში	70,7	0,0	0,0%	0,0%
2	თავდაცვა	20,0	12,9	64,6%	0,00%
3	ეკონომიკური საქმიანობა	93 334,2	86 910,7	93,1%	27,9%
3.1	საერთო ეკონომიკური, კომერციული და შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საქმიანობა	92 243,1	85 950,0	93,2%	27,5%
3.2	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ეკონომიკურ საქმიანობაში	1 091,1	960,7	88,0%	0,3%
4	გარემოს დაცვა	29 424,6	29 223,5	99,3%	9,4%
4.1	ნარჩენების შეგროვება, გადამუშავება და განადგურება	16 104,5	16 099,7	100,0%	5,2%
4.2	ჩამდინარე წყლების მართვა	13 320,1	13 123,8	98,5%	4,2%
5	საბინაო-კომუნალური მეურნეობა	73 348,5	66 318,7	90,4%	21,3%
5.1	ბინათმშენებლობა	28 007,1	27 647,7	98,7%	8,9%
5.2	კომუნალური მეურნეობის განვითარება	23 881,8	19 909,4	83,4%	6,4%
5.3	წყალმომარაგება	1 741,7	780,3	44,8%	0,3%
5.4	გარე განათება	9 205,3	7 842,7	85,2%	2,5%
5.5	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საბინაო-კომუნალურ მეურნეობაში	10 512,6	10 138,7	96,4%	3,2%
6	ჯანმრთელობის დაცვა	7 578,1	6 942,4	91,6%	2,2%
7	დასვენება, კულტურა და რელიგია	41 690,5	39 940,5	95,8%	12,8%
7.1	მომსახურება დასვენებისა და სპორტის სფეროში	30 342,7	29 371,0	96,8%	9,4%
7.2	მომსახურება კულტურის სფეროში	11 000,8	10 365,9	94,2%	3,3%
7.3	რელიგიური და სხვა სახის საზოგადოებრივი საქმიანობა	347,0	203,5	58,7%	0,1%
8	განათლება	40 175,0	39 736,9	98,9%	12,7%
9	სოციალური დაცვა	21 046,0	18 735,4	89,0%	6,0%
გადასახდელების ჯამი		334 499,9	312 024,6	93,3%	100,0%

ქ. ბათუმის 2023 წლის ბიუჯეტის გადასახდელები ფუნქციონალურ ჭრილში (გეგმა-ფაქტი)

საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაზე 2023 წლის ბიუჯეტით დაგეგმილი იყო 27 883,0 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა კი 24 203,6 ათასი ლარი შეადგინა, ანუ გეგმის 86,8%. ამ დარგში გაერთიანებულია ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფის, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობის (სარეზერვო ფონდი), მუნიციპალური საჯარო მოსამსახურეთა პროფესიული განვითარების, ელექტრონული სერვისების დაწესებისა და განვითარების, თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებული ქონების მართვის, ქალაქმშენებლობითი დოკუმენტაციის შედგენის, საერთო დანიშნულების მომსახურების, ვალის მომსახურებასთან დაკავშირებული საპროცენტო ხარჯები, საერთო დანიშნულების სხვა მომსახურების, წინა პერიოდის დავალიანებების დაფარვის (მათ შორის სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების) ხარჯები. მისი ხვედრითი წილი გადასახდელებში შეადგენს 7,8%-ს.

თავდაცვის სფეროსათვის გათვალისწინებული იყო 20,0 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა შეადგინა 12,9 ათასი ლარი, ანუ გეგმა შესრულდა 64,6%-ით, აღნიშნული სფერო მოიცავს რეზერვისტების და წვევამდელების ტრასპორტირების ხარჯებს.

ეკონომიკური საქმიანობისათვის დაგეგმილი იყო 93 334,2 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა კი 86 910,7 ათასი ლარი შეადგინა, ანუ გეგმის 93,1%. მისი ხვედრითი წილი გადასახდელელებში შეადგენს 27,9%-ს. აღნიშნული სფერო მოიცავს გზების, ქუჩებისა და ტროტუარების მიმდინარე მოვლა-პატრონობის, საგზაო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია და კაპიტალური მშენებლობის, მუნიციპალური სატრანსპორტო სერვისის განვითარების და მუნიციპალური სასაფლაოების მოვლა-პატრონობის ქვეპროგრამების დაფინანსებას.

გარემოს დაცვაზე გათვალისწინებული იყო 29 424,6 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა კი 29 223,5 ათასი ლარი შეადგინა, ანუ გეგმის 99,3%. ამ სფეროში გაერთიანებულია ქალაქის დასუფთავება და ნარჩენების გატანის, კანალიზაციის სისტემების რეაბილიტაციის, სანიაღვრე სისტემების რეაბილიტაციისა და მოვლა-პატრონობის ქვეპროგრამებზე გაწეული ხარჯები. მისი ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 9,4%-ს.

საბინაო-კომუნალურ მეურნეობაზე გამოყოფილი სახსრების გეგმა, რომელშიც შედის, საცხოვრებელი სახლების მშენებლობის, საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენის და ექსპერტიზის, საკომპენსაციო თანხებით მოქალაქეთა უზრუნველყოფის, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესების, წყლის სისტემების რეაბილიტაციის, ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაციის პროექტის თანადაფინანსების, გარე განათების ქსელის განვითარება და მოვლა-პატრონობის, ქალაქის გაფორმების ღონისძიებების, ქალაქის ურბანული ინფრასტრუქტურის მოვლა-შენახვის, უპატრონო შინაური ცხოველების მოვლა-პატრონობისა და პოპულაციის რეგულირების ღონისძიებების, დეზინსექცია-დერატიზაციის ღონისძიებების და ა(ა)იპ - საქალაქო ინფრასტრუქტურისა და კეთილმოწყობის სამმართველოს ხარჯები შეადგენდა 73 348,5 ათას ლარს, ფაქტიურმა ხარჯებმა 66 318,7 ათასი ლარი შეადგინა, რაც გეგმის 90,4%-ია. ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 21,3%-ს.

ჯანმრთელობის სფეროს დაფინანსების მიზნით განსაზღვრული იყო 7 578,1 ათასი ლარი, გაწეული საკასო ხარჯი შეადგენს 6 942,4 ათას ლარს, რაც დაგეგმილის 91,6%-ია. ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 2,2%-ს, მასში გაერთიანებულია მოწყვლადი სოციალური ჯგუფების მქონე პირთა მედიკამენტებითა და საკვები დანამატების კომპენსაციით უზრუნველყოფის, მოწყვლადი ჯგუფების სტომატოლოგიური და ორთოპედიული მომსახურების, ონკოლოგიურ დაავადებათა ადრეული ფორმების დიაგნოსტიკა, პრევენცია და მკურნალობის, შ.შ.მ. სტატუსის ბავშვთა და ვეტერანთა საკურორტო სამკურნალო-რეაბილიტაციის, ფსიქიური პრობლემების მქონე პირთა ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაციის, ახალშობილთა და ბავშვთა განვითარების შეფერხების პრევენციისა და რეაბილიტაციის, ჰემოდიალიზის ცენტრის პაციენტთა და ლეიკემიით დაავადებულ ბავშვთა მატერიალური დახმარების, მოქალაქეთა ინდივიდუალური სამედიცინო დახმარების, ბათუმის ტერიტორიაზე არსებული დაწესებულებების სანიტარული მონიტორინგის და თემზე დაფუძნებული მობილური გუნდის მომსახურების ხარჯები.

დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროსთვის გამოყოფილი სახსრების გეგმა შეადგენდა 41 690,5 ათას ლარს, ფაქტიურმა ხარჯებმა 39 940,5 ათასი ლარი შეადგინა, რაც გეგმის 95,8%-ია. მისი ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 12,8%-ს. ამ სფეროში გაერთიანებულია ქალაქის გამწვანების ღონისძიებების, სპორტული საკლუბო გუნდების მხარდაჭერის, პარკების, სკვერებისა და

მოედნების ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციისა და მშენებლობის, ბათუმელი სპორტსმენების ინდივიდუალური განვითარების ხელშეწყობის, სასპორტო ინფრასტრუქტურის მშენებლობის და რეაბილიტაციის, ა(ა)იპ - ბათუმის სპორტული ცენტრის, მასობრივი სპორტის განვითარების ხელშეწყობის, ა(ა)იპ საჭადრაკო კლუბი "ნონა"-ს, ა(ა)იპ ბათუმის საცხენოსნო კლუბის, კულტურული ღონისძიებების მართვის, ღირსშესანიშნავ დღეებთან დაკავშირებული კულტურული ღონისძიებების, კულტურული მრავალფეროვნების ხელშეწყობის, საერთაშორისო ფესტივალების მხარდაჭერის, კულტურის სფეროში თავისუფალი ინიციატივების მხარდაჭერის, ა(ა)იპ - ბათუმის ბოტანიკური ბაღის, ფოლკლორის ხელშეწყობის, თანამედროვე მუსიკის ხელშეწყობის, ხელოვანთა ხელშეწყობის, ა(ა)იპ - აკაკი წერეთლის სახელობის ქ. ბათუმის საჯარო ბიბლიოთეკის, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების და კულტურის ობიექტების რეაბილიტაციის, შავი ზღვის ფლორისა და ფაუნის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მხარდაჭერის, ახალგაზრდული ცენტრის, ინტელექტუალური და შემეცნებითი პროექტების მხარდაჭერის ხარჯები.

განათლების სფეროზე გათვალისწინებული იყო 40 175,0 ათასი ლარი, საკასო შესრულება შეადგენს 39 736,9 ათას ლარს, ანუ გეგმის 98,9%-ს. ამ დარგში გაერთიანებულია სკოლამდელი აღზრდის საფეხურის დაფინანსება, საბავშვო ბაღების შენობების მშენებლობა და კაპიტალური რეაბილიტაციის ხარჯები, ზოგადი განათლების ხელმისაწვდომობის, ლუკა ასათიანის სახელობის სტიპენდია წარმატებული სტუდენტებისათვის, ასევე პროფესიული განვითარების ხელშეწყობის ქვეპროგრამები. ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 12,7%-ს.

სოციალურ დაცვაზე დაგეგმილი იყო 17 259,1 ათასი ლარი, ფაქტიურად გახარჯულ იქნა 21 046,0 ათასი ლარი, რაც გეგმის 89,0%-ია. ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 6,0%-ს. იგი მოიცავს კომუნალური მომსახურების საფასურის სუბსიდირების, მოწყვლადი სოციალური კატეგორიების მატერიალური დახმარებით უზრუნველყოფის, მოწყვლადი სოციალური კატეგორიებისათვის მინიმალური სოციალური პირობების შექმნა-უზრუნველყოფის, მუნიციპალური უფასო სასადილოს, მზრუნველობას მოკლებულ ბენეფიციართა მოვლა-პატრონობისა და მოვლის საჭიროების მქონე პირთა დახმარების, მუნიციპალური ტრანსპორტით მგზავრობის საფასურის სუბსიდირების, დროებითი ღამის თავშესაფარის, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მხარდაჭერის, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების ასისტენტით მომსახურების და ერთჯერადი მატერიალური დახმარების ხარჯებს.

ადგილობრივი ბიუჯეტის გადასახდელები ეკონომიკურ ჭრილში

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის გადასახდელებს ეკონომიკურ ჭრილში აქვს შემდეგი სახე:

(ათასი ლარი)

#	გადასახდელების დასახელება	ადგილობრივი ბიუჯეტის გადასახდელები			
		დაზუსტებული გეგმა	საკასო ხარჯი	შესრულების %	%-ლი წილი
I	ხარჯები	207 195,6	192 282,7	92,8%	56,9%
1	შრომის ანაზღაურება	38 167,7	37 636,0	98,6%	11,1%
2	საქონელი და მომსახურება	72 300,2	68 368,1	94,6%	20,2%
3	პროცენტი	4 805,4	4 488,7	93,4%	1,3%
4	სუბსიდიები	23 048,2	19 422,8	84,3%	5,8%
5	გრანტები	15,0	2,5	16,6%	0,0%
6	სოციალური უზრუნველყოფა	18 976,2	16 926,2	89,2%	5,0%
7	სხვა ხარჯები	49 883,0	45 438,5	91,1%	13,5%
II	არაფინანსური აქტივების ზრდა	127 304,3	119 741,9	94,1%	35,5%
III	ვალდებულებების კლება	26 877,3	25 616,6	95,3%	7,6%
გადასახდელების ჯამი		361 377,2	337 641,2	93,4%	100%

ადგილობრივი ბიუჯეტის ხარჯებმა შეადგინა 192 282,7 ათასი ლარი, რაც გეგმის 207 195,6 ათასი ლარის 92,8%-ია, მისი ხვედრითი წილი მთლიან გადასახდელებში 56,9%-ია.

შრომის ანაზღაურებაზე გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 37 636,0 ათასი ლარი, მისი ხვედრითი წილი მთლიან ასიგნებებში 11,1%-ია.

საქონელზე და მომსახურებაზე გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 68 368,1 ათასი ლარი, მისი წილი მთლიან ასიგნებებში 20,2%-ია.

პროცენტების დაფარვის ხარჯებმა შეადგინა 4 488,7 ათასი ლარი, რაც ასიგნებების მთლიანი მოცულობის 1,3%-ია.

სუბსიდიების სახით გაწეული ხარჯი შეადგენს 19 422,8 ათას ლარს, მისი ხვედრითი წილი მთლიან მოცულობაში 5,8%-ია.

გრანტებზე მიიმართა 2,5 ათასი ლარი.

სოციალურ უზრუნველყოფაზე გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 16 926,2 ათასი ლარი, გადასახდელების მთლიანი მოცულობის - 5,0%.

სხვა ხარჯებზე მიიმართა 45 438,5 ათასი ლარი, რაც მთლიანი ასიგნებების 13,5%-ია.

არაფინანსური აქტივების ზრდამ შეადგინა 119 741,9 ათასი ლარი, რაც გეგმის 127 304,3 ათასი ლარის 94,1%-ია, მთლიანი გადასახდელების _ 35,5%-ია.

ვალდებულებების კლებაზე მიიმართა 25 616,6 ათასი ლარი, რაც გეგმის 26 877,3 ათასი ლარის 95,3%-ია. ხვედრითი წილი მთლიან გადასახდელებში - 7,6%-ია.

ადგილობრივი ბიუჯეტის გადასახდელები ორგანიზაციულ ქრილში

პროგრამული კლასიფიკაციის მიხედვით ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის ბიუჯეტის გადასახდელებს შემდეგი სახე აქვს:

(ათასი ლარი)

კოდი	დასახელება	ადგილობრივი ბიუჯეტის გადასახდელები			
		დაზუსტებული გეგმა	საკასო ხარჯი	გადახრა	შესრულების %
01 00	წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების დაფინანსება	43 301,4	40 741,5	2 559,9	94,1%
01 01	ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის საკრებულო	2 932,4	2 655,5	276,9	90,6%
01 02	ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერია	7 708,5	7 144,2	564,2	92,7%
01 03	სასესიო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	32 451,2	30 864,9	1 586,3	95,1%
01 04	სარეზერვო ფონდი	1,7	0,0	1,7	0,0%
01 05	წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი	70,7	0,0	70,7	0,0%
01 06	წვევამდელთა ტრანსპორტირება	20,0	12,9	7,1	64,6%
01 07	საზოგადოების ინფორმირებულობის ამაღლება	40,0	0,0	40,0	0,0%
01 08	მუნიციპალიტეტის საჯარო მოსამსახურეთა პროფესიული განვითარება	77,0	63,9	13,1	83,0%
02 00	მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება	178 951,0	165 434,9	13 516,1	92,4%
02 01	საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება	72 413,9	68 181,2	4 232,7	94,2%
02 02	სატრანსპორტო სისტემისა და სერვისის განვითარება	29 034,5	25 611,5	3 423,0	88,2%
02 03	საბაზისო კომუნალური ინფრასტრუქტურის განვითარება	15 061,8	13 904,0	1 157,8	92,3%
02 04	ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა, ბინათმშენებლობა და ავარიული შენობების რეაბილიტაცია, დემონტაჟი	38 296,1	36 986,6	1 309,5	96,6%

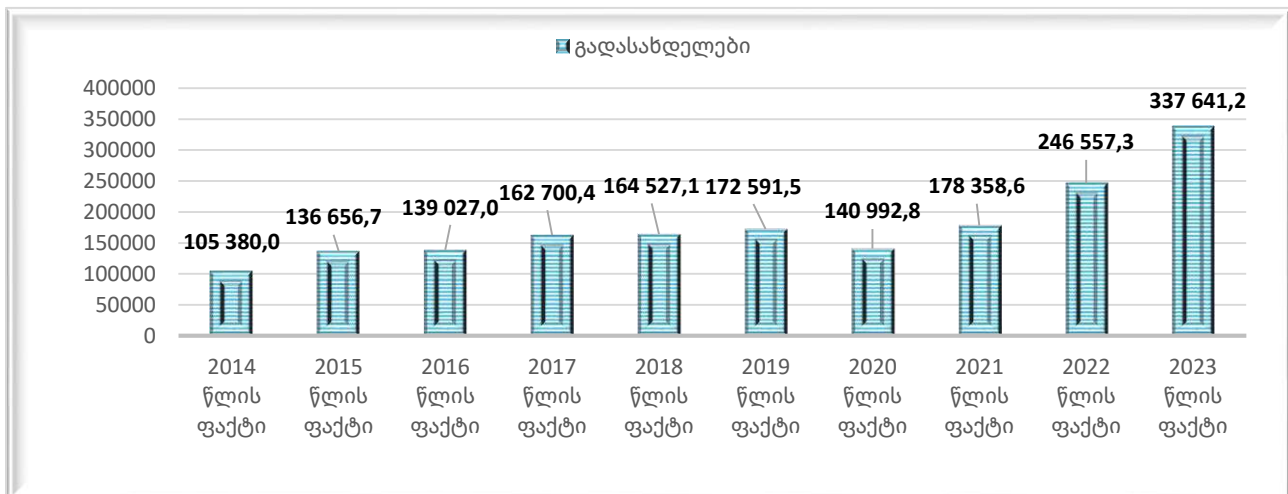
02 05	მუნიციპალური სასაფლაოების მოწყობა და მოვლა-პატრონობა	894,4	887,4	7,0	99,2%
02 06	ინფრასტრუქტურული პროექტების დაგეგმვა და მართვა	16 089,0	12 804,9	3 284,1	79,6%
02 07	ქალაქის კეთილმოწყობა	7 161,3	7 059,2	102,1	98,6%
03 00	ქალაქის დასუფთავება, ეკოლოგიური მდგომარეობისა და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება	35 674,2	35 463,3	210,9	99,4%
03 01	ქალაქის დასუფთავების მომსახურების განვითარება	16 104,5	16 099,7	4,8	100,0%
03 02	ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება	19 569,7	19 363,6	206,1	98,9%
04 00	განათლება	40 175,0	39 736,9	438,1	98,9%
04 01	სკოლამდელი აღზრდა და განათლება	40 000,0	39 590,4	409,7	99,0%
04 02	პროფესიული განვითარებისა და უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა	175,0	146,5	28,5	83,7%
05 00	კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი	22 120,8	20 576,9	1 543,9	93,0%
05 01	სპორტის განვითარების ხელშეწყობა	7 288,7	7 098,6	190,1	97,4%
05 02	მუნიციპალური სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება და მოვლა-პატრონობა	3 484,3	2 908,9	575,4	83,5%
05 03	კულტურული ღონისძიებები და ფესტივალები	4 550,4	4 307,7	242,7	94,7%
05 04	კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის ხელშეწყობა	3 867,2	3 742,6	124,6	96,8%
05 05	კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და განვითარება	2 583,2	2 315,7	267,5	89,6%
05 06	ახალგაზრდობის განვითარების ხელშეწყობა	347,0	203,5	143,5	58,7%
06 00	ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	29 469,2	26 522,8	2 946,4	90,0%
06 01	ჯანმრთელობის დაცვა	7 473,1	6 837,4	635,7	91,5%
06 02	სოციალური უზრუნველყოფა	21 046,0	18 735,4	2 310,6	89,0%
06 03	სანიტარიული ზედამხედველობა და ეპიდსიტუაციის მართვა	950,1	950,0	0,1	100,0%

07 00	ქალაქის სოციალურ-ეკონომიკური და სივრცითი განვითარება	1 804,0	410,2	1 393,8	22,7%
07 01	ქალაქის ურბანული განვითარება	1 607,3	336,9	1 270,4	21,0%
07 02	ქალაქის ეკონომიკური პროფილის გაძლიერება და ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა	196,7	73,3	123,4	37,3%
08 00	მუნიციპალური სერვისების განვითარება	9 881,6	8 754,7	1 126,9	88,6%
08 01	მუნიციპალური მომსახურების მართვა და გაუმჯობესება	9 881,6	8 754,7	1 126,9	88,6%
გადასახდლების ჯამი		361 377,2	337 641,2	23 736,0	93,4%

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2023 წლის პრიორიტეტების ფაქტიურ ხარჯები შემდეგი სახით ჩამოყალიბდა:

- წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების დაფინანსება - 40 741,5 ათასი ლარი;
- მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება - 165 434,9 ათასი ლარი;
- ქალაქის დასუფთავება, ეკოლოგიური მდგომარეობისა და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება - 35 463,3 ათასი ლარი;
- განათლება - 39 736,9 ათასი ლარი;
- კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი - 20 576,9 ათასი ლარი;
- ჯანმრთელობისა დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა - 26 522,8 ათასი ლარი;
- ქალაქის სოციალურ-ეკონომიკური და სივრცითი განვითარება - 410,2 ათასი ლარი;
- მუნიციპალური სერვისების განვითარება - 8 754,7 ათასი ლარი;

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის გადასახდლების დინამიკა 2014-2023 წლებში წარმოდგენილია გრაფიკის სახით

2.3 კ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის ბიუჯეტის შესრულების მიმდინარეობა (9 თვე)

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის ბიუჯეტი დამტკიცებული იქნა ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2023 წლის 19 დეკემბრის №29 დადგენილებით.

2024 წელს პრიორიტეტულია ქალაქის განვითარებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის მშენებლობის, რეაბილიტაციისა და მათ ექსპლოატაციასთან დაკავშირებული ღონისძიებების დაფინანსება. ქალაქში ცალკეული ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელების პარალელურად, საბიუჯეტო დაფინანსების ძირითად პრიორიტეტს ასევე წარმოადგენს სკოლამდელი განათლების, კულტურისა და სპორტის სფერო, მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება.

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის ბიუჯეტის ბალანსის მდგომარეობა წარმოდგენილია ცხრილის სახით:

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის მაჩვენებლები

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის ბალანსი

დასახელება	2024 წლის გეგმა	2024 წლის 9 თვე	
		გეგმა	საკასო შესრულება
შემოსავლები	393 724,7	284 863,8	297 381,8
გადასახადები	106 217,2	84 600,0	88 967,8
გრანტები	202 616,0	132 390,8	98 646,0
სხვა შემოსავლები	84 891,5	67 873,0	109 768,0
ხარჯები	248 565,2	175 564,7	144 457,5
შრომის ანაზღაურება	43 788,9	31 358,2	30 089,4
საქონელი და მომსახურება	78 481,9	59 386,2	47 347,6
პროცენტი	4 892,8	2 626,2	2 577,7
სუბსიდიები	24 250,6	16 570,3	15 162,5
გრანტები	15,0	15,0	2,6
სოციალური უზრუნველყოფა	21 899,4	16 801,2	14 320,0
სხვა ხარჯები	75 236,6	48 807,6	34 957,7
საოპერაციო სალდო	145 159,5	109 299,1	152 924,3
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	166 702,5	101 914,6	73 048,9
ზრდა	174 702,5	107 614,6	78 533,9
კლება	8 000,0	5 700,0	5 485,0
მთლიანი სალდო	-21 543,0	7 384,5	79 875,4
ფინანსური აქტივების ცვლილება	-58 500,0	-7 336,5	65 297,9
ზრდა	0,0	0,0	65 297,9
ვალუტა და დეპოზიტები	0,0	0,0	65 297,9
კლება	58 500,0	7 336,5	0,0
ვალუტა და დეპოზიტები	58 500,0	7 336,5	0,0
ვალდებულებების ცვლილება	-36 957,1	-14 721,0	-14 577,6
კლება	36 957,1	14 721,0	14 577,6
საშინაო	36 957,1	14 721,0	14 577,6
ბალანსი	0	0	0

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის შემოსულობები, გადასახდებები და ნაშთის ცვლილება

დასახელება	2024 წლის გეგმა	2024 წლის 9 თვე	
		გეგმა	საკასო შესრულება
შემოსულობები	391 830,1	190 696,5	184 250,3
შემოსავლები	383 830,1	189 196,5	183 074,3
არაფინანსური აქტივების კლება	8 000,0	1 500,0	1 176,0
გადასახდებები	460 224,8	297 900,3	237 569,0
ხარჯები	248 565,2	175 564,7	144 457,5
არაფინანსური აქტივების ზრდა	174 702,5	107 614,6	78 533,9
ვალდებულებების კლება	36 957,1	14 721,0	14 577,6
ნაშთის ცვლილება	-68 394,7	-107 203,8	-53 318,7

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის შემოსულობები

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის ფაქტიურმა შემოსულობებმა შეადგინა 302 866,8 ათასი ლარი, რაც შემოსულობების 2024 წლის მთლიანი გეგმიური მაჩვენებლის 75,4%-ია, ხოლო კვარტალთან მიმართებაში 104,2%. შემოსულობებიდან გადასახადების სახით მიღებულ შემოსავლებზე მოდის 88 967,8 ათასი ლარი (შემოსულობების - 29,4%), გრანტებისა და ფინანსური დახმარების სახით მიღებულ შემოსავლებზე – 98 646,0 ათასი ლარი (შემოსულობების - 32,6%), სხვა (არასაგადასახადო) შემოსავლებზე – 109 768,0 ათასი ლარი (შემოსულობების - 36,2%), არაფინანსური აქტივების კლებაზე (ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან მიღებულ შემოსულობაზე) – 5 485,0 ათასი ლარი (შემოსულობების - 1,8%).

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის
ფაქტიური შემოსულობები

№	შემოსულობის დასახელება	თანხა (ათასი ლარი)	წილი მთლიან შემოსულობებში
1	შემოსავლები	297 381,8	98,2%
1,1	გადასახადები	88 967,8	29,4%
1,2	გრანტები და ფინანსური დახმარება	98 646,0	32,6%
1,3	სხვა შემოსავლები	109 768,0	36,2%
2	არაფინანსური აქტივების კლება	5 485,0	1,8%
ჯამი		302 866,8	100%

#	შემოსულობების დასახელება	2024 წლის გეგმა	2024 წლის 9 თვე			
			გეგმა	საკასო შესრულება	გადახრა	შესრულება %
1	შემოსავლები	393 724,7	284 863,8	297 381,8	12 518,0	104,4%
1,1	გადასახადები	106 217,2	84 600,0	88 967,8	-2 773,0	105,2%
1,2	გრანტები და ფინანსური დახმარება	202 616,0	132 390,8	98 646,0	-3 035,4	74,5%
1,3	სხვა შემოსავლები	84 891,5	67 873,0	109 768,0	7 031,6	161,7%
2	არაფინანსური აქტივების კლება	8 000,0	5 700,0	5 485,0	345,3	96,2%
ჯამი		401 724,7	290 563,8	302 866,8	12 863,3	104,2%

მიმდინარე წლის სამ კვარტალში მობილიზებული შემოსულობები წლიური გეგმიური მაჩვენებლის 75,4%-ია.

შემოსავლები

. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის შემოსავლების საპროგნოზო მოცულობა განისაზღვრა 284 863,8 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებული იქნა 297 381,8 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 104,4%.

გადასახადები

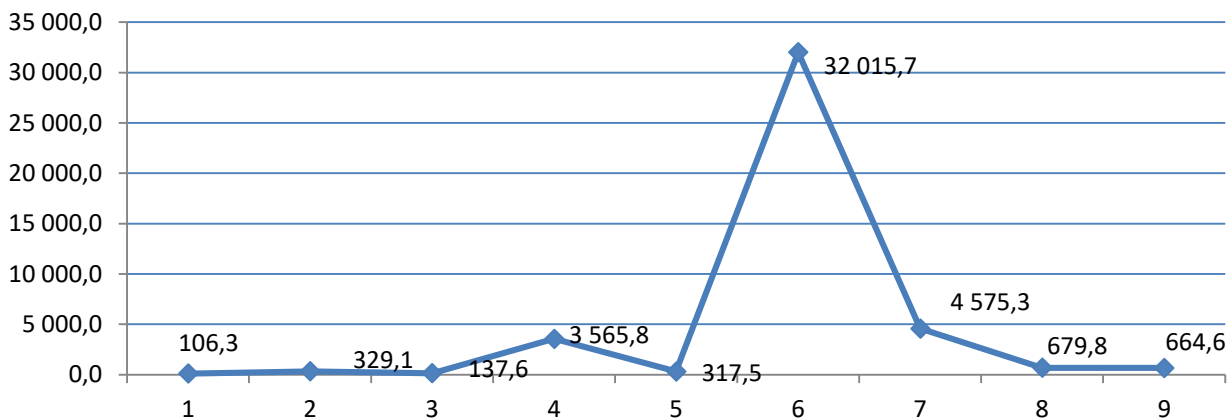
ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის იანვარ-სექტემბრის თვის ბიუჯეტის შემოსულობების შესრულების შედეგების მიხედვით, საგადასახადო შემოსავლების ფაქტიურ შესრულებაზე მოდის 88 967,8 ათასი ლარი, რაც შესაბამისი გეგმიური მაჩვენებლის - 84 600,0 ათასი ლარის 105,2%-ია. თავის მხრივ, მთლიან შემოსულობებში საგადასახადო შემოსავლების წილი შეადგენს 29,4%-ს.

საგადასახადო შემოსავლების ცალკეული სახეების მიხედვით შესრულების მდგომარეობა შემდეგია:

ქონების გადასახადი _ ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის იანვარ-სექტემბრის პერიოდის ბიუჯეტის შემოსულობების შესრულების შედეგების მიხედვით, ქონების გადასახადის ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა – 42 391,7 ათასი ლარი, კერძოდ: საქართველოს საწარმოთა ქონებაზე (გარდა მიწისა) – 41 055,1 ათასი ლარი, უცხოურ საწარმოთა ქონებაზე (გარდა მიწისა) – 983,6 ათასი ლარი, ფიზიკურ პირთა ქონებაზე (გარდა მიწისა) – 267,6 ათასი ლარი, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე - 16,7 ათასი ლარი, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე - 68,7 ათასი ლარი.

ქონების გადასახადის შესრულება ცალკეული თვეების მიხედვით შემდეგია:

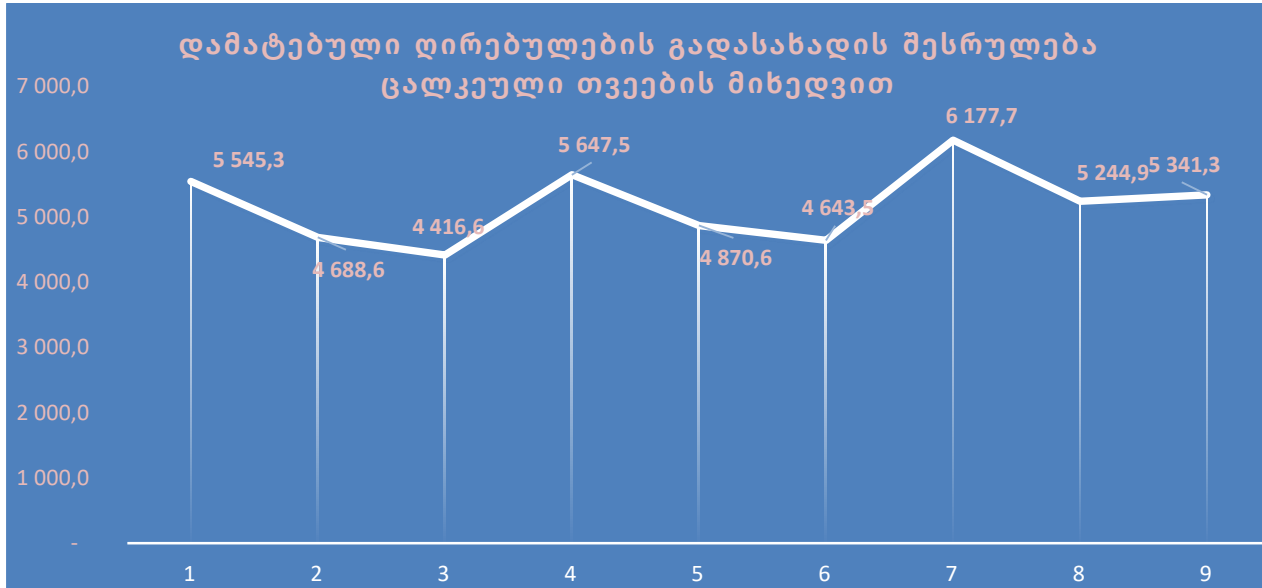
ქონების გადასახადის შესრულება ცალკეული თვეების მიხედვით

დამატებული ღირებულების გადასახადები - მიმდინარე პერიოდის გეგმიური მაჩვენებელი შეადგენდა 45 600,0 ათას ლარს, საკასო - 46 576,1 ათას ლარს, შესრულდა 102,1%-ით. კერძოდ, გადასახადი საქართველოს ტერიტორიაზე რეალიზებული პროდუქციიდან და გაწეული მომსახურებიდან - 17 871,1 ათასი ლარი და გადასახადი იმპორტირებული პროდუქციიდან - 28 705,0 ათასი ლარი.

დამატებული ღირებულების გადასახადის შესრულება ცალკეული თვეების მიხედვით შემდეგია:

ფინანსური დახმარება და გრანტები

2024 წლის 9 თვის განმავლობაში ფინანსური დახმარების სახით მიღებული იქნა 98 646,0 ათასი ლარი, გეგმიური მაჩვენებელი შეადგენდა 132 390,8 ათას ლარს, გეგმა შესრულდა 74,5%-ით.

მიღებული ფინანსური დახმარებიდან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტიდან მიღებული ფინანსური დახმარება 98 286,4 ათას ლარს შეადგენს, მათ შორის: კაპიტალური ტრანსფერის სახით - 45 857,7 ათასი ლარი, სპეციალური ტრანსფერის სახით - 52 204,8 ათასი ლარი და რესპუბლიკური ბიუჯეტის სარეზერვო ფონდიდან სპეციალური ტრანსფერი - 223,9 ათასი ლარი, კერძოდ:

ა) აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის 2024 წლის 16 იანვრის №29 ბრძანებით, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2024 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტით გათვალისწინებული სარეზერვო ფონდიდან, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიას გამოეყო 21 824 ლარი, ქ. ბათუმში ხანძრისა და ხანძრის ჩაქრობის მიზნით გამოყენებული წყლის ჭავლის შედეგად დაზარალებული ოჯახებისათვის (ორი ოჯახი) დახმარების გაწევის მიზნით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 21 824 ლარი (100%)

ბ) აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის 2024 წლის 13 თებერვლის №293 ბრძანებით, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2024 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტით გათვალისწინებული სარეზერვო ფონდიდან, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიას გამოეყო 32 078 ლარი, ქ. ბათუმში ხანძრის შედეგად დაზარალებული ოჯახებისათვის (სამი ოჯახი) დახმარების გაწევის მიზნით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 32 078 ლარი (100%).

გ) აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის 2024 წლის 4 აპრილის №873 ბრძანებით, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2024 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტით გათვალისწინებული სარეზერვო ფონდიდან, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიას გამოეყო 70 255 ლარი, ქ. ბათუმში ხანძრისა და მისი ლიკვიდაციის დროს გამოყენებული წყლის ჭავლის შედეგად

დაზარალებული ოჯახებისათვის (ექვესი ოჯახი) მატერიალური დახმარების გაწევის მიზნით ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 70 255 ლარი (100%).

დ) აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის 2024 წლის 05 ივნისის №1409 ბრძანებით, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2024 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტით გათვალისწინებული სარეზერვო ფონდიდან, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიას გამოეყო 77 380 ლარი, ქ. ბათუმში ხანძრისა და ხანძრის ჩაქრობის მიზნით გამოყენებული წყლის ჭავლის შედეგად დაზარალებული ოჯახებისათვის (შვიდი ოჯახი) მატერიალური დახმარების გაწევის მიზნით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 77 380 ლარი (100%).

ე) აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის 2024 წლის 08 აგვისტოს №2176 ბრძანებით, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2024 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტით გათვალისწინებული სარეზერვო ფონდიდან, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიას გამოეყო 22 403 ლარი, ქ. ბათუმში ხანძრის შედეგად დაზარალებული ოჯახებისათვის (ოთხი ოჯახი) მატერიალური დახმარების გაწევის მიზნით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 22 403 ლარი (100%).

2024 წელს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან სხვა ტრანსფერის სახით 128,6 ათასი ლარი მიღებული იქნა საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან „ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციის“ (V ფაზა) პროექტის ფარგლებში გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკს (KfW), საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და თვითმმართველ ქალაქ ბათუმის შორის გაფორმებული ხელშეკრულებების მიხედვით, პროექტის ფარგლებში შესყიდული საქონლისა და მომსახურების დღ-ის 50% გადახდის მიზნით.

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტმა 2022 წლის დასაწყისში გაიმარჯვა გაეროს განვითარების პროგრამასთან (UNDP) თანამშრომლობით მიმდინარე ევროკავშირის რეგიონული ინიციატივის „მერები ეკონომიკური ზრდისთვის“ (M4EG) მეორე ფაზის ფარგლებში გამოცხადებულ კონკურსში „მუნიციპალური ტრანსფორმაციის პორტფელი“. კონკურსში გამარჯვებული მუნიციპალიტეტისთვის პროექტი ითვალისწინებს მუნიციპალური გარდაქმნის პორტფელის შექმნასა და მათ დანერგვას, რისთვისაც ბათუმის მუნიციპალიტეტს გადმოეცემა გრანტი 200 000 ევროს ოდენობით. 2023 წელს საერთაშორისო ორგანიზაციიდან (UNDP) მიღებულ იქნა (საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები - მიმდინარე დანიშნულების გრანტები) - 175,6 ათასი ლარი, ხოლო 2024 წელს დაგეგმილია 263,5 ათასი ლარი, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა - 231,0 ათასი ლარი.

ადგილობრივი ბიუჯეტის მთლიან შემოსულობებში ფინანსური დახმარების წილი 32,6%-ია.

№	დასახელება	2024 წლის გეგმა	2024 წლის 9 თვე		
			გეგმა	საკასო შესრულება	გადახრა
1	აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტიდან გამოყოფილი ტრანსფერი	202 223,9	132 026,2	98 286,4	33 739,8
1,1	კაპიტალური ტრანსფერი	89 008,1	62 399,5	45 857,7	16 541,8

1,2	სპეციალური ტრანსფერი	112 991,9	69 402,8	52 204,8	17 198,0
1,3	რესპუბლიკური ბიუჯეტის სარეზერვო ფონდი	223,9	223,9	223,9	
2	გრანტები სახელმწიფო ბიუჯეტიდან	128,6	128,6	128,6	
2,1	სხვა ტრანსფერი	128,6	128,6	128,6	
3	საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები	263,5	236,0	231,0	5,0
3,1	მიმდინარე დანიშნულების გრანტები	263,5	236,0	231,0	
4	უცხო ქვეყნების მთავრობებიდან ან მათი წარმომადგენლობებიდან მიღებული გრანტები				
4,1	მიმდინარე დანიშნულების გრანტები				
ჯამი		202 616,0	132 390,8	98 646,0	33 744,8

სხვა შემოსავლები

სხვა შემოსავლების 2024 წლის 9 თვის საპროგნოზო მოცულობა 67 873,0 ათასი ლარით განისაზღვრა, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 109 768,0 ათასი ლარი, ანუ გეგმის 161,7%. სხვა შემოსავლების წილი ადგილობრივი ბიუჯეტის მთლიან შემოსულობებში 36,2%-ს შეადგენს.

საანგარიშო პერიოდში სხვა შემოსავლების მდგომარეობა ცალკეული სახეების მიხედვით შემდეგია:

საკუთრებიდან მიღებული შემოსავლების სახით მობილიზებულია 8 843,3 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (6 028,0 ათასი ლარი) 146,7%-ია. მათ შორის:

- **პროცენტებიდან** მობილიზებულია 6 913,5 ათასი ლარი, რაც სამი კვარტლის გეგმის - 4 383,0 ათასი ლარის 157,7%-ს შეადგენს.

- **რენტის** სახით მიღებულია 1 929,8 ათასი ლარი, რაც სამი კვარტლის გეგმის (1 645,0 ათასი ლარი) 117,3%-ია. აქედან, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებელზე მოდის 73,8 ათასი ლარი, მიწის იჯარიდან და მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან შემოსავალზე - 1 856,0 ათასი ლარი.

საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციიდან მობილიზებულია 59 051,4 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (52 140,0 ათასი ლარი) 113,3%-ია. აქედან,

- **ადმინისტრაციული მოსაკრებლებისა და გადასახდელების** სახით _ 58 495,1 ათასი ლარი. მათ შორის:

- **მოსაკრებელი მშენებლობის ნებართვაზე (გარდა განსაკუთრებული მშენებლობის, რადიაციული ან ბირთვული ობიექტების მშენებლობისა)** _ 1 585,2 ათასი ლარი;

- **საჯარო ინფორმაციის ასლის გადაღების მოსაკრებელი** _ 1,1 ათასი ლარი;

- **სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი** _ 52 803,5 ათასი ლარი (კვარტალური გეგმის 111,2%), მათ შორის:

სათამაშო აპარატებიდან – 24 486,4 ათასი ლარი;
 წამახალისებელი გათამაშებიდან - 383,5 ათასი ლარი;

„მოსაკრებელი სამორინის მოწყობის ნებართვის საფუძველზე გაცემული სათანადო ნებართვის შესაბამისად სისტემურ-ელექტრონული ფორმით ორგანიზებული სამორინის თამაშობებიდან, სათამაშო აპარატების სალონის მოწყობის ნებართვის საფუძველზე გაცემული სათანადო ნებართვის შესაბამისად სისტემურ-ელექტრონული ფორმით ორგანიზებული სათამაშო აპარატების თამაშობებიდან და ტოტალიზატორის მოწყობის ნებართვის საფუძველზე გაცემული სათანადო ნებართვის შესაბამისად სისტემურ-ელექტრონული ფორმით ორგანიზებული ტოტალიზატორის თამაშობებიდან_ 300.0 ათასი ლარი;

სხვა არაკლასიფიცირებული სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი (კლუბის მაგიდიდან და სამორინეს მაგიდიდან) - 27 633,6 ათასი ლარი;

სხვა დანარჩენი არაკლასიფიცირებული სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი - 4,7 ლარი.

- მოსაკრებელი დასახლებული ტერიტორიის დასუფთავებისათვის – 3 524,3 ათასი ლარი, რაც სამი კვარტლის გეგმის (3 900,0 ათასი ლარის) 90,4%-ია;

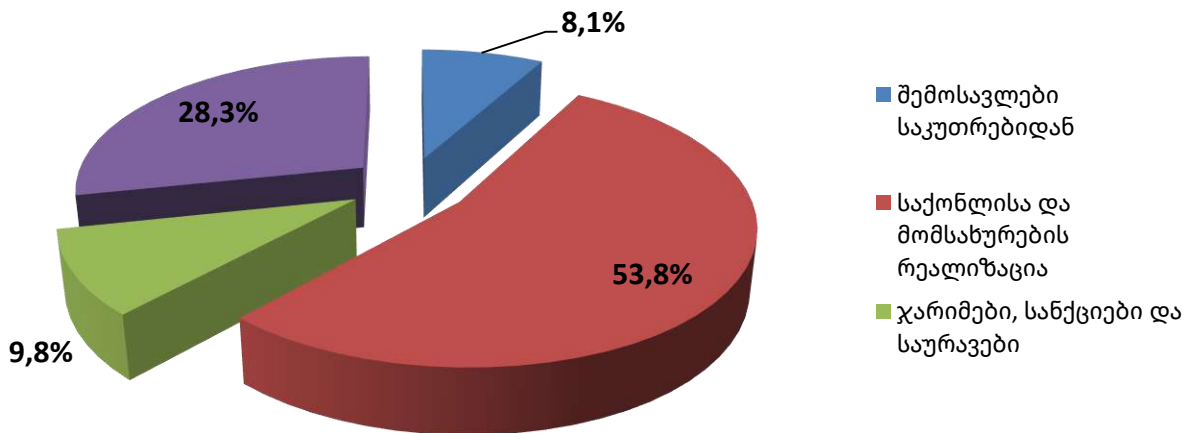
- სხვა არაკლასიფიცირებული მოსაკრებელი (საკონტეინერო მოსაკრებელი) – 581,0 ათასი ლარი;

- არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონლისა და მომსახურებიდან – 556,3 ათასი ლარი;

სანქციების (ჯარიმები და საურავები) სახით მობილიზებულია 10 775,5 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (5 900,0 ათასი ლარის) 182,6%-ია.

ტრანსფერები, რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებულის სახით მობილიზებულია 31 097,8 ათასი ლარი, რაც სამი კვარტლის გეგმის (3 805,0 ათასი ლარის) 817,3%-ია.

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის
 9 თვის ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები

დასახელება	2024 წლის გეგმა	2024 წლის 9 თვე	
		გეგმა	საკასო შესრულება
სხვა შემოსავლები	84 891,5	67 873,0	109 768,0
შემოსავლები საკუთრებიდან	6 934,3	6 028,0	8 843,3
პროცენტები	4 683,0	4 383,0	6 913,5
რენტა	2 251,3	1 645,0	1 929,8
მოსაკრებელი ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის	216,3	165,0	73,8
შემოსავალი მიწის იჯარიდან და მართვაში (უზურფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან	2 035,0	1 480,0	1 856,0
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	65 972,2	52 140,0	59 051,4
ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები	65 972,2	52 140,0	58 495,1
სანებართვო მოსაკრებელი	1 000,0	740,0	1 585,2
საჯარო ინფორმაციის ასლის გადაღების მოსაკრებელი			1,1
სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი	59 672,2	47 500,0	52 803,5
ადგილობრივი მოსაკრებელი სპეციალური (ზონალური) შეთანხმების გაცემისათვის	0,0	0,0	0,0
ადგილობრივი მოსაკრებელი დასახლებული ტერიტორიის დასუფთავებისათვის	5 300,0	3 900,0	3 524,3
სხვა არაკლასიფიცირებული მოსაკრებელი	0,0	0,0	581,0
არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება	0,0	0,0	556,3
შემოსავლები მომსახურების გაწევიდან			556,3
ჯარიმები, სანქციები და საურავები	7 900,0	5 900,0	10 775,5
ტრანსფერები, რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	4 085,0	3 805,0	31 097,8

არაფინანსური აქტივების კლება

2024 წლის 9 თვის განმავლობაში არაფინანსური აქტივების კლებიდან მიღებული შემოსულობა 5 485,0 ათას ლარს შეადგენს, რაც შესაბამისი გეგმიური მაჩვენებლის - 5 700,0 ათასი ლარის 96,2%-ია. საიდანაც შემოსულობა ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების საკუთრებაში არსებული არასასოფლო-სამეურნეო მიწების გაყიდვიდან მიღებულია - 5 404,5 ათასი ლარი, ძირითადი აქტივებიდან - 27.8 ათასი ლარი, მატერიალური მარაგებიდან -22.9 ათასი ლარი, ხოლო შემოსულობა მიწაზე უფლების აღიარებიდან 29.9 ათას ლარი.

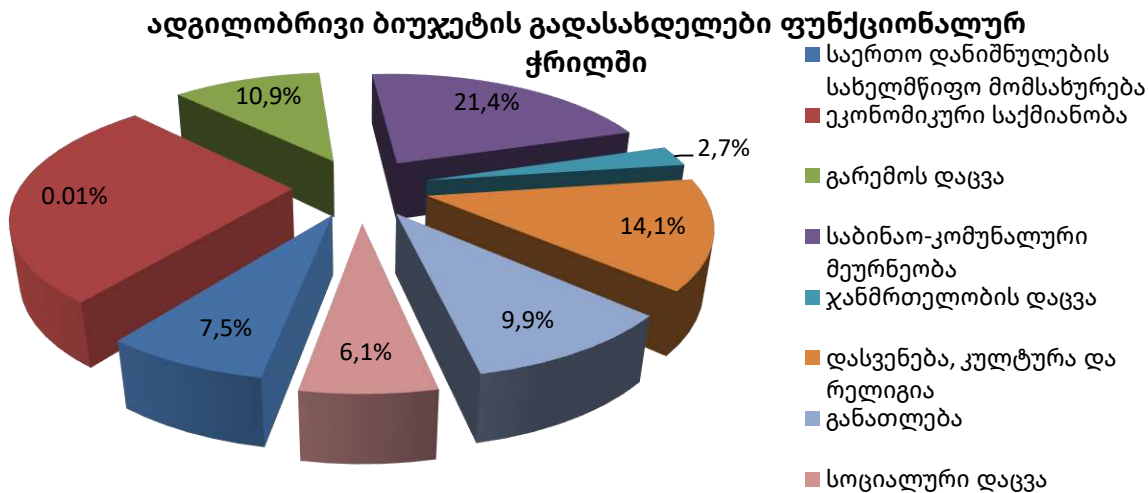
ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის ნაშთის ცვლილება

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის ნაშთის ცვლილების (კლება) გეგმიური მაჩვენებელი - 7 336.5 ათასი ლარით იყო განსაზღვრული, ფაქტიურმა მაჩვენებელმა (დაგროვება) შეადგინა 65 297,9 ათასი ლარი. საანგარიშო პერიოდის ბოლოს (2024 წლის 01 ოქტომბრის მდგომარეობით) ნაშთმა შეადგინა 123 929.6 ათასი ლარი, წლის დასაწყისისათვის (თავისუფალი ნაშთი) არსებული ნაშთის გათვალისწინებით.

დასახელება	2024 წლის გეგმა	2024 წლის შესრულება
ნაშთი 01.01.2024		58 631,7
ნაშთის ცვლილება	-58 500,0	65 297,9
ზრდა	0,0	65 297,9
ვალუტა და დეპოზიტები		65 297,9
კლება	58 500,0	0,0
ვალუტა და დეპოზიტები	58 500,0	
ნაშთი 01.10.2024		123 929,6

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის გადასახდელები ადგილობრივი ბიუჯეტის ხარჯების და არაფინანსური აქტივების ზრდა ფუნქციონალურ კრილში

ძირითადი ფუნქციონალური კატეგორიების მიხედვით ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის ხარჯების და არაფინანსური აქტივების ზრდა შემდეგნაირად გამოიყურება (იხილეთ დიაგრამა):

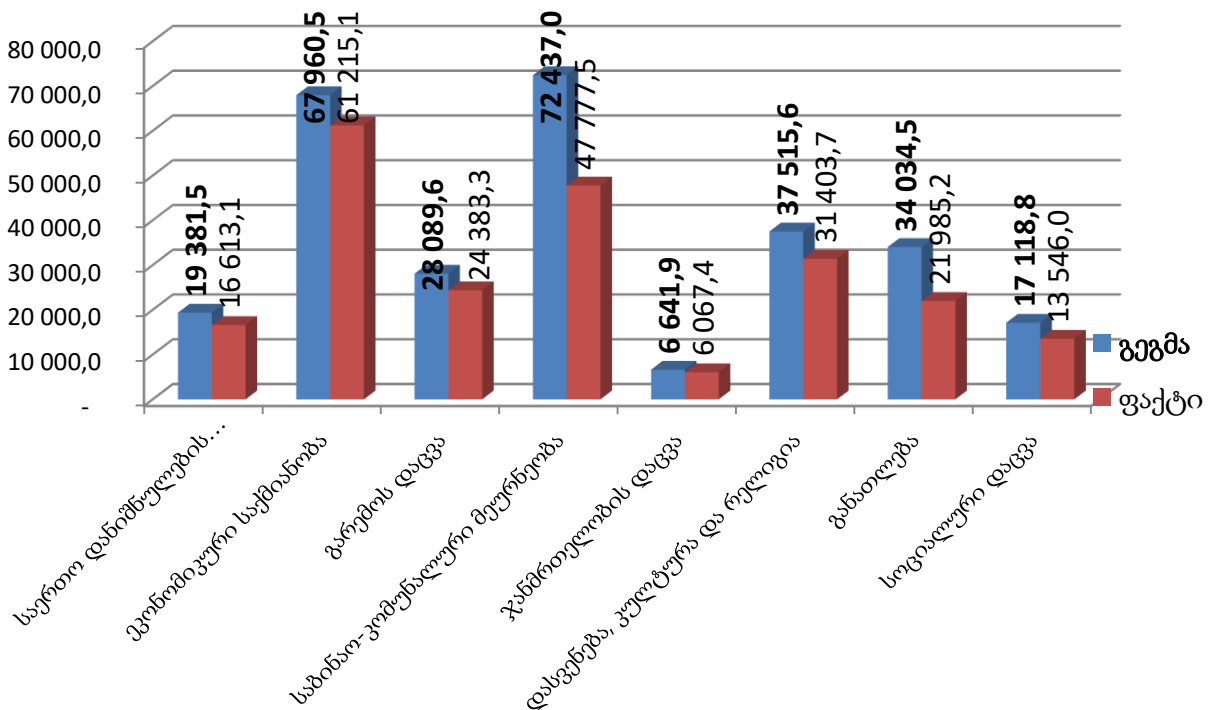
ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდა ფუნქციონალური კლასიფიკაციის კრილში

#	გადასახდელების დასახელება	2024 წლის გეგმა	2024 წლის 9 თვე			
			გეგმა	საკასო ხარჯი	შესრულების %	%-ლი წილი
1	საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	31 401,3	19 381,5	16 613,1	85,7%	7,5%
1.1	აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა, საგარეო ურთიერთობები	12 204,1	8 319,0	7 239,9	87,0%	3,2%
1.2	საერთო დანიშნულების მომსახურება	14 250,4	8 382,3	6 795,5	81,1%	3,0%
1.3	ვალთან დაკავშირებული ოპერაციები	4 892,8	2 626,2	2 577,7	98,2%	1,2%
1.4	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში	54,0	54,0	0,0	0,0%	0,0%
3	ეკონომიკური საქმიანობა	117 270,4	67 960,5	61 215,1	90,1%	27,5%
3.2	ტრანსპორტი	115 807,8	66 792,4	60 216,7	90,2%	27,0%
3.3	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ეკონომიკის სფეროში	1 462,6	1 168,1	998,4	85,5%	0,4%
4	გარემოს დაცვა	43 371,7	28 089,6	24 383,3	86,8%	10,9%
4.1	ნარჩენების შეგროვება, გადამუშავება და განადგურება	18 638,7	13 980,0	13 001,0	93,0%	5,8%
4.2	ჩამდინარე წყლების მართვა	24 733,0	14 109,6	11 382,3	80,7%	5,1%
5	საბინაო-კომუნალური მეურნეობა	101 564,8	72 437,0	47 777,5	66,0%	21,4%
5.1	ბინათმშენებლობა	39 378,4	33 821,0	23 627,5	69,9%	10,6%
5.2	კომუნალური მეურნეობის განვითარება	36 396,7	24 267,3	13 319,9	54,9%	6,0%
5.3	წყალმომარაგება	10 306,5	3 974,4	1 978,5	49,8%	0,9%
5.4	გარე განათება	7 707,4	5 873,0	5 091,2	86,7%	2,3%

5.5	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საბინაო-კომუნალურ მეურნეობაში	7 775,8	4 501,3	3 760,4	83,5%	1,7%
6	ჯანმრთელობის დაცვა	9 096,7	6 641,9	6 067,4	0,0%	2,7%
7	დასვენება, კულტურა და რელიგია	53 362,0	37 515,6	31 403,7	83,7%	14,1%
7.1	მომსახურება დასვენებისა და სპორტის სფეროში	42 316,2	29 796,8	24 550,7	82,4%	11,0%
7.2	მომსახურება კულტურის სფეროში	10 713,8	7 449,7	6 703,1	90,0%	3,0%
7.3	რელიგიური და სხვა სახის საზოგადოებრივი საქმიანობა	332,0	269,1	149,9	55,7%	0,1%
9	განათლება	45 470,4	34 034,5	21 985,2	64,6%	9,9%
10	სოციალური დაცვა	21 730,4	17 118,8	13 546,0	79,1%	6,1%
გადასახდელის ჯამი		423 267,7	283 179,4	222 991,3	78,7%	100%

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდა ფუნქციონალური კლასიფიკაციის ჭრილში

(გეგმა-ფაქტი)

საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაზე 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტით დაგეგმილი იყო 19 381,5 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა კი 16 613,1 ათასი ლარი შეადგინა, ანუ გეგმის 85,7%. ამ დარგში გაერთიანებულია ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფის, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობის (სარეზერვო ფონდი), მუნიციპალური საჯარო მოსამსახურეთა პროფესიული განვითარების, ელექტრონული სერვისების დაწესებისა და განვითარების, თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებული ქონების მართვის, ქალაქმშენებლობითი დოკუმენტაციის შედგენის, საერთო დანიშნულების მომსახურების, ვალის მომსახურებასთან დაკავშირებული საპროცენტო ხარჯები, საერთო დანიშნულების სხვა მომსახურების, წინა პერიოდის დავალიანებების დაფარვის (მათ შორის სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების) ხარჯები. მისი ხვედრითი წილი საერთო საკასო ხარჯებში შეადგენს 7,5%-ს.

ეკონომიკური საქმიანობისთვის დაგეგმილი იყო 67 960,5 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა კი 61 215,1 ათასი ლარი შეადგინა, ანუ გეგმის 90,1%, მისი ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 27,5%-ს. აღნიშნული სფერო მოიცავს გზების, ქუჩებისა და ტროტუარების მიმდინარე მოვლა-პატრონობის, საგზაო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია და კაპიტალური მშენებლობის, მუნიციპალური სატრანსპორტო სერვისის განვითარების და მუნიციპალური სასაფლაოების მოვლა-პატრონობის ქვეპროგრამების დაფინანსებას.

გარემოს დაცვაზე გათვალისწინებული იყო 28 089,6 ათასი ლარი, გაწეულმა საკასო ხარჯმა კი 24 383,3 ათასი ლარი შეადგინა, ანუ გეგმის 86,8%. ამ სფეროში გაერთიანებულია ქალაქის დასუფთავება და ნარჩენების გატანის, კანალიზაციის სისტემების რეაბილიტაციის და სანიაღვრე სისტემების რეაბილიტაციისა და მოვლა-პატრონობის ღონისძიებები. მისი ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში 10,9%-ია.

საზინაო-კომუნალურ მეურნეობაზე გამოყოფილი სახსრების გეგმა, რომელშიც შედის საცხოვრებელი სახლების მშენებლობის, საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენის და ექსპერტიზის, საკომპენსაციო თანხებით მოქალაქეთა უზრუნველყოფის, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესების, წყლის სისტემების რეაბილიტაციის, ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაციის პროექტის თანადაფინანსების, გარე განათების ქსელის განვითარება და მოვლა-პატრონობის, ქალაქის გაფორმების ღონისძიებების, ქალაქის ურბანული ინფრასტრუქტურის მოვლა-შენახვის, უპატრონო შინაური ცხოველების მოვლა-პატრონობისა და პოპულაციის რეგულირების ღონისძიებების, დეზინსექცია-დერატიზაციის ღონისძიებების და ა(ა)იპ - საქალაქო ინფრასტრუქტურისა და კეთილმოწყობის სამმართველოს ხარჯები, სამი კვარტლის გეგმა შეადგენდა 72 437,0 ათას ლარს, ფაქტიურმა ხარჯებმა 47 777,5 ათასი ლარი შეადგინა, რაც გეგმის 66,0%-ია. მისი ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 21,4%-ს.

ჯანმრთელობის დაცვის სფეროს დაფინანსების მიზნით განსაზღვრული იყო 6 641,9 ათასი ლარი, გაწეული საკასო ხარჯი შეადგენს 6 067,4 ათას ლარს, რაც დაგეგმილის 91,4%-ია. მისი ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 2,7%-ს. მასში გაერთიანებულია მოწყვლადი სოციალური ჯგუფების მქონე პირთა მედიკამენტებითა და საკვები დანამატების კომპენსაციით უზრუნველყოფის, მოწყვლადი ჯგუფების სტომატოლოგიური და ორთოპედიული მომსახურების,

ონკოლოგიურ დაავადებათა ადრეული ფორმების დიაგნოსტიკა, პრევენცია და მკურნალობის, შ.შ.მ. სტატუსის ბავშვთა და ვეტერანთა საკურორტო სამკურნალო-რეაბილიტაციის, ფსიქიური პრობლემების მქონე პირთა ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაციის, ახალშობილთა და ბავშვთა განვითარების შეფერხების პრევენციისა და რეაბილიტაციის, ჰემოდიალიზის ცენტრის პაციენტთა და ლეიკემიით დაავადებულ ბავშვთა მატერიალური დახმარების, მოქალაქეთა ინდივიდუალური სამედიცინო დახმარების, ბათუმის ტერიტორიაზე არსებული დაწესებულებების სანიტარული მონიტორინგის და თემზე დაფუძნებული მობილური გუნდის მომსახურების ხარჯები.

დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროსთვის გამოყოფილი სახსრების გეგმა შეადგენდა 37 515,6 ათას ლარს, ფაქტიურმა ხარჯებმა 31 403,7 ათასი ლარი შეადგინა, რაც გეგმის 83,7%-ია. მისი ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 14,1%-ს. ამ სფეროში გაერთიანებულია ქალაქის გამწვანების ღონისძიებების, სპორტული საკლუბო გუნდების მხარდაჭერის, პარკების, სკვერებისა და მოედნების ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციისა და მშენებლობის, ბათუმელი სპორტსმენების ინდივიდუალური განვითარების ხელშეწყობის, სასპორტო ინფრასტრუქტურის მშენებლობის და რეაბილიტაციის, ა(ა)იპ - ბათუმის სპორტული ცენტრის, მასობრივი სპორტის განვითარების ხელშეწყობის, ა(ა)იპ საჭადრაკო კლუბი "ნონა"-ს, ა(ა)იპ ბათუმის საცხენოსნო კლუბის, კულტურული ღონისძიებების მართვის, ღირსშესანიშნავ დღეებთან დაკავშირებული კულტურული ღონისძიებების, კულტურული მრავალფეროვნების ხელშეწყობის, საერთაშორისო ფესტივალების მხარდაჭერის, კულტურის სფეროში თავისუფალი ინიციატივების მხარდაჭერის, ა(ა)იპ - ბათუმის ბოტანიკური ბაღის, ფოლკლორის ხელშეწყობის, თანამედროვე მუსიკის ხელშეწყობის, ხელოვანთა ხელშეწყობის, ა(ა)იპ - აკაკი წერეთლის სახელობის ქ. ბათუმის საჯარო ბიბლიოთეკის, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების და კულტურის ობიექტების რეაბილიტაციის, შავი ზღვის ფლორისა და ფაუნის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მხარდაჭერის, ახალგაზრდული ცენტრის, ინტელექტუალური და შემეცნებითი პროექტების მხარდაჭერის ხარჯები.

განათლების სფეროზე გათვალისწინებული იყო 34 034,5 ათასი ლარი, საკასო შესრულება შეადგენს 21 985,2 ათას ლარს, ანუ გეგმის 64,6%-ს. ამ დარგში გაერთიანებულია სკოლამდელი აღზრდის საფეხურის დაფინანსება, საბავშვო ბაღების შენობების მშენებლობა და კაპიტალური რეაბილიტაციის ხარჯები, ზოგადი განათლების ხელმისაწვდომობის, ლუკა ასათიანის სახელობის სტიპენდია წარმატებული სტუდენტებისათვის, ასევე პროფესიული განვითარების ხელშეწყობის ქვეპროგრამები. მისი ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 9,9%-ს.

სოციალურ დაცვაზე დაგეგმილი იყო 17 118,8 ათასი ლარი, ფაქტიურად გახარჯულ იქნა 13 546,0 ათასი ლარი, რაც გეგმის 79,1%-ია. მისი ხვედრითი წილი საერთო ხარჯებში შეადგენს 6,1%-ს. იგი მოიცავს კომუნალური მომსახურების საფასურის სუბსიდირების, მოწყვლადი სოციალური კატეგორიების მატერიალური დახმარებით უზრუნველყოფის, მოწყვლადი სოციალური კატეგორიებისათვის მინიმალური სოციალური პირობების შექმნა-უზრუნველყოფის, მუნიციპალური უფასო სასადილოს, მზრუნველობას მოკლებულ ბენეფიციართა მოვლა-პატრონობისა და მოვლის საჭიროების მქონე პირთა დახმარების, მუნიციპალური ტრანსპორტით მგზავრობის საფასურის სუბსიდირების, დროებითი ღამის თავშესაფარის, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მხარდაჭერის, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების ასისტენტით მომსახურების, მოწყვლადი სოციალური ჯგუფის ოჯახების მხარდაჭერის და ერთჯერადი მატერიალური დახმარების ხარჯებს.

ადგილობრივი ბიუჯეტის გადასახდევები ეკონომიკურ ჭრილში

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის გადასახდევებს ეკონომიკურ ჭრილში აქვს შემდეგი სახე:

#	გადასახდევების დასახელება	2024 წლის გეგმა	2024 წლის 9 თვე			
			გეგმა	საკასო ხარჯი	შესრუ- ლების %	%-ლი წილი
1	შრომის ანაზღაურება	43 788,9	31 358,2	30 089,4	96,0%	12,7%
2	საქონელი და მომსახურება	78 481,9	59 386,2	47 347,6	79,7%	19,9%
3	პროცენტი	4 892,8	2 626,2	2 577,7	98,2%	1,1%
4	სუბსიდიები	24 250,6	16 570,3	15 162,5	91,5%	6,4%
5	გრანტები	15,0	15,0	2,6	-	0,0%
6	სოციალური უზრუნველყოფა	21 899,4	16 801,2	14 320,0	85,2%	6,0%
7	სხვა ხარჯები	75 236,6	48 807,6	34 957,7	71,6%	14,7%
8	არაფინანსური აქტივები	174 702,5	107 614,6	78 533,9	73,0%	33,1%
9	ვალდებულებები	36 957,1	14 721,0	14 577,6	99,0%	6,1%
გადასახდევების ჯამი		460 224,8	297 900,3	237 569,0	79,7%	100,0%

შრომის ანაზღაურებაზე გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 30 089,4 ათას ლარი, მისი ხვედრითი წილი მთლიან ასიგნებებში არის 12,7%-ია.

საქონელზე და მომსახურებაზე გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 47 347,6 ათასი ლარი, მისი წილი მთლიან ასიგნებებში 19,9%-ია.

პროცენტების დაფარვის ხარჯებმა შეადგინა 2 577,7 ათასი ლარი, რაც ასიგნებების მთლიანი მოცულობის 1,1%-ია.

სუბსიდიების სახით გაწეული ხარჯი შეადგენს 15 162,5 ათას ლარს, მისი ხვედრითი წილი მთლიან მოცულობაში არის 6,4%.

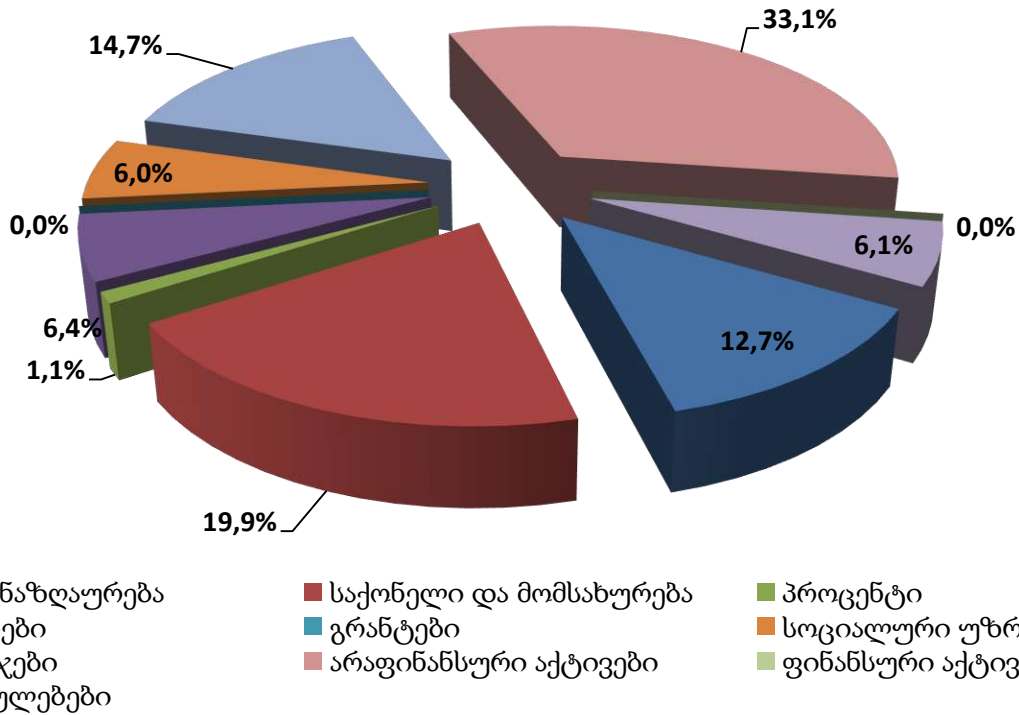
გრანტების სახით გაწეული ხარჯი შეადგენს 2.6 ათას ლარს.

სოციალურ უზრუნველყოფაზე გაწეულმა ხარჯებმა შეადგინა 14 320,0 ათასი ლარი, მთლიანი მოცულობის 6,0%.

სხვა ხარჯებზე გაიხარჯა 34 957,7 ათასი ლარი, რაც მთლიანი ასიგნებების 14,7%-ია.

არაფინანსური აქტივების ზრდამ შეადგინა 78 533,9 ათასი ლარი, რაც მთლიანი ხარჯების _ 33,1%-ია.

ვალდებულებების კლებაზე მიიმართა 14 577,6 ათასი ლარი, ხვედრითი წილი _ 6,1%-ია.

ადგილობრივი ბიუჯეტის გადასახდელები პროგრამულ ჭრილში

პროგრამულ ჭრილში ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის 9 თვის ბიუჯეტის ხარჯებს შემდეგი სახე აქვს:

კოდი	დასახელება	2024 წლის გეგმა	2024 წლის 9 თვე		
			გეგმა	საკასო ხარჯი	შესრულების %
01 00	წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების დაფინანსება	54 143,0	25 730,2	24 395,2	94,8%
01 01	ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის საკრებულო	3 072,3	2 241,0	1 992,0	88,9%
01 02	ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერია	8 722,2	5 967,6	5 247,9	87,9%
01 03	სასესხო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	41 849,9	17 347,2	17 155,3	98,9%

01 04	სარეზერვო ფონდი	332,6	110,4	0,0	0,0%
01 05	წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი	54,0	54,0	0,0	0,0%
01 06	წვევამდელთა ტრანსპორტირება				0,0%
01 07	საზოგადოების ინფორმირებულობის ამაღლება	35,0	10,0	0,0	0,0%
01 08	მუნიციპალიტეტის საჯარო მოსამსახურეთა პროფესიული განვითარება	77,0	0,0	0,0	0,0%
02 00	ინფრასტრუქტურისა და მუნიციპალური კომუნალური სერვისების განვითარება	242 162,2	153 339,8	119 523,1	77,9%
02 01	საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება	89 699,6	50 940,6	44 655,2	87,7%
02 02	სატრანსპორტო სისტემისა და სერვისის განვითარება	33 815,6	21 724,8	20 652,7	95,1%
02 03	საბაზისო კომუნალური ინფრასტრუქტურის განვითარება	35 039,5	18 084,0	13 360,8	73,9%
02 04	ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა, ბინათმშენებლობა და ავარიული შენობების რეაბილიტაცია-დემონტაჟი	56 284,8	44 045,4	30 572,5	69,4%
02 05	მუნიციპალური სასაფლაოების მოწყობა და მოვლა-პატრონობა	1 013,4	718,9	695,5	96,7%
02 06	ინფრასტრუქტურული პროექტების დაგეგმვა და მართვა	22 362,7	16 185,2	8 099,1	50,0%
02 07	ქალაქის კეთილმოწყობა	3 946,6	1 640,9	1 487,3	90,6%
03 00	ქალაქის დასუფთავება, ეკოლოგიური მდგომარეობისა და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება	45 297,5	31 615,2	27 946,9	88,4%

03 01	ქალაქის დასუფთავების მომსახურების განვითარება	18 638,7	13 980,0	13 001,0	93,0%
03 02	ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება	26 658,8	17 635,2	14 945,9	0,0%
04 00	განათლება	45 470,4	34 034,5	21 985,2	64,6%
04 01	სკოლამდელი აღზრდა განათლება	45 295,4	33 930,5	21 882,4	64,5%
04 02	პროფესიული განვითარებისა და უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა	175,0	104,0	102,8	0,0%
05 00	კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი	26 703,2	19 880,4	16 457,9	82,8%
05 01	სპორტის განვითარების ხელშეწყობა	7 437,7	5 610,3	5 075,3	90,5%
05 02	მუნიციპალური სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება და მოვლა-პატრონობა	8 219,7	6 551,3	4 529,5	69,1%
05 03	კულტურული ღონისძიებები და ფესტივალები	4 131,7	3 335,9	3 079,5	92,3%
05 04	კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის ხელშეწყობა	4 502,7	3 437,4	3 180,6	0,0%
05 05	კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და განვითარება	2 079,4	676,4	443,1	65,5%
05 06	ახალგაზრდობის განვითარების ხელშეწყობა	332,0	269,1	149,9	0,0%
06 00	ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	31 756,9	24 464,3	20 162,5	82,4%
06 01	ჯანმრთელობის დაცვა	9 005,9	6 562,2	5 999,8	91,4%
06 02	სოციალური უზრუნველყოფა	21 730,4	17 118,8	13 546,0	79,1%
06 03	სანიტარიული ზედამხედველობა და ეპიდსიტუაციის მართვა	1 020,6	783,3	616,7	78,7%

07 00	ქალაქის სოციალურ-ეკონომიკური და სივრცითი განვითარება	1 175,1	1 162,6	302,9	26,1%
07 01	ქალაქის ურბანული განვითარება	725,9	713,4	0,0	0,0%
07 02	ქალაქის ეკონომიკური პროფილის გაძლიერება და ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა	449,2	449,2	302,9	-
08 00	მუნიციპალური სერვისების განვითარება	13 516,5	7 673,4	6 795,5	88,6%
08 01	მუნიციპალური მომსახურების მართვა და გაუმჯობესება	12 516,5	7 673,4	6 795,5	88,6%
08 02	თვითმმართველობის განხორციელებაში მოქალაქეთა მონაწილეობის გაძლიერება	1 000,0	0,0	0,0	-
გადასახდლების ჯამი		460 224,8	297 900,4	237 569,2	79,7%

ადგილობრივი ბიუჯეტის სარეზერვო ფონდი

მოქმედი საბიუჯეტო კანონმდებლობის შესაბამისად, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის ბიუჯეტში შეიქმნა სარეზერვო ფონდი 3,700,000 ლარის ოდენობით, რაც ბიუჯეტის დამტკიცებული გეგმიური მაჩვენებლის 0.8%-ს შეადგენს. სარეზერვო ფონდიდან სახსრები მიიმართებოდა იმ ღონისძიებების დასაფინანსებლად, რომელიც არ იყო გათვალისწინებული დამტკიცებულ ბიუჯეტში.

2024 წლის 9 თვეში სარეზერვო ფონდიდან გამოყოფილი სახსრების მოცულობამ 3,349,922 ლარი შეადგინა.

ადგილობრივი ბიუჯეტის წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი

მოქმედი საბიუჯეტო კანონმდებლობის შესაბამისად, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2024 წლის ბიუჯეტში შეიქმნა წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი 150 000 ლარის ოდენობით, 2024 წლის 9 თვეში წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდიდან გამოყოფილ იქნა 95,997 ლარი.

თავი III. ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2025-2028 წლების პრიორიტეტები და პროგრამები საშუალოვადიან პერიოდში

დანართი 1

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტების 2023-2028 წლების საშუალოვადიანი ბიუჯეტი

ათასი ლარი

პროგრამული კოდი	დასახელება	2023 წლის ფაქტი	2024 წლის გეგმა	2025 წლის გეგმა	2026 წლის პროგნოზი	2027 წლის პროგნოზი	2028 წლის პროგნოზი
სულ ასიგნებები		337 641,2	460 000,8	500 000,0	598 391,6	623 742,3	662 500,9
01 00	წარმომადგენლობითი და ადმინისტრაციული ორგანოების დაფინანსება	40 741,5	57 605,9	64 399,5	65 502,5	69 343,8	70 181,5
01 01	ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის საკრებულო	2 655,5	3 072,3	3 696,3	4 065,9	4 269,2	4 482,7
01 02	ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერია	7 144,2	8 721,7	9 845,1	10 829,6	11 912,6	13 103,8
01 03	სასესხო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	30 864,9	41 849,9	46 933,1	46 667,0	49 217,0	47 650,0
01 04	სარეზერვო ფონდი		3 700,0	3 500,0	3 500,0	3 500,0	4 500,0
01 05	წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი		150,0	300,0	300,0	300,0	300,0
01 06	წვევამდელთა ტრანსპორტირება	12,9					
01 07	საზოგადოების ინფორმირებულობის ამაღლება		35,0	45,0	45,0	50,0	50,0
01 08	მუნიციპალიტეტის საჯარო მოსამსახურეთა პროფესიული განვითარება	63,9	77,0	80,0	95,0	95,0	95,0
02 00	მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება	165 434,9	242 125,0	266 036,6	316 261,7	325 641,5	349 773,6
02 01	საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება	68 181,2	89 699,6	115 678,1	116 374,4	122 432,5	128 631,2
02 02	სატრანსპორტო სისტემისა და სერვისის განვითარება	25 611,5	33 815,6	35 971,7	38 918,7	34 974,5	34 959,7
02 03	საბაზისო კომუნალური ინფრასტრუქტურის განვითარება	13 904,0	35 039,5	57 102,0	85 395,8	89 262,9	97 613,4

02 04	ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა, ბინათმშენებლობა და ავარიული შენობების რეაბილიტაცია, დემონტაჟი	36 986,6	56 284,8	35 197,3	54 391,9	56 892,9	65 741,7
02 05	მუნიციპალური სასაფლაოების მოწყობა და მოვლა-პატრონობა	887,4	1 013,4	1 246,5	1 387,6	1 457,0	1 529,9
02 06	ინფრასტრუქტურული პროექტების დაგეგმვა და მართვა	12 804,9	22 362,7	14 214,2	11 624,7	11 371,7	11 627,7
02 07	ქალაქის კეთილმოწყობა	7 059,2	3 909,4	6 626,8	8 168,6	9 250,0	9 670,0
03 00	ქალაქის დასუფთავება, ეკოლოგიური მდგომარეობისა და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება	35 463,3	45 297,5	42 462,4	57 148,5	61 791,6	67 116,2
03 01	ქალაქის დასუფთავების მომსახურების განვითარება	16 099,7	18 638,7	23 430,0	25 774,0	28 351,4	31 186,5
03 02	ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება	19 363,6	26 658,8	19 032,4	31 374,5	33 440,2	35 929,7
04 00	განათლება	39 736,9	45 470,4	50 584,1	61 680,0	66 543,0	67 396,0
04 01	სკოლამდელი აღზრდა და განათლება	39 590,4	45 295,4	50 369,1	61 450,0	66 288,0	67 126,0
04 02	პროფესიული განვითარებისა და უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა	146,5	175,0	215,0	230,0	255,0	270,0
04 03	ზოგადი განათლების ხელშეწყობა	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
05 00	კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი	20 576,9	26 703,2	32 163,7	50 697,3	51 379,3	57 411,4
05 01	სპორტის განვითარების ხელშეწყობა	7 098,6	7 355,2	8 017,3	10 780,5	9 617,0	12 207,0
05 02	მუნიციპალური სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება და მოვლა-პატრონობა	2 908,9	8 302,2	6 854,5	23 349,9	23 859,6	25 232,9
05 03	კულტურული ღონისძიებები და ფესტივალები	4 307,7	4 265,7	4 282,4	4 609,8	5 081,1	5 416,5
05 04	კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის ხელშეწყობა	3 742,6	4 368,7	4 931,9	5 458,8	6 022,9	6 623,5
05 05	კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და განვითარება	2 315,7	2 079,4	7 823,6	6 221,9	6 500,0	7 600,0
05 06	ახალგაზრდობის განვითარების ხელშეწყობა	203,5	332,0	254,0	276,4	298,7	331,5
06 00	ჯანმრთელობისა და სოციალური უზრუნველყოფა	26 522,8	28 141,1	29 327,5	30 484,7	31 346,8	32 292,5
06 01	ჯანმრთელობის დაცვა	6 837,4	9 005,9	9 672,3	9 873,3	9 873,3	9 873,3
06 02	სოციალური უზრუნველყოფა	18 735,4	18 114,6	18 500,4	19 454,4	20 316,5	21 262,2
06 03	სანიტარიული ზედამხედველობა და ეპიდსიტუაციის მართვა	950,0	1 020,6	1 154,8	1 157,0	1 157,0	1 157,0
07 00	ქალაქის ეკონომიკური და ურბანული განვითარება	410 211,5	1 160,1	818,6	176,5	184,0	195,5
07 01	ქალაქის ურბანული განვითარება	336 919,5	725,9	773,6	106,5	109,0	115,5

07 02	ქალაქის ეკონომიკური პროფილის გაძლიერება და ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა	73 292,0	434,2	45,0	70,0	75,0	80,0
08 00	მუნიციპალური სერვისების განვითარება	8 754 749,8	13 497,6	14 207,6	16 440,4	17 512,3	18 134,2
08 01	მუნიციპალური მომსახურების მართვა და გაუმჯობესება	8 754 749,8	12 497,6	13 207,6	15 440,4	16 512,3	17 134,2
08 02	თვითმმართველობის განხორციელებაში მოქალაქეთა მონაწილეობის გაძლიერება	0,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0

პრიორიტეტის დასახელება: მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება (02 00)

პრიორიტეტის კავშირი შემდეგ მიმართულებებთან:

1. კომუნალური სერვისების გაუმჯობესება;
2. ქალაქის კეთილმოწყობის სამუშაოები და საბინაო პოლიტიკა;
3. მუნიციპალური სატრანსპორტო სისტემის განვითარება;

გაეროს მდგრადი განვითარების SDG მიზნები, რომელთა მიღწევასაც ემსახურება პრიორიტეტის ქვეშ მოქცეული პროგრამები:

1. მიზანი 1 - სიღარიბის ყველა ფორმის აღმოფხვრა;
2. მიზანი 3 - ჯანსაღი ცხოვრებისა და კეთილდღეობის უზრუნველყოფა ყველა ასაკის ადამიანისათვის;
3. მიზანი 6 - წყლის მდგრადი მართვისა და სანიტარული ნორმების დაცვის საყოველთაო უზრუნველყოფა;
4. მიზანი 9 - მდგრადი ინფრასტრუქტურის შექმნა, ინკლუზიური და განვითარებული ინდუსტრიალიზაციის ხელშეწყობა;
5. მიზანი 11 - ქალაქებისა და დასახლებების ინკლუზიური, უსაფრთხო და მდგრადი განვითარება.

პრიორიტეტის დასაბუთება:

მოსახლეობის ცხოვრების ხარისხის და მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური განვითარების ერთ-ერთ განმსაზღვრელ წინაპირობას მუნიციპალური და კომუნალური მომსახურების ხარისხი წარმოადგენს, რაც უშუალო კავშირშია მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის შემდგომ გაუმჯობესებასთან. „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის“ მიხედვით, მუნიციპალიტეტის ექსკლუზიური უფლებამოსილებების მნიშვნელოვანი ნაწილი ინფრასტრუქტურულ საკითხებს უკავშირდება. შესაბამისად ქალაქის მთელ ტერიტორიაზე თანამედროვე

სტანდარტებთან შესაბამისი მუნიციპალური და კომუნალური მომსახურების ინფრასტრუქტურის განვითარება და მართვის მდგრადი სისტემის დანერგვა, რომელიც სრულად დააკმაყოფილებს ქალაქის მოსახლეობის მოთხოვნილებებს, უმნიშვნელოვანეს პრიორიტეტს წარმოადგენს.

აღსანიშნავია, რომ მუნიციპალური და კომუნალური მომსახურების ხარისხი, მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს ეკონომიკის განვითარებაზე. მნიშვნელოვანია მისი პირდაპირი კავშირი ქალაქში ტურიზმის განვითარების პერსპექტივებთან. ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის ხედვა მუნიციპალური ინფრასტრუქტურისა და მომსახურების სფეროში უკავშირდება ქალაქში ტურიზმის განვითარებას. ასევე, გარდა ეკონომიკური განვითარებისა, თავის მხრივ, გამართული კომუნალური ინფრასტრუქტურის არსებობა ხელს უწყობს ეკოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველყოფას და საცხოვრებელი გარემოს ხარისხის გაუმჯობესებას.

პრიორიტეტის საშუალოვადიანი მიზანი:

- მოსახლეობის საჭიროებებზე მორგებული, კომფორტული და უსაფრთხო საცხოვრებელი გარემოს შექმნა;
- ეფექტური კომუნალური მომსახურების დანერგვა ქალაქის მთელ ტერიტორიაზე;
- ეფექტური და მოთხოვნაზე ორიენტირებული მუნიციპალური სერვისების განვითარება;

სამოქმედო გეგმა:

პრიორიტეტის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი პროგრამების განხორციელება:

- საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება;
- სატრანსპორტო სისტემისა და სერვისის განვითარება;
- საბაზისო კომუნალური ინფრასტრუქტურის განვითარება;
- ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა, ბინათმშენებლობა და ავარიული შენობების რეაბილიტაცია, დემონტაჟი;
- მუნიციპალური სასაფლაოების მოწყობა და მოვლა-პატრონობა;
- ინფრასტრუქტურული პროექტების დაგეგმვა და მართვა;
- ქალაქის კეთილმოწყობა.

პროგრამა: საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება

პროგრამის დასაბუთება:

ქალაქისათვის მნიშვნელოვანია საგზაო - სატრანსპორტო სისტემების მდგრადი განვითარება და ქალაქის საგზაო ქსელის გამტარუნარიანობის გაუმჯობესება.

საავტომობილო გზებზე მგზავრთა შეუფერხებელი და უსაფრთხო გადაადგილების უზრუნველსაყოფად და გზების ტექნიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით, აუცილებელია გაგრძელდეს მუშაობა. საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარების პროგრამის ფარგლებში გათვალისწინებული სამუშაოებით მოხდება არსებული გზებისა და საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება, რეაბილიტაცია, გზების ადაპტირება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უსაფრთხო და შეუფერხებელი გადაადგილებისათვის, აგრეთვე ქალაქის გარე უბნებში არსებული გზების კაპიტალური რეაბილიტაცია, გარე განათების წერტილების მოვლა-ექსპლუატაცია.

ზემოთ ხსენებული ღონისძიებების განხორციელების შედეგად უნდა მოხდეს ცენტრალური გზების განტვირთვა, შესაბამისად ქუჩები გახდება მეტად გამტარუნარიანი, რაც მნიშვნელოვნად შეამცირებს ქალაქში არსებულ საცობებს.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება პროგრამა:

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 02 01

პროგრამის მიზანი:

ქალაქის საგზაო ინფრასტრუქტურის გამართული ფუნქციონირება და ტრანსპორტის შეუფერხებელი გადაადგილება.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- გზების, ქუჩებისა და ტროტუარების მიმდინარე მოვლა-პატრონობა;
- საგზაო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია და კაპიტალური მშენებლობა;
- გარე განათების ქსელის განვითარება და მოვლა-პატრონობა;
- საგზაო ინფრასტრუქტურის მოვლა-შენახვის ღონისძიებები.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

შექმნილია სტანდარტების შესაბამისი საგზაო ინფრასტრუქტურა, უზრუნველყოფილია ტრანსპორტისა და ფეხით მოსიარულეთა შეუფერხებელი გადაადგილება.

პროგრამა: სატრანსპორტო სისტემისა და სერვისის განვითარება

პროგრამის დასაბუთება:

ქალაქ ბათუმისთვის მდგრადი სატრანსპორტო სისტემის განვითარება ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტია, რაც შეესაბამება როგორც ეროვნულ დონეზე დასახულ მიზნებს და ამოცანებს, ასევე 2030-ის დღის წესრიგს. აღნიშნული მიზანი ქალაქმა ჯერ კიდევ 2014 წლის მდგრადი ენერჯეტიკის სამოქმედო გეგმით დაისახა, რომელიც დაედო კიდევ

საფუძვლად არაერთი დოკუმენტის შემუშავებას, საერთაშორისო პარტნიორებთან ურთიერთობასა თუ პროექტის განხორციელებას. პოლიტიკის დოკუმენტების სისტემაში მნიშვნელოვანია გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) მხარდაჭერით შემუშავებული ქ. ბათუმის მდგრადი ურბანული გადაადგილების ინტეგრირებული გეგმა, რომელიც არის კომპლექსური დოკუმენტი, მასში წარმოდგენილია მდგრადი სატრანსპორტო სისტემის განვითარების ძირითადი მიმართულებები და შემოთავაზებულია შესაბამისი ღონისძიებები. აღსანიშნავია, ასევე გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) მხარდაჭერით შემუშავებული ბათუმის ველოგადაადგილების გენერალური გეგმა.

ბათუმის ავტობუსების პარკი სრულად განახლებულია, ქალაქს ემსახურება 174 ერთეული ავტობუსი (EURO 5 და EURO 6 სტანდარტის დიზელის და ელექტრო ავტობუსები) და 98 M2 კატეგორიის ავტობუსი. გორგილაძის, ჭავჭავაძის და ბარათაშვილის ქუჩებზე მოქმედებს ავტობუსების სპეციალური სავალი ზოლი (BUS LANE). 7 ლოკაციაზე მოქმედებს საათობრივი (ფასიანი) პარკირების ადგილები, მონაწილეობითი ბიუჯეტის ფარგლებში მოწყობილია ველო გაჩერებები 12 ლოკაციაზე, ველოსიპედების სარემონტო პუნქტები (თვითმომსახურება) 5 ლოკაციაზე, მოქმედებს ავტობუსებში გაჩერებების გამოცხადების ხმოვანი სისტემა, შესაბამისად ავტობუსები სრულად არის ადაპტირებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის.

გერმანია-საქართველოს ფინანსური თანამშრომლობის ფარგლებში 2024 წლის 25 ივნისს მთავრობებს შორის ხელი მოეწერა სასესხო (შეღავათიანი სესხი) და საგრანტო შეთანხმებებს (რატიფიკაციის თარიღი: 17.09.2024წ) ბათუმის „მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის პროექტის“ დაფინანსებაზე, რომლის ფარგლებშიც დაგეგმილია ჭკვიანი სატრანსპორტო სისტემების (ITS) განვითარება, იგი ასევე მოიცავს მართვის ცენტრის შექმნასა და არსებული შუქნიშნების განახლება/შეცვლას (ახალი წერტების მოწყობას), პროექტის მნიშვნელოვანი კომპონენტი იქნება უშუალოდ მდგრადი სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობა - პრიორიტეტი მიენიჭა ველოგადაადგილების გენერალური გეგმით დასახული ველოქსელის მოწყობის საკითხს. პროექტის განხორციელებით შეიქმნება ინტეგრირებული სატრანსპორტო სისტემა, რომლის მეშვეობით მოხდება მგზავრთა და სატრანსპორტო ნაკადების მართვა, საზოგადოებრივი ტრანსპორტის განვითარება და მისთვის (ასევე სასწრაფო და სახანძრო მანქანებისთვის) პრიორიტეტის მინიჭება, შედეგი მნიშვნელოვნად აისახებ საცობების, ჰაერის და ხმაურით დაბინძურების, სათბური აირების ემისიების შემცირებაზე. პროექტის კონკრეტული ღონისძიებები და მოცულობები დადგინდება დეტალური ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევის დროს.

აღსანიშნავია ასევე, რომ 2023 წელს ბათუმი შერჩეულ იქნა GIZ-ის ახალ პროექტში, რომელიც ითვალისწინებს ურბანული ლაბორატორიის გზით, Mobility4Cities ფარგლებში მომზადებული „ძველი ბათუმის ფეხით გადაადგილების კონცეფციის“ დატესტვის მიზნით, საპილოტე პროექტის განხორციელებას, რაც დაფინანსდება დონორის მიერ

(მუნიციპალიტეტის დაფინანსება 10%). GIZ თანამშრომლობა მიმდინარეობს კიდევ ერთი ახალი პროექტის Conect Georgia-ს ფარგლებში, რომელიც ითვალისწინებს ტრანსპორტის სფეროში გამოცდილი ექსპერტების მხარდაჭერას ტექნიკურ საკითხებში და რამდენიმე მცირე საპილოტე პროექტების დაფინანსებას სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარების მიმართულებით.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ დანართი 1

პროგრამული კოდი: 02 02

პროგრამის მიზანი:

სატრანსპორტო მოძრაობის ორგანიზება და მუნიციპალური სატრანსპორტო სერვისის განვითარება.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- მუნიციპალური სატრანსპორტო სერვისის განვითარება;
- სატრანსპორტო სისტემის განვითარების თანადაფინანსება

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

ქალაქის ქუჩებში მოწესრიგებულია სატრანსპორტო ნაკადების მოძრაობა და უზრუნველყოფილია შეუფერხებელი და ხარისხიანი მუნიციპალური სატრანსპორტო სერვისი.

პროგრამა: საბაზისო კომუნალური ინფრასტრუქტურის განვითარება

პროგრამის დასახულება:

მუნიციპალური და კომუნალური ინფრასტრუქტურის განვითარების ფარგლებში, განსაკუთრებულად მნიშვნელოვან მიმართულებას წარმოადგენს მოქალაქეთა საბაზისო, ღირსეული და უსაფრთხო საცხოვრებელი გარემოს შექმნა, რომლის მნიშვნელოვანი ნაწილია წყლის, წყალარინებისა და სანიაღვრე სისტემები.

ბათუმში 2008-2021 წლებში, გერმანიის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკთან (KfW) თანამშრომლობით (შელავათიანი სესხი/გრანტი), წარმატებით განხორციელდა საქართველოში ერთ-ერთი მასშტაბური ინფრასტრუქტურული პროექტი - ბათუმის წყალმომარაგების, წყალარინების და სანიაღვრე სისტემების რეაბილიტაცია-განვითარება - მოეწყო წყალარინებისა და წყლის სისტემების მაგისტრალური და სამომხმარებლო ქსელები, სანიაღვრე სისტემები (მათ შორის რეაბილიტირებულ იქნა სანიაღვრე კოლექტორები, მოეწყო სანიაღვრე სატუმბი სადგურები) ადლიის წყალგამწმენდი ნაგებობა, წყლის რეზერვუარები და

სათავე ნაგებობები, პროექტმა მოიცვა ქალაქის ძველი ადმინისტრაციული საზღვრები და ახალსოფელი-გონიო-კვარიათის ნაწილი. პროექტის პარალელურად განხორციელდა სახლების ქსელზე დაერთება მუნიციპალური ბიუჯეტიდან. ყოველივე აღნიშნულმა გამოიწვია წყლის მენეჯმენტის მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება წყლის ციკლის მასშტაბით, შპს „ბათუმის წყალი“ აღიჭურვა თანამედროვე მატერიალურ-ტექნიკური ბაზით, იგი საქართველოში პირველი კომპანიაა, რომელმაც წყალმომარაგების სექტორში საერთაშორისო სტანდარტებისა და ახალი კანონმდებლობის შესაბამისად ავტორიზაცია გაიარა, შედეგად რეაბილიტირებულ ტერიტორიაზე სრულად გაიმართა სასმელი წყლის ქსელი და გაუმჯობესდა წყლის ხარისხი.

ქალაქის მიზანია წყალმომარაგების და წყალარინების სისტემების განვითარება უზრუნველყოფილ იქნას შემოერთებულ ტერიტორიებზეც, აღნიშნულისათვის გერმანია-საქართველოს შორის ფინანსური თანამშრომლობის ფარგლებში მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება პროექტის გაგრძელებაზე (მეხუთე ფაზა), KfW ბანკმა გამოყო 53 მლნ შეღავათიანი სესხი და 2 მლნ გრანტი, სახელმწიფოებს შორის შეთანხმებას ხელი მოეწერა 2022 წლის დეკემბერში, ხოლო 2023 წელს გაფორმდა განსაკუთრებული შეთანხმება ბანკსა და ბათუმის მუნიციპალიტეტს შორის, ასევე ხელი მოეწერა ხელშეკრულებას პროექტის აღმასრულებელ კონსულტანტთან, რომელმაც უკვე დაიწყო მუშაობა პროექტის გეგმა-გრაფიკის განახლებაზე. დაგეგმილია პროექტის თანადაფინანსება მუნიციპალური ბიუჯეტიდან 25 მლნ. ევროს ოდენობით. ამ დროისთვის მიმდინარეობს სატენდერო წინადადების შეფასების ეტაპი ორ სამუშაო ნაწილზე.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება პროგრამა:

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 02 03

პროგრამის მიზანი:

ქალაქში მდგრადი კომუნალური სისტემის შექმნა

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- სანიაღვრე სისტემების რეაბილიტაცია და მოვლა-პატრონობა;
- წყლის სისტემების რეაბილიტაცია და ახლის მშენებლობა;
- კანალიზაციის სისტემების რეაბილიტაცია;
- ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაციის

პროექტის თანადაფინანსება (KfW);

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

რეაბილიტირებულია წყლის, წყალარინებისა და სანიაღვრე სისტემის ინფრასტრუქტურა, უზრუნველყოფილია უწყვეტი და მოთხოვნის შესაბამისი წყალმომარაგება

პროგრამა: ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა, ბინათმშენებლობა და ავარული შენობების რეაბილიტაცია-დემონტაჟი

პროგრამის დასაბუთება:

ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერის პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელებით მოსახლეობას ექნება შესაძლებლობა მუნიციპალიტეტის თანადაფინანსებით გაიუმჯობესოს ან/და შეიქმნას უსაფრთხო და კომფორტული საცხოვრებელი პირობები.

პრიორიტეტის ფარგლებში კვლავ გაგრძელდება მრავალსართულიანი საცხოვრებელი კორპუსების სახურავების რეაბილიტაცია; მრავალსართულიანი/მრავალბინიანი სახლების კომუნალური სისტემის შეცვლა; მრავალსართულიან/მრავალბინიან სახლებში არსებული ამორტიზირებული ლიფტების დემონტაჟი და ახალი ლიფტების მონტაჟი; მრავალსართულიანი სახლების ეზოებისათვის ატრაქციონების შექმნა-მონტაჟი; მრავალსართულიანი/მრავალბინიანი სახლების ეზოების კეთილმოწყობისა და კომუნალური სისტემის მოწესრიგება; მრავალსართულიანი სახლების ეზოებში გარე განათების მოწყობა; ქალაქში არსებულ სახლებზე დაზიანებული ფასადების რეაბილიტაცია;

ბათუმისთვის მნიშვნელოვან გამოწვევას წარმოადგენს ქალაქის მასშტაბით არსებული ამორტიზირებული, საცხოვრებლად გამოუსადეგარი, ავარიული საცხოვრებელი შენობები, აღნიშნულის საპასუხოდ, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ძველი და არასტაბილური საცხოვრისის პრობლემების დროულად მოგვარება, ქალაქის მოსახლეობის ღირსეული საცხოვრებელი პირობები და ჯანმრთელობის ყოველმხრივი დაცვა, საქართველოს მთავრობამ, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობასთან და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტთან ერთად დაიწყო ერთობლივი პროექტი „ბათუმი ავარიული სახლების გარეშე“, რომლის ფარგლებშიც 247 მისამართზე შენობას ჩაუტარდა ექსპერტიზა და მოქალაქეთა განცხადებების საფუძველზე კვლავ მიმდინარებს ეს პროცესი, დაახლოებით 204 ოჯახი, მერიის დაფინანსებით (ქირის გადახდა) გადაყვანილია უსაფრთხო ადგილას, ავარიული შენობებიდან 11-ს უკვე ჩაუტარდა და 10 შენობას უტარდება გამაგრებითი სამუშაოები, განხორციელებულია ზოგიერთი შენობის დემონტაჟი და მიმდინარეობს სამშენებლო სამუშაოები. ეს პროცესი ეტაპობრივად გაგრძელდება მომდევნო წლებში.

„ხელმისაწვდომი საცხოვრისის“ („იაფი სახლის“) პროგრამის შემდგომი ეტაპის დაწყება დაგეგმილია შემდგომ წლებში, განხორციელდება სატენდეტო წინადადებების მომზადება და მშენებლობის დაწყება.

აღნიშნული ღონისძიებების განხორციელება ხელს უწყობს მოსახლეობის საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებას და ჯანმრთელობისთვის უსაფრთხო გარემოს შექმნას.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 02 04

პროგრამის მიზანი:

პროგრამის მიზანია ქალაქის მასშტაბით ამორტიზირებული და ექსპლუატაციისათვის უვარგისი საბინაო ინფრასტრუქტურის შემცირება, ამასთანავე გრძელვადიან პერიოდში აუცილებელი პრობლემების მოგვარების შემდგომ, მოქალაქეთა პასუხისმგებლობის ამაღლების მხარდაჭერა, იმისათვის რომ დამოუკიდებლად განახორციელონ საერთო სარგებლობის საკუთრების მოვლა-პატრონობის ღონისძიებები.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება;
- საცხოვრებელი სახლების მშენებლობა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

ქალაქში გაუმჯობესებულია საბინაო ფონდის ინფრასტრუქტურა და საცხოვრებელი გარემო.

პროგრამა: მუნიციპალური სასაფლაოების მოწყობა და მოვლა-პატრონობა

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება

პროგრამის დასაბუთება:

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტს მოვლა-პატრონობაში აქვს 44.3 ჰა მუნიციპალური სასაფლაოებისათვის განკუთვნილი ტერიტორია, სადაც ხორციელდება, როგორც მოვლა-პატრონობის, აგრეთვე ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციის ღონისძიებები. საჭიროა მუდმივი მუშაობა სასაფლაოების ინფრასტრუქტურის განახლება-გაუმჯობესებისა და ხელმისაწვდომი მომსახურების სერვისით უზრუნველყოფისათვის. სასაფლაოების პასპორტიზაციის დასრულებით მუნიციპალიტეტს ექნება ზუსტი და ამომწურავი ინფორმაცია თავისუფალი, უპატრონო და სამემკვიდრეო სასაფლაოების შესახებ. შექმნილი სრული ბაზითა და საფლავების ნომერაციით გაადვილდება საფლავების ძებნისა და მემკვიდრის დადგენის პროცესი. პასპორტიზაციით უკვე მიღებულია პირველი შედეგები, უსახელო საფლავების

მომიებასა და მეპატრონის დაზუსტების საქმეში, აგრეთვე მნიშვნელოვანია ერთიანი ელექტრონული სისტემის დანერგვა, სასაფლაოზე საფლავების დასუფთავების, მუშა-მესაფლავების სპეციალური უნიფორმითა და ტანსაცმლით უზრუნველყოფა, საფლავებისათვის საჭირო მიწის ნაკვეთების გამოყოფა და დაკრძალვის პროცესზე ყოველდღიური მონიტორინგის განხორციელება.

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 02 05

პროგრამის მიზანი:

პროგრამის მიზანია მოკლევადიან პერიოდში უზრუნველყოს მუნიციპალური სასაფლაოების სერვისის ხარისხიანი და შეუფერხებელი მიწოდება და გრძელვადიან პერიოდში გადაჭრას ქალაქის სასაფლაოსთან დაკავშირებული პრობლემები.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- მუნიციპალური სასაფლაოების მოვლა-პატრონობა;

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

გაუმჯობესებულია მუნიციპალური სასაფლაოების სერვისის მიწოდება.

პროგრამა: ინფრასტრუქტურული პროექტების დაგეგმვა და მართვა

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება

პროგრამის დასაბუთება:

მუნიციპალიტეტისთვის მნიშვნელოვანია ინფრასტრუქტურული პროექტების ეფექტიანი დაგეგმვა და მართვა და რიგი ფუნქციების გატარება, კერძოდ: ა) მუნიციპალიტეტის საქალაქო მეურნეობის ინფრასტრუქტურის სტაბილური და შეუფერხებელი მუშაობისა და მომსახურების უზრუნველყოფა, მუნიციპალიტეტის კეთილმოწყობისა და კომუნალური საკითხების კოორდინაცია; ბ) კომპეტენციის ფარგლებში, მოქალაქეების საჭიროებებზე ორიენტირებული დარგობრივი სტრატეგიებისა და მუნიციპალური პროგრამების შემუშავებაში, ასევე მათ განხორციელებაში მონაწილეობის მიღება; გ) ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების, ტროტუარების, პარკების, სკვერების, შადრევნების, გარე განათების ობიექტების, სანიაღვრე არხების, წყალსაცავების, ხიდების და სხვა საქალაქო ინფრასტრუქტურის რეკონსტრუქცია, მშენებლობა-აღჭურვა და სხვა; დ) მუნიციპალიტეტში კეთილმოწყობის სფეროს პრობლემემატიკისა და პროცესების კვლევა, დარგის განვითარებისათვის სამომავლო პერსპექტივების განსაზღვრა; ე) მუნიციპალიტეტის კეთილმოწყობის სექტორის განვითარება და რეაბილიტაციის პროექტების უზრუნველყოფა,

დამტკიცებული მუნიციპალური პროგრამების რეალიზაცია; ასევე მუნიციპალიტეტმა უნდა უზრუნველყოს ხარისხიანი და დეტალური პროექტების შედგენა; საპროექტო სამუშაოების მაღალი ხარისხით და დროულად განხორციელების შესრულება; პროექტის განხორციელებისას მოსალოდნელ და დამდგარ რისკებზე დროული რეაგირება.

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 02 06

პროგრამის მიზანი:

საქალაქო მეურნეობის მოვლა-პატრონობა, რეაბილიტაცია და განვითარება, ქალაქის ინფრასტრუქტურის განვითარების კოორდინაცია.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ა(ა)იპ -საქალაქო ინფრასტრუქტურისა და კეთილმოწყობის სამმართველო;
- საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენა, კვლევა და ექსპერტიზა;
- საკომპენსაციო თანხებით მოქალაქეთა უზრუნველყოფა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის მოვლა-პატრონობის, რეაბილიტაციის და განვითარების პროგრამები ხორციელდება შეუფერხებლად.

პროგრამა: ქალაქის კეთილმოწყობა

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარება

პროგრამის დასაბუთება:

ქალაქ ბათუმში სათანადო ყურადღება ეთმობა ქალაქის სადღესასწაულო გაფორმებებს, რადგან აუცილებელია შეიქმნას ბათუმელებისათვის და ქალაქის სტუმრებისათვის სადღესასწაულო განწყობა. უკანასკნელ წლებში ქალაქში თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და შემოქმედებითი პოტენციალის სრულფასოვნად გამოყენების წყალობით გაჩნდა გაფორმების ახალი, უფრო სრულყოფილი საშუალებები. მათი მაქსიმალური დატვირთვით შესაძლებელი გახდება ქალაქის სივრცის ოპტიმალური და ეფექტური გამოყენება სადღესასწაულო და საინფორმაციო თვალსაზრისით.

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 02 07

პროგრამის მიზანი:

ქალაქის სადღესასწაულო გარემოს შექმნა და იერსახის მოწესრიგება.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ქალაქის გაფორმების ღონისძიებები;
- ქალაქის ურბანული ინფრასტრუქტურის მოვლა-შენახვა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

განხორციელებულია ქალაქის გაფორმების ღონისძიებები, გაუმჯობესებულია ქალაქის იერსახე და შექმნილია საღესასწაულო გარემო.

პრიორიტეტის დასახელება - ქალაქის დასუფთავება, ეკოლოგიური მდგომარეობისა და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება (03 00)

პრიორიტეტის კავშირი შემდეგ მიმართულებებთან:

1. ქალაქის კომუნალური სერვისების გაუმჯობესება;
2. ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების დანერგვა და განვითარება. განახლებადი ენერჯის გამოყენების ზრდა;
3. ქალაქის გამწვანებისა და გარემოს დაცვის ღონისძიებები

გაეროს მდგრადი განვითარების SDG მიზნები, რომელთა მიღწევასაც ემსახურება პრიორიტეტის ქვეშ მოქცეული პროგრამები:

მიზანი 11 - ქალაქებისა და დასახლებების ინკლუზიური, უსაფრთხო და მდგრადი განვითარება.

პრიორიტეტის დასაბუთება:

ქალაქში საცხოვრებელი გარემოს მდგრადი განვითარების მიზნით, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტისთვის პრიორიტეტულია ქალაქის ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება - ღია/სარეკრეაციო სივრცეების შექმნა, მწვანე საფარის გაზრდა და შესაბამისი მართვის სისტემების დანერგვა, ნარჩენების შეგროვებისა და გატანის ეფექტური სისტემის დანერგვა ქალაქის მთელ ტერიტორიაზე.

ბათუმი ჯერ კიდევ 2011 წელს მიუერთდა ევროკავშირის ინიციატივას „მერების შეთანხმება აღმოსავლეთით“, აიღო ვალდებულება სათბური აირების ემისიების შემცირებაზე და 2014 წელს დაამტკიცა მდგრადი ენერჯეტიკის სამოქმედო გეგმა, რომელიც საფუძვლად დაედო არაერთი დარგობრივი სტრატეგიული დოკუმენტის შემუშავებასა თუ პროექტის განხორციელებას გარემოსდაცვითი და კლიმატის ცვლილების მავნე ზეგავლენის შემცირების მიმართულებით.

EBRD-ისა და SIDA-ს მხარდაჭერით ბათუმის მუნიციპალიტეტს შემუშავებული აქვს ბათუმის მწვანე ქალაქების სამოქმედო გეგმა (GCAP), რომლითაც განსაზღვრულია ქალაქის ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესების პრიორიტეტული მიმართულებები და

იდენტიფიცირებულია ყველაზე აქტუალური გარემოსდაცვითი გამოწვევები, შემოთავაზებულია შესაბამისი ღონისძიებები.

ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტი 2019 წლის 24 მაისს შეუერთდა მერების შეთანხმების ოფისის ახალ ინიციატივას „მერების შეთანხმება კლიმატისა და ენერგეტიკისათვის“ და აიღო ვალდებულება, კლიმატის ცვლილების შერბილების ღონისძიებებთან ერთად ადაპტაციის ღონისძიებების განხორციელების გზით, 2030 წლისათვის, მინიმუმ 30%-ით შეამციროს სათბური აირების ემისია საკუთარი ტერიტორიაზე საჯარო სექტორებიდან. ამ ინიციატივის ფარგლებში REC Caucasus დახმარებით მუნიციპალიტეტმა მოამზადა მდგრადი ენერგეტიკისა და კლიმატის სამოქმედო გეგმის პროექტი. მასში შერბილების ღონისძიებებთან ერთად გათვალისწინებულია ადაპტაციის ღონისძიებებიც.

პროექტის - „ენერგოეფექტური ღონისძიები და ასევე ევროკავშირის ენერგოეფექტურ სტანდარტებთან დაახლოება“ ფარგლებში, რომელიც მიმდინარეობს გერმანია-საქართველოს ფინანსური თანამშრომლობით და რომელსაც გრანტის (გრანტი - 7522000 ევრო; ბათუმის მერიის თანადაფინანსება - 10% (გადასახადები, ეზოს კეთილმოწყობა)) სახით დახმარებას უწევს გერმანიის რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკი (KfW), განხორციელდება პროექტის ფარგლებში შერჩეული ბათუმის საბავშვო ბაღების ენერგოეფექტური ტექნოლოგიებით მოდერნიზება (რეაბილიტაცია), რაც ასევე მოიცავს შენობების კაპიტალურ რეაბილიტაციას. 2020 წელს შერჩეულ იქნა პროექტის განმახორციელებელი კონსულტანტი, რომელთან გაფორმებული ხელშეკრულების ფარგლებში კონსულტანტმა მოამზადა 20 საბავშვო ბაღის კონსტრუქციული და ენერგოაუდიტის ანგარიშები. პროექტისთვის შერჩეული ბაღებიდან, მათი მდგომარეობის გათვალისწინებით, გადაწყდა 12 ბაღის ოთხ კლასტერში გადანაწილება და წინასაკვალიფიკაციო ეტაპისა და საერთაშორისო ტენდერის გამოცხადება. ამ ეტაპისთვის პირველი ლოტში შემავალი სამი ბაღის სარემონტო/სარეაბილიტაციო სამუშაოები მიმდინარეობს, ხოლო მეორე ლოტისთვის გამოცხადებული ტენდერი დასრულების ეტაპზეა.

პრიორიტეტის საშუალოვადიანი მიზანი:

პრიორიტეტის მიზანია ქალაქის ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება, ადამიანსა და გარემოზე დაბინძურების მავნე ზეგავლენის შემცირება.

სამოქმედო გეგმა:

პრიორიტეტის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი პროგრამების განხორციელება:

- ქალაქის დასუფთავების მომსახურების განვითარება;
- ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება.

გარდა საბიუჯეტო პროგრამების განხორციელებისა, პრიორიტეტის ფარგლებში გაგრძელდება თანამშრომლობა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან განახლებადი ენერჯისა და ენერგოეფექტურობის ტექნოლოგიების დანერგვისა და გამოყენების ზრდის მიმართულებით.

პროგრამა: ქალაქის დასუფთავების მომსახურების განვითარება

პროგრამის დასაბუთება:

სიცოცხლისათვის უსაფრთხო გარემოს შექმნის, გარემოს დაბინძურებისგან დაცვისა და ქალაქის განვითარებისათვის აუცილებელია მისი იერსახის ჰიგიენური და ესთეტიკური მოწესრიგება, ქალაქის ქუჩებსა და სკვერებში სისუფთავის დაცვა, ეპიდემიური დაავადებების კერების მოსპობა. ისევე როგორც მთელი მსოფლიოსთვის ბათუმისთვისაც აქტუალურია ნარჩენების სწორად მართვა, დახარისხება და მათი შემდგომში გამოყენება. 2017 წელს ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტმა ოფიციალურად დაამტკიცა ბათუმის მუნიციპალური ნარჩენების მართვის 5 წლიანი გეგმა, რომელიც მიმართული იყო 2018-2022 წლებში ნარჩენების მართვის კუთხით დაგეგმილი ღონისძიებების განხორციელებაზე, ხოლო UNDP-ს მხარდაჭერით შემუშავდა ახალი 2023-2027 წლების ნარჩენების მართვის მუნიციპალური გეგმა. საერთაშორისო პარტნიორებთან აქტიური თანამშრომლობით დასრულდა საპილოტე პროექტები ნარჩენების სეპარირებულად შეგროვების მიზნით. აგრეთვე საერთაშორისო პარტნიორებთან მჭიდრო თანამშრომლობით შესყიდულია ნარჩენების სეპარირების ხაზი და საპრესი აპარატი (ორი ერთეული), დაწყებულია ქალაქის ტერიტორიაზე მუნიციპალური ურნების განთავსების პროცესი ნარჩენების სეპარირებულად შეგროვების მიზნით.

პროგრამის ფარგლებში ჩვეულებრივ განხორციელდება ქალაქის ცალკეული ტერიტორიის, მწვანე საფარის, ქუჩების, სანაპირო ზოლის და სხვა საჯარო სივრცეების დაგვადასუფთავების, მორწყვა-მორეცხვის, თოვლის საფარისაგან გაწმენდვის სამუშაოები, საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანა, ნაგავსაყრელის ექსპლუატაცია და სანიტარული მომსახურება, ასევე გაგრძელდება ნარჩენების მართვის გეგმით დასახული მიზნების, მათ შორის ბათუმის მუნიციპალიტეტში ნარჩენების დახარისხებულად შეგროვების (სეპარირება) და რეციკლირების სისტემების ეტაპობრივი დანერგვის მიღწევისათვის საჭირო ღონისძიებების განხორციელება.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

ქალაქის დასუფთავება, ეკოლოგიური მდგომარეობისა და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება.

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 03 01

პროგრამის მიზანი:

ეკოლოგიურად სუფთა გარემოს უზრუნველყოფა

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ქალაქის დასუფთავება და ნარჩენების გატანა.

პროგრამის მოსალოდნელი საბოლოო შედეგი:

ქალაქში გაუმჯობესებულია ეკოლოგიური და საცხოვრებელი გარემო, უზრუნველყოფილია დასუფთავების მუნიციპალური სერვისის ხარისხიანი ფუნქციონირება.

პროგრამა: ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

ქალაქის დასუფთავება, ეკოლოგიური მდგომარეობისა და სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება.

პროგრამის დასაბუთება:

მწვანე სივრცეებს დიდი წვლილი შეაქვთ გარემოს შენარჩუნებაში. ისინი ფილტრავენ დამაბინძურებლებსა და მტვერს, ასევე უზრუნველყოფენ დაბალი ტემპერატურის შენარჩუნებას ურბანულ ტერიტორიებზე. მწვანე სივრცეები არეგულირებს ჰაერის ხარისხსა და კლიმატს, ამცირებს გლობალური დათბობის უარყოფით ზეგავლენას. ქ. ბათუმის მერია უზრუნველყოფს გამწვანების გეგმის მომზადებას, დამტკიცებასა და განხორციელებას. სტრატეგიის დოკუმენტი დაეყრდნობა მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმის დოკუმენტს და შესაბამისი მიმართულებების საფუძველზე შეიმუშავებს კონკრეტულ ღონისძიებებს ქალაქის მწვანე სივრცეების მოწყობის, არსებულის მოვლა-შენახვისა და განვითარების მიმართულებით. მუნიციპალიტეტი ეკოლოგიური მდგომარეობის მდგრადობის მიზნით მიერთებულია სხვადასხვა საერთაშორისო ინიციატივებსა და პროგრამებზე, რომელთა თანახმადაც იღებს გარკვეული სახის ვალდებულებებს. პროგრამის ფარგლებში გაგრძელდება ქალაქის მწვანე სივრცეებისა და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მოვლა-შენახვის, არსებულის რეაბილიტაციისა და ახალი სივრცეების მოწყობის სამუშაოები.

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 03 02

პროგრამის მიზანი:

ქალაქში ეკოლოგიურად სუფთა გარემოს უზრუნველყოფა, სარეკრეაციო და ტურისტული ინფრასტრუქტურის და გამწვანებული ტერიტორიის გაფართოება

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- პარკების, სკვერებისა და მოედნების ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია და მშენებლობა;

- ქალაქის გამწვანების ღონისძიებები;

- ა(ა)იპ ბოტანიკური ბაღი;

პროგრამის მოსალოდნელი საბოლოო შედეგი:

ქალაქში გაუმჯობესებულია ეკოლოგიური და საცხოვრებელი გარემო.

პრიორიტეტის დასახელება - განათლება (04 00)

პრიორიტეტის კავშირი შემდეგ მიმართულებებთან:

1. ინკლუზიური და ბავშვის საუკეთესო ინტერესებზე ორიენტირებული სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სისტემის დანერგვა;
2. ინკლუზიური განათლების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა;
3. ადამიანური კაპიტალის განვითარება.

გაეროს მდგრადი განვითარების SDG მიზნები, რომელთა მიღწევასაც ემსახურება პრიორიტეტის ქვეშ მოქცეული პროგრამები:

მიზანი 4 - ხარისხიანი განათლება;

მიზანი 9 - მდგრადი ინფრასტრუქტურის შექმნა, ინკლუზიური და განვითარებული ინდუსტრიალიზაციის ხელშეწყობა.

პრიორიტეტის დასაბუთება:

ქალაქის ეკონომიკური და სოციალური პროგრესის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი რესურსი ადამიანური კაპიტალია. განათლება ქალაქის განვითარებისთვის გამორჩეულად პრიორიტეტული, გრძელვადიან შედეგზე გათვლილი სფეროა. შესაბამისად, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტისათვის მნიშვნელოვანია უწყვეტი სწავლის სისტემის განვითარების ხელშეწყობა.

მუნიციპალიტეტისთვის მნიშვნელოვანია განათლების თანაბარი ხელმისაწვდომობა როგორც ადრეული, ასევე სკოლამდელი ასაკის ბავშვებისთვის. პროგრამის ფარგლებში იგეგმება ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სისტემის განვითარება. სააღმზრდელო პროცესის სრულყოფილად წარმართვის მიზნით აღმზრდელ-პედაგოგთა გადამზადება, ჯანსაღი და უსაფრთხო გარემოს შექმნა, თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სისტემის უზრუნველყოფა.

მართალია უმაღლესი და პროფესიული განათლება, თვითმმართველობის ექსკლუზიურ უფლებამოსილებას არ წარმოადგენს, თუმცა, ბათუმის, როგორც დინამიურად მზარდი

ქალაქისთვის, აუცილებელია კონკურენტუნარიანი, შესაბამისი კვალიფიკაციის კადრების განვითარება, ახალგაზრდების პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა, მათი უცხოეთში სტაჟირებისა და დეფიციტურ და მოთხოვნად სპეციალობებზე მომზადება - გადამზადების ხელშეწყობა. შესაბამისად, მუნიციპალიტეტისთვის პრიორიტეტულია ასევე, შრომის ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი ადგილობრივი კადრების განვითარების ხელშეწყობა.

აღნიშნულიდან გამომდინარე ამ მიმართულებით კვლავ გაგრძელდება, როგორც განათლების სფეროში მუნიციპალიტეტის ექსკლუზიური უფლებამოსილებიდან გამომდინარე პროგრამების ასევე, პროფესიული და უმაღლესი განათლების ხელშეწყობი პროგრამების განხორციელება.

პრიორიტეტის საშუალოვადიანი მიზანი:

ადრეული და სკოლამდელი აღზრდის სისტემის რეფორმის შესაბამისად, უზრუნველყოს თანამედროვე და სტანდარტების შესაბამისი სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სისტემის შექმნა და ფუნქციონირება.

ქალაქში ადამიანური კაპიტალის განვითარების ხელშეწყობა კონკურენტუნარიანი თანამედროვე, ცვალებად შრომის ბაზარზე ადაპტირებული სამუშაო ძალის განვითარება, რომლებიც შეძლებენ მიღებული ცოდნის, კვალიფიკაციისა და კომპეტენციების სრულ და საზოგადოებისთვის სასარგებლოდ რეალიზებას.

სამოქმედო გეგმა:

პრიორიტეტის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი პროგრამების განხორციელება:

- სკოლამდელი აღზრდა და განათლება;
- პროფესიული განვითარებისა და უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა.

პროგრამა: სკოლამდელი აღზრდა და განათლება

სკოლამდელი განათლება ბავშვის აკადემიური და სოციალური განვითარების მნიშვნელოვანი საფეხურია. ბავშვს, რომელიც ხარისხიან სკოლამდელ აღზრდას გადის, გაცილებით უკეთესი მაჩვენებელი აქვს სკოლაში და შემდგომ. სკოლამდელ განათლებაში ინვესტირება არის ერთ-ერთი საუკეთესო ინვესტირება არა მხოლოდ ბავშვებში, არამედ საზოგადოებაში. სკოლისათვის და შემდგომი ცხოვრებისათვის მზაობის ხელშეწყობა მრავალმხრივი პროცესია და ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით, ბავშვის სრულფასოვან პიროვნებად ჩამოყალიბების მყარ საფუძველს წარმოადგენს. როდესაც ბავშვი სათანადოდ არის განვითარებული სასკოლო მზაობის კუთხით, იგი ბევრად უფრო წარმატებულია განათლების შემდეგ ეტაპებზე (სკოლა, უმაღლესი სასწავლებელი და სხვა) და ეს მნიშვნელოვნად განსაზღვრავს მის ცხოვრებისეულ წინსვლას. საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის“ მიხედვით მუნიციპალიტეტის

მართვაში არსებული ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებების შექმნა და მათი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა თვითმმართველი ერთეულის საკუთარ უფლებამოსილებას წარმოადგენს. „ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონი განსაზღვრავს მუნიციპალიტეტის ვალდებულებებსა და უფლებამოსილებებს სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სფეროში. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ძლიერი და მდგრადი სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სისტემის უზრუნველყოფა ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრიორიტეტს წარმოადგენს. ქალაქის განვითარებასთან ერთად, მოთხოვნა სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებზე დღითიდღე იზრდება. არსებული მუნიციპალური საბავშვო ბაღები რთულად უმკლავდებიან მოთხოვნის სრულად დაკმაყოფილებას, რაც ქმნის ახალი ბაღების მშენებლობის აუცილებლობას. გარდა ამისა, სააღმზრდელო პროცესის ხარისხიანად მიწოდება მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის მუდმივ განახლებასა და აღმზრდელთა პერმანენტულ პროფესიულ გადამზადებას მოითხოვს. სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების განვითარებისათვის ასევე მნიშვნელოვანია ამ მიმართულებით სხვადასხვა საერთაშორისო და ადგილობრივი პროექტების განხორციელება, ურთიერთობების დამყარება, ინფორმაციის გაცვლა და გამოცდილების გაცნობა - გაზიარება, ქართულ და უცხოურ სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების საზოგადოებებს შორის თანამშრომლობის განვითარებას, ასევე, აღმზრდელთა დაფასება და სტიმულირება. არსებული სიტუაციის ანალიზიდან და მოქალაქეთა საჭიროებებიდან გამომდინარე, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტისთვის პრიორიტეტულია სახელმწიფო სტანდარტების შესაბამისი, საყოველთაოდ და თანაბრად ხელმისაწვდომი, ინკლუზიური სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების მომსახურების მიწოდების უზრუნველყოფა ქალაქ ბათუმის მოსახლეობისთვის.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

განათლება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 04 01

პროგრამის მიზანი:

სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა და ბავშვების განვითარებაზე ორიენტირებული სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო გარემოს შექმნა

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ა(ა)იპ „ბათუმის საბავშვო ბაღების გაერთიანება“;
- საბავშვო ბაღების შენობების მშენებლობა და კაპიტალური რეაბიტილაცია;

- სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების მხარდაჭერა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

გაზრდილია სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებების ხელმისაწვდომობა და შექმნილია ბავშვების განვითარებაზე ორიენტირებული საადმინისტრაციო გარემო

პროგრამა: პროფესიული განვითარებისა და უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა

ქალაქის ეკონომიკური და სოციალური პროგრესის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი რესურსი ადამიანური კაპიტალია. განათლება ქალაქის განვითარებისთვის გამორჩეულად პრიორიტეტული, გრძელვადიან შედეგზე გათვლილი სფეროა. შესაბამისად, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტისათვის მნიშვნელოვანია უწყვეტი სწავლის სისტემის განვითარებისა და შრომის ბაზრის მოთხოვნებზე ორიენტირებული ადამიანური კაპიტალის განვითარების ხელშეწყობა.

ამ ეტაპზე ქალაქში ფუნქციონირებს 3 სახელმწიფო და 10-მდე კერძო უმაღლესი სასწავლო დაწესებულება, რომელთაგანაც ყველაზე დიდი ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტია. ბათუმში ასევე ხელმისაწვდომია პროფესიული განათლება. უმაღლესი და პროფესიული განათლება, თვითმმართველობის ექსკლუზიურ უფლებამოსილებას არ წარმოადგენს, თუმცა, ბათუმის, როგორც დინამიურად მზარდი ქალაქისთვის, აუცილებელია კონკურენტუნარიანი, შესაბამისი კვალიფიკაციის კადრების განვითარება, ახალგაზრდების პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა, მათი უცხოეთში სტაჟირებისა და დეფიციტურ და მოთხოვნად სპეციალობებზე მომზადება - გადამზადების ხელშეწყობა, ბათუმელი ნიჭიერი და მიზანდასახული ახალგაზრდების სტიმულირების გზით მათი აკადემიური მოსწრების ამაღლება, ასევე საზღვარგარეთ საგანმანათლებლო პროგრამებზე სწავლების ხელშეწყობა.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

განათლება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 04 02

პროგრამის მიზანი:

ახალგაზრდების კვალიფიკაციის ამაღლებისა და შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანი ახალგაზრდა კადრების ზრდის ხელშეწყობა, ბათუმელ ახალგაზრდებს შორის აკადემიური მოსწრების ამაღლების სტიმულირება.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა;

- სტიპენდია წარმატებული სტუდენტებისათვის;

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

ხელშეწყობილია ბათუმელი ახალგაზრდების პროფესიული განვითარება, წახალისებულია ბათუმელი სტუდენტები.

პრიორიტეტი: კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი (05 00)

პრიორიტეტის დასაბუთება:

ქალაქის კულტურულ მრავალფეროვნებას აქვს უდიდესი ტრადიცია, ტოლერანტული თანაცხოვრებისა და განვითარების პოზიტიური გამოცდილება. კულტურული მრავალფეროვნება წარმოადგენს ქალაქის სიმდიდრეს და დემოკრატიული და სტაბილური განვითარების რესურსს. სწორედ ამიტომ, ბათუმისათვის პრიორიტეტულია თვითგამოხატვის, მრავალფეროვნებისა და საზოგადოების ტრადიციული ღირებულებების დაცვა და კულტურათა შორის დიალოგის გაღრმავება.

ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრება საზოგადოების კეთილდღეობის უზრუნველყოფის აუცილებელ პირობად მოიაზრება და ფიზიკური და სულიერი გაჯანსაღების გზაზე გადადგმული ნაბიჯია. ბათუმის მერია ხელს შეუწყობს მასობრივი სპორტის განვითარების ღონისძიებების განხორციელებას, მნიშვნელოვანია ასევე, სპორტის სხვადასხვა სახეობების პოპულარიზაცია, შესაბამისი ინფრასტრუქტურის განვითარება და თანაბარი ხემისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

მუნიციპალიტეტისთვის მნიშვნელოვანია ახალგაზრდების ქალაქის საზოგადოებრივ, ეკონომიკურ, კულტურულ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში ჩართულობის ხელშეწყობა. ამ მიზნით 2022 წლის მარტში ბათუმის მერიაში შეიქმნა ახალგაზრდული საბჭო, რომელიც 14 დან 29 წლამდე 15 ახალგაზრდისაგან შედგება.

პრიორიტეტის ფარგლებში იგეგმება სამოქალაქო განათლებისა და ცნობიერების ამაღლების, შემეცნებითი და სხვა გასართობი ღონისძიებები.

პრიორიტეტის კავშირი შემდეგ მიმართულებებთან

1. კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ხელშეწყობა;
2. არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და მისი პოპულარიზაციის მხარდაჭერა;
3. კულტურული ღონისძიებების მხარდაჭერა;
4. შემოქმედებითი საქმიანობის განვითარების ხელშეწყობა;
5. მრავალეთნიკური კულტურის განვითარების მხარდაჭერა;
6. მასობრივი და მაღალი მიღწევების სპორტის განვითარების ხელშეწყობა;

7. განვითარებისა და თვითრეალიზაციის შესაძლებლობები ბათუმელი ახალგაზრდებისათვის.

პრიორიტეტის საშუალოვადიანი მიზანი:

კულტურასა და სპორტზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთა შენარჩუნება და დაცვა, ქალაქ ბათუმში მცხოვრები ახალგაზრდების განვითარებისა და მონაწილეობის ხელშეწყობა.

სამოქმედო გეგმა:

პრიორიტეტის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი პროგრამების განხორციელება:

- სპორტის განვითარების ხელშეწყობა;
- მუნიციპალური სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება და მოვლა-პატრონობა;
- კულტურული ღონისძიებები და ფესტივალები;
- კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის ხელშეწყობა;
- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და განვითარება;
- ახალგაზრდობის განვითარების ხელშეწყობა.

პროგრამა: სპორტის განვითარების ხელშეწყობა

ადამიანისათვის ფიზიკური აქტივობა აუცილებელია, იგი პირდაპირ გავლენას ახდენს მის როგორც ფიზიკურ, ისე გონებრივ განვითარებაზე, ის აძლიერებს იმუნიტეტს და აწვდის ტვინის უჯრედებს. სპორტს გააჩნია როგორც აღმზრდელი, ისე გამაჯანსაღებელი ფუნქცია. სპორტით დაკავება საუკეთესო საშუალებაა ჭარბი წონის, სიგარეტზე დამოკიდებულების თუ სხვა მანკიერი თვისების თავიდან ასარიდებლად.

სპორტის სახელმწიფო პოლიტიკის დოკუმენტის მიხედვით:

- ჯანდაცვის სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე, მოსახლეობაში პროგრესულად არის გაზრდილი არაგადამდებ დაავადებათა მაჩვენებლების სიხშირე, განსაკუთრებით ბავშვებსა და მოზარდებში (ტანადობის დარღვევა, სქოლიოზი, კიფოზი, ჭარბწონიანობა, გულსისხლძარღვთა, სიმსივნური და სხვა არაგადამდებ დაავადებები);
- დაბალია მოსახლეობის ფიზიკური აქტივობისა და მასობრივ სპორტში ჩართულობის მაჩვენებლები, რასაც ადასტურებს „სოციოლოგიური და მარკეტინგული კვლევების ცენტრის“ მიერ 2013 წლის ზაფხულში ჩატარებული კვლევების მონაცემები. სიტუაციას აუარესებს ახალგაზრდებში სხვადასხვა არაჯანსაღ გასართობთა მზარდი პოპულარობა (კომპიუტერული თამაშები, ტოტალიზატორი, კაზინო და სხვა).

აღნიშნულის გათვალისწინებით, მუნიციპალიტეტისათვის მნიშვნელოვანია მოსახლეობაში და განსაკუთრებით მოზარდთა შორის ფიზიკური აქტივობისა და განათლების

ხელშეწყობა, ჯანსაღი ცხოვრების წესის პრინციპების დამკვიდრება, მასობრივი და მაღალი მიღწევების სპორტის პოპულარიზაცია.

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის ხედვა სპორტის მიმართულებით უკავშირდება მასობრივ სპორტში ჩართვის ხელმისაწვდომობის ამაღლებას, რაც თავის მხრივ ხელს შეუწყობს ადგილობრივი პროფესიული სპორტული გაერთიანებების განვითარებას.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 05 01

პროგრამის მიზანი:

მასობრივი სპორტის განვითარების ხელშეწყობა, ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაცია, სპორტზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა და სპორტული მიღწევების გაუმჯობესების ხელშეწყობა.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- მასობრივი სპორტის განვითარების ხელშეწყობა;
- ბათუმელი სპორტსმენების ინდივიდუალური განვითარების ხელშეწყობა;
- სპორტული საკლუბო გუნდების მხარდაჭერა;
- ა(ა)იპ საჭადრაკო კლუბი „ნონა“;
- ა(ა)იპ ბათუმის საცხენოსნო კლუბი;

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

უზრუნველყოფილია საზოგადოების ჩართულობა სპორტის სხვადასხვა სახეობებში, გაუმჯობესებულია ბათუმელი სპორტსმენების სპორტული მიღწევები.

პროგრამა: მუნიციპალური სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება და მოვლა-პატრონობა

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტისათვის მნიშვნელოვან პრიორიტეტს წარმოადგენს ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრება, მასობრივი სპორტის განვითარება და სპორტის ხელმისაწვდომობის გაზრდა. სპორტულ ცხოვრებაში მოსახლეობის ჩართულობა და სპორტის განვითარების ხელშეწყობა წარმოუდგენელია მოწესრიგებული და თანამედროვე სტანდარტების გათვალისწინებით მოწყობილი ინფრასტრუქტურისა და სპორტული ბაზების გარეშე. მიუხედავად იმისა, რომ წლებია ქალაქის მასშტაბით მოეწყო ათეულობით მინი სპორტული მოედანი, მაინც არასაკმარისია მათი რაოდენობა.

აღნიშნულის გათვალისწინებით ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერია ხელს შეუწყობს მასობრივი სპორტის მნიშვნელობის შესახებ ცნობიერების ამაღლებას, უზრუნველყოფს მასობრივი სპორტულ-გამაჯანსაღებელი ღონისძიებების ჩატარებას, ასაკობრივი ჯგუფების განვითარების ხელშეწყობას, შშმ და განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე პირთა ჩართვას სპორტულ აქტივობებში და მათთვის შესაბამისი სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობას. იგეგმება არსებული სპორტული ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია-ადაპტირება და ახალი ინფრასტრუქტურის განვითარება.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 05 02

პროგრამის მიზანი:

მუნიციპალური სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება და სპორტული სექციების განვითარების ხელშეწყობა.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ა(ა)იპ - ბათუმის სპორტული ცენტრი;

- სასპორტო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა და რეაბილიტაცია.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

გამართული და განახლებულია მუნიციპალური სპორტული ინფრასტრუქტურა და ხელშეწყობილია ცენტრთან ასრებული სპორტული სექციების მუშაობა.

პროგრამა: კულტურული ღონისძიებები და ფესტივალები

უკანასკნელი ათწლეულების განმავლობაში ქალაქში რეგულარულად იმართება საერთაშორისო და რეგიონული მასშტაბის ფესტივალები და კულტურული ღონისძიებები, რაც ქალაქის პოპულარიზაციას და ცნობადობის გაზრდას უწყობს ხელს. ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრიორიტეტს წარმოადგენს ბათუმის, როგორც შავი ზღვის რეგიონის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კულტურული ცენტრის განვითარება.

ბათუმის მუნიციპალიტეტისათვის უმნიშველოვანესი გამოწვევაა კულტურული მრავალფეროვნების დაცვა და სხვადასხვა კულტურის შეუზღუდავი თვითგამოხატვის უზრუნველყოფა, სპეციალურ საჭიროებათა მქონე პირებისა და ეთნიკური ჯგუფების ბათუმის კულტურულ ცხოვრებაში ჩართულობა, კულტურული მრავალფეროვნების ხელშეწყობა, კულტურის საყოველთაო ხელმისაწვდომობა საზოგადოებისთვის, რაც თავად კულტურის განვითარებისთვისაც ერთობ მნიშვნელოვანია.

მუნიციპალიტეტისათვის პრიორიტეტულია, ყველას მიეცეს თანაბარი შესაძლებლობა, ისარგებლოს მუნიციპალური სერვისებით, მონაწილეობა მიიღოს მერიის მიერ გამოცხადებულ კონკურსებსა და მერიის მიერ ორგანიზებულ კულტურულ ღონისძიებებში.

პროგრამის მეშვეობით განხორციელდება კულტურის პოპულარიზაცია და გაიზრდება კულტურის ხელმისაწვდომობა, დაცული იქნება თვითგამოხატვის მრავალფეროვნება, ადგილობრივ ხელოვანებს მიეცემათ საკუთარი შესაძლებლობების გამოვლენის საშუალება, უზრუნველყოფილი იქნება კულტურულ ცხოვრებაში შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა და ეთნიკურ უმცირესობათა ჩართულობა, საზოგადოების ტრადიციული ღირებულებების დაცვა და სხვადასხვა კულტურის შეუზღუდავი თვითგამოხატვისა და კულტურათა შორის დიალოგის გაღრმავება.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 05 03

პროგრამის მიზანი:

ქალაქის კულტურული ცხოვრების გამრავალფეროვნება, ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- კულტურული ღონისძიებების მართვა;
- ღირსშესანიშნავ დღეებთან დაკავშირებული კულტურული ღონისძიებები;
- კულტურული მრავალფეროვნების ხელშეწყობა;
- საერთაშორისო ფესტივალების მხარდაჭერა;
- კულტურის სფეროში თავისუფალი ინიციატივების მხარდაჭერა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

ხელშეწყობილია ქალაქში კულტურული ცხოვრების მრავალფეროვნება.

პროგრამა: კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის ხელშეწყობა

საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის“ მიხედვით მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთ საკუთარ უფლებამოსილებას წარმოადგენს ადგილობრივი თვითმყოფადობის, შემოქმედებითი საქმიანობისა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და განვითარება; მუნიციპალიტეტის მართვაში არსებული ბიბლიოთეკების ფუნქციონირების უზრუნველყოფა და ახალი ობიექტების მშენებლობა.

მრავალსაუკუნოვანი ქართული ფოლკლორი ღირსეულ ადგილს იკავებს საქართველოს კულტურულ მემკვიდრეობაში. მასში ასახულია ჩვენი ხალხის ყოფა-ცხოვრება, ქართველი ერის თვითმყოფადობა და ეთნოკულტურა.

თანამედროვე და კლასიკური მუსიკის ხელშეწყობით, ხელმისაწვდომია კულტურისა და შემოქმედების ტრადიციული და თანამედროვე ფორმების, ტრადიციული და ახალი ტექნოლოგიების თანაარსებობის, საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფების მონაწილეობის თანაბარი ხელშეწყობა.

ა(ა)იპ „აკაკი წერეთლის სახელობის ქალაქ ბათუმის საჯარო ბიბლიოთეკის“ სრულფასოვანი ფუნქციონირებით, ხელი შეეწყობა ეროვნული ლიტერატურის, ლიტერატურის მემკვიდრეობის დაცვის, კოლექციებისა და საარქივო მასალების გაციფრულებას, ინტერნეტ - ბიბლიოთეკების მრავალფუნქციურ დაწესებულებად ჩამოყალიბებას, მოსახლეობის საგანმანათლებლო საქმიანობას, სოციალიზაციისა და საჯარო მომსახურებათა ხელმისაწვდომობას.

ხელოვანთა პროფესიული განვითარებისა და ცნობადობის გაზრდისთვის მნიშვნელოვანია მათი სხვადასხვა საერთაშორისო და ადგილობრივ კულტურულ პროექტებში მონაწილეობა, ურთიერთობების დამყარება, ინფორმაციის გაცვლა და გამოცდილების გაცნობა-გაზიარება.

შემოქმედებითი ინდუსტრიების განვითარება მრავალმხრივ მნიშვნელოვანია. მას მნიშვნელოვანი წვლილი შეტანა შეუძლია სხვადასხვა სფეროს და ზოგადად, ჩვენი ქალაქისა და რეგიონის განვითარებაში. შემოქმედებითი ინდუსტრიები გაზრდიან ქალაქის საერთაშორისო იმიჯს და კულტურული ტურიზმის ხელშეწყობის გზით გააძლიერებენ ეკონომიკას. განვითარებული შემოქმედებითი სექტორი უზრუნველყოფს კონკურენტუნარიანი პროდუქტების და მომსახურებების წარმოებას, როგორც კულტურის, ისე სხვა სექტორებში. შესაბამისად, შემოქმედებითი ინდუსტრიების ხელშეწყობა წარმოადგენს ჩვენი ქალაქის პრიორიტეტს

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 05 04

პროგრამის მიზანი:

კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის ხელშეწყობა და ბათუმში მოღვაწე ხელოვანთა მხარდაჭერა.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ფოლკლორის ხელშეწყობა;
- თანამედროვე მუსიკის ხელშეწყობა;
- კლასიკური მუსიკის ხელშეწყობა;
- ხელოვანთა ხელშეწყობა;
- ა(ა)იპ - აკაკი წერეთლის სახელობის ქ. ბათუმის საჯარო ბიბლიოთეკა;
- შემოქმედებითი ინდუსტრიების ხელშეწყობა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

ხელშეწყობილია კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებების საქმიანობა და მხარდაჭერილია ბათუმში მოღვაწე ხელოვანები.

პროგრამა: კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და განვითარება

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანია პატარა ქალაქებისთვის. ბათუმისათვის, როგორც ტურისტული ქალაქისათვის კულტურულ სანახაობათა, ტრადიციული არქიტექტურისა და ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა-შენარჩუნება სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია. ბათუმის ძირითადი ღირსშესანიშნავი ადგილები, რომლებიც ტურისტების ინტერესის სფეროს წარმოადგენენ სწორედ კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებია. ბათუმს ტურისტული და მატერიალური კულტურის პოტენციალი აძლევს იმის შესაძლებლობებს, რომ ტურიზმის ბაზარზე ადგილი დაიკავოს, შექმნას ტურისტულ ბიზნესში ინვესტიციების განხორციელების და კონკურენციისთვის ხელსაყრელი გარემო პირობები, დამატებითი სამუშაო ადგილები და შემოსავალი, ხელი შეუწყოს ადგილობრივი შესაძლებლობების წარმოჩენას, რაც საბოლოო ჯამში ქალაქის განვითარებასა და ცხოვრების დონის გაუმჯობესებას შეუწყობს ხელს.

სსიპ აჭარის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სააგენტოსგან მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, ბათუმში 277 მატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლია, მათგან 269 - ურბანული და 8 - საკულტო. ძეგლების უმეტესობა ავარიულ მდგომარეობაშია და ესაჭიროება რეაბილიტაცია.

საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ მე-16 მუხლის თანახმად, მუნიციპალიტეტის საკუთარი უფლებამოსილებაა ადგილობრივი მნიშვნელობის კულტურის ძეგლთა მოვლა-შენახვა, რეკონსტრუქცია და რეაბილიტაცია. აღნიშნული უფლებამოსილების აღსრულების მიზნით, 2017 წელს, სსიპ აჭარის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სააგენტოსა და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიას შორის გაფორმდა მემორანდუმი, რომლის ფარგლებში ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერია მზადყოფნას გამოხატავს დააფინანსოს და რეაბილიტაცია ჩაუტაროს სააგენტოსთან ერთად შერჩეულ, ქ. ბათუმში არსებულ, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებს. შესაბამისად, ქ.

ბათუმის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტით 2018 წლიდან დაიწყო კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების რეაბილიტაცია, იმის გათვალისწინებით, რომ ქალაქში ავარიულ მდგომარეობაში/განადგურების საფრთხის ქვეშ მყოფი კიდევ არაერთი კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლია, პროგრამა ითვალისწინებს სსიპ აჭარის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სააგენტოსთან მჭიდრო კოორდინაციით, სარეაბილიტაციო ძეგლების შერჩევას და სარეაბილიტაციო-სარესტავრაციო სამუშაოების განხორციელებას.

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის და პოპულარიზაციის მიზნით, პროგრამის ფარგლებში, ასევე, განხორციელდება კულტურულ-საგანმანათლებლო და სამეცნიერო საქმიანობის ხელშეწყობა, კონფერენციების, კვლევების მხარდაჭერა, გამოიცემა კატალოგები, რომლებშიც ასახული იქნება ბათუმის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები, დაფინანსდება კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისა და შენარჩუნების მიზნით განსახორციელებელი პროექტები.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 05 05

პროგრამის მიზანი:

კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთა შენარჩუნება და დაცვა. კულტურულ-საგანმანათლებლო-სამეცნიერო საქმიანობის ხელშეწყობა

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების რეაბილიტაცია;
- კულტურულ-საგანმანათლებლო-სამეცნიერო პროექტის მხარდაჭერა;
- არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისა და შენარჩუნების მიზნით

განსახორციელებელი პროექტების ხელშეწყობა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

დაცული და შენარჩუნებულია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები. ხელშეწყობილია კულტურულ-საგანმანათლებლო-სამეცნიერო საქმიანობა.

პროგრამა: ახალგაზრდობის განვითარების ხელშეწყობა

ახალგაზრდობის განვითარებისა და მონაწილეობის ხელშეწყობა ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური და დემოკრატიული განვითარების წინაპირობაა. რაც ქმნის იმის აუცილებელ საჭიროებას, რომ ხელშეწყობილი იქნას ახალგაზრდობის პიროვნული, სოციალური, ინტელექტუალური და ღირებულებითი განვითარება, მხარდაჭერილი იქნას ახალგაზრდობის

შესაძლებლობების გამოვლენა და პოტენციალის რეალიზება და ხელშეწყობილი იქნას ახალგაზრდების ჩართვა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

სახელმწიფო ახალგაზრდობის პოლიტიკის თანახმად, საქართველოში ახალგაზრდის ასაკად განსაზღვრულია 14-29 წელი. აღნიშნული ასაკობრივი ჯგუფი, თავის მხვრივ იყოფა შემდეგ ასაკობრივ კატეგორიებად: 14 - 17, 18 - 21, 24 - 25, 26-29, ყოველი ასაკობრივი კატეგორია ხასიათდება განსხვავებული ინტერესებითა და საჭიროებებით.

ადამიანის ასაკობრივი განვითარების თეორიების თანახმად, სხვადასხვა ასაკში, ახალგაზრდებს განსხვავებული საჭიროებები და ინტერესები გააჩნიათ, შესაბამისად მნიშვნელოვანია, რომ ახალგაზრდების განვითარების ხელშეწყობისთვის საჭირო პროგრამების დაგეგმვის დროს, არსებული გამოწვევებისა და ინტერესთა კვლევებით დადასტურებული მტკიცებულებების გარდა, გათვალისწინებული იქნას ასაკობრივი განვითარებისთვის დამახასიათებელი თავისებურებებიც და ინტერესებიც. მაგალითად,

14-დან 18 წლამდე ასაკის განვითარების ასაკობრივი განვითარების მახასიათებლებია ინტერესის გამოვლენა იმ ცოდნის მიმართ, რაც ფორმალური განათლების ფარგლებს სცილდება, ახალგაზრდებს ამ ასაკში აქვთ შემოქმედებითობის მოთხოვნილება, ინტერესი მხატვრული ლიტერატურისადმი და თანატოლებთან ურთიერთობის მოთხოვნილება. უყალიბდებათ თვითშეფასება, მსოფლმხედველობა, ლოგიკური აზროვნება და წარმოსახვის უნარი.

2024 წლის მონაცემებით, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტში 14 - 29 წლის ასაკის 38 835 ახალგაზრდაა რეგისტრირებული. ხოლო, ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში 14 დან 18 წლის ჩათვლით 13 005 მოსწავლეა, მათ განვითარებაზე ზრუნვა კი, პირდაპირ აისახება ქალაქისა და ქვეყნის მომავალ კულტურულ, სოციალურ, დემოკრატიულ, ეკონომიკურ და მდგრად განვითარებაზე.

საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის“ მე-16 მუხლის მე-4 პუნქტის მიხედვით, მუნიციპალიტეტი უფლებამოსილია ადგილობრივ დონეზე ხელი შეუწყოს ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარებას.

აღიარებულია, რომ სახელმწიფო უფლება-მოვალეობების განხორციელება, ხელისუფლების იმ ორგანოების მიერ უკეთ სრულდება, რომლებიც ყველაზე ახლოს არიან მოქალაქეებთან. ადგილობრივი თვითმმართველობა კი, ადგილობრივ ახალგაზრდებთან, ყველაზე დაახლოებული ორგანოა, რაც მუნიციპალიტეტს აძლევს იმის საშუალებას, ხელი შეუწყოს ადგილობრივი ახალგაზრდების განვითარებას.

როდესაც ახალგაზრდებს აქვთ განცდა, რომ ადგილობრივი თვითმმართველობა მხარს უჭერს მათ განვითარებას, რეალიზებას და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობას, და

მათი ინტერესების გათვალისწინებით მოქმედებს, ასეთ შემთხვევაში, ახალგაზრდების სოციალური პასუხისმგებლობა, მოქალაქეობრივი თვითშეგნება, პიროვნული განვითარების დონე, ეკონომიკური მდგომარეობა, თუ ყოფითი ცხოვრება თანდათანობით უმჯობესდება და იცვლება უკეთესობისკენ.

საქართველოს პარლამენტის 2020 წლის 17 ივლისის №7054 დადგენილების „2020–2030 წლებისთვის საქართველოს ახალგაზრდული პოლიტიკის კონცეფცია“, თანახმად კი, ადგილობრივმა ხელისუფლებამ თავისი კომპეტენციის ფარგლებში, ხელი უნდა შეუწყოს კონცეფციით განსაზღვრული სტრატეგიული პრიორიტეტების განხორციელებას, აგრეთვე მუნიციპალიტეტების დონეზე ახალგაზრდული პოლიტიკის განხორციელებას. კონცეფციით გათვალისწინებული მიზნების მისაღწევად კონცეფცია განსაზღვრავს 5 სტრატეგიულ პრიორიტეტს და 22 მოსალოდნელ შედეგს, მათ შორისაა: საზოგადოებრივ ცხოვრებასა და დემოკრატიულ პროცესებში ახალგაზრდების აქტიური მონაწილეობა, ახალგაზრდების განვითარებისა და მათი პოტენციალის რეალიზების ხელშეწყობა, ახალგაზრდების ჯანმრთელობა და კეთილდღეობა, ახალგაზრდების ეკონომიკური გაძლიერება, ცენტრალურ და მუნიციპალიტეტების დონეებზე სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის მართვის სრულყოფა. აღნიშნული სტრატეგიული მიმართულებების შესრულებაზე პასუხისმგებელი არიან საქართველოს ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლებები.

2021 წლის 13 აპრილს ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიასა და სსიპ - ახალგაზრდობის სააგენტოს შორის დადებული ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის საფუძველზე, ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიამ შეიმუშავა და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის საკრებულომ 2023 წლის 28 აპრილის გ-15. 152311813 განკარგულებით, დაამტკიცა ახალგაზრდობის განვითარების მუნიციპალური სტრატეგიის დოკუმენტი, რომლიც ძირითადად დაეფუძნა „2020–2030 წლებისთვის საქართველოს ახალგაზრდული პოლიტიკის კონცეფციას“, ლოკალურ დონეზე ჩატარებული კვლევის მტკიცებულებებს და დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციების შედეგებს.

"ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობის განვითარების სტრატეგიის (2023-2026 წწ) ხედვაა: ბათუმი არის მუნიციპალიტეტი, სადაც შექმნილია ახალგაზრდების შესაძლებლობების რეალიზებაზე, ეკონომიკურ გაძლიერებასა და საჭიროებებზე ორიენტირებული გარემო, აღიარებულია ახალგაზრდების პოტენციალი და ხელშეწყობილია ახალგაზრდების განვითარება, მონაწილეობა და კეთილდღეობა. სტრატეგია შედგება 4 სტრატეგიული, პრიორიტეტული მიზნისა და 21 ამოცანისგან. ეს სტრატეგიული მიზნებია:

სტრატეგიული მიზანი 1 ახალგაზრდების მონაწილეობის ხელშეწყობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში;

სტრატეგიული მიზანი 2 არაფორმალური განათლებისა და ახალგაზრდული საქმიანობის განვითარების ხელშეწყობა;

სტრატეგიული მიზანი 3 ახალგაზრდების დასაქმების, კარიერული განვითარებისა და ეკონომიკური გაძლიერების ხელშეწყობა, ტექნოლოგიებისა და მეწარმეობის/სტარტაპის მიმართულებით კომპეტენციების განვითარების ხელშეწყობა;

სტრატეგიული მიზანი 4 ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის დანერგვის ხელშეწყობა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ქალაქ ბათუმში მცხოვრები მოზარდებისა ახალგაზრდების სრულფასოვანი განვითარების მხარდაჭრისა და ხელშეწყობის მიზნით, „ახალგაზრდობის განვითარების ხელშეწყობის“ პროგრამის ფარგლებში, 2025-2028 წლებში ბათუმში მცხოვრები და რეგისტრირებული მოზარდებისა და ახალგაზრდებისთვის იმოქმედებს ახალგაზრდული და საბავშვო სივრცეები და არაფორმალური განათლების სერვისები (მასში გაერთიანებული იქნება ბავშვებში, მოზარდებსა და ახალგაზრდებში საჭირო კომპეტენციების განვითარების ხელშეწყობი ღონისძიებები), რომლის ფარგლებშიც, იმოქმედებს თემატური კლუბები, ჩატარდება ტრენინგები, ვორქშოფები და სხვა აქტივობები. მხარდაჭერილი იქნება ინტელექტუალური და შემეცნებითი პროექტების ჩატარება და ხელშეწყობილი იქნება ახალგაზრდების მონაწილეობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, მათ შორის, იფუნქციონირებს ახალგაზრდული საბჭო, ახალგაზრდებში მოხალისეობრივი კულტურის განვითარების მიზნით იმუშავებს მოხალისეთა კლუბი, ჩატარდება ახალგაზრდული ფორუმი და დაფინანსდება ახალგაზრდების ინიციატივები, ხელშეწყობილი იქნება პროფორიენტაცია, კარიერული და დასაქმებისთვის საჭირო უნარების განვითარება. გარდა აღნიშნულისა, ახალგაზრდებს ექნებათ შესაძლებლობა შეიკრიბონ უსაფრთხო, თავისუფალ და საგანმანათლებლო საბავშვო და ახალგაზრდულ სივრცეებში კერძოდ, ქვეპროგრამის „ახალგაზრდული ცენტრის“ განხორციელებისთვის გამოყოფილ ფართში, იმსჯელონ აქტუალურ და მათთვის საინტერესო თემებზე, გამოავლინონ თავიანთი შესაძლებლობები, კულტურული მისწრაფებები და გაუზიარონ თანატოლებს თავიანთი ინტერესები და თავისუფალი დრო საინტერესოდ და პროდუქტიულად დახარჯონ.

არაფორმალური განათლებისა და ახალგაზრდული სივრცეების სერვისებზე რაც შეიძლება მეტი ახალგაზრდის ხელმისაწვდომობის მიზნით, ქალაქის ცენტრისგან დაშორებულ უბნებშიც მოეწყობა ახალგაზრდული სივრცეები, რომლებშიც ასევე ხელმისაწვდომი იქნება არაფორმალური განათლების სერვისიც, რაც საშუალებას მისცემს ქალაქის ცენტრიდან მოშორებით მცხოვრებ ახალგაზრდებს ადგილზე მიიღონ ის სერვისები, რასაც ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერია ახალგაზრდების განვითარების მხარდაჭრის,

კერძოდ კი ახალგაზრდული სივრცის ხელმისაწვდომობისა და არაფორმალური განათლების ხელშეწყობის ფარგლებში ახორციელებს.

დაგეგმილი ახალგაზრდული საქმიანობა ხელს შეუწყობს, ახალგაზრდების პიროვნულ, გონებრივ, ფიზიკურ, სოციალურ, კულტურულ, პროფესიულ თუ ეკონომიკურ განვითარებას და მნიშველოვნად უზრუნველყოფს დანაშაულის, დისკრიმინაციის, ძალადობის, არაჯანსაღი ცხოვრების წესისა და მავნე ნივთიერებების მოხმარების პრევენციას ახალგაზრდებში.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

კულტურა, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 05 06

პროგრამის მიზანი:

ქალაქ ბათუმში მცხოვრები ახალგაზრდების განვითარებისა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მონაწილეობის ხელშეწყობა

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ახალგაზრდული ცენტრი;
- ინტელექტუალური და შემეცნებითი პროექტების მხარდაჭერა;
- ახალგაზრდების ეკონომიკური გაძლიერების ხელშეწყობა;
- ახალგაზრდული მუშაკების მუნიციპალური სერვისი;
- ახალგაზრდული ორგანიზაციების განვითარების ხელშეწყობა;
- ახალგაზრდული სივრცეების მოწყობა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

ხელშეწყობილია ახალგაზრდების განვითარება და მონაწილეობა

პრიორიტეტის დასახელება - ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა (06 00)

პრიორიტეტის კავშირი შემდეგ მიმართულებებთან:

1. ჯანმრთელობის დაცვის სერვისებზე თანაბარი ხელმისაწვდომობის მხარდაჭერა და უსაფრთხო გარემოს შექმნა მოქალაქეებისათვის;
2. სოციალური თანასწორობის უზრუნველყოფის ხელშეწყობა;
3. სოციალური (საზოგადოებრივი) რისკების მართვის მექანიზმებისა და მოსახლეობის ცხოვრების დონის გაუმჯობესება, ცხოვრების გარანტირებული მინიმუმის შექმნა.

გაეროს მდგრადი განვითარების SDG მიზნები, რომელთა მიღწევასაც ემსახურება პრიორიტეტის ქვეშ მოქცეული პროგრამები:

1. მიზანი 1 - სიღარიბის ყველა ფორმის შემცირება;
2. მიზანი 2 - შიმშილის აღმოფხვრა, სასურსათო უსაფრთხოებისა და გაუმჯობესებული კვების მიღწევა და მდგრადი სოფლის მეურნეობის ხელშეწყობა;
3. მიზანი 3 - ჯანსაღი ცხოვრებისა და კეთილდღეობის უზრუნველყოფა ყველა ასაკის ადამიანისათვის.

პრიორიტეტის დასაბუთება:

მოსახლეობისთვის სამედიცინო მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა და ასევე სოციალური უზრუნველყოფის სისტემის გაუმჯობესება საქართველოს მთავრობისთვის მნიშვნელოვან პრიორიტეტს წარმოადგენს, რაც განსაზღვრულია საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიით - „საქართველო- 2020“. ამ სფეროში პროგრამების დაგეგმვა-განხორციელება მიმდინარეობს ასევე, რეგიონული ხელისფლების დონეზეც, თუმცა, სახელმწიფო და რეგიონალური დაფინანსების პროგრამების არსებობის მიუხედავად, მოსახლეობის ნაწილს, დაბალი შემოსავლებისა და სამედიცინო მომსახურების მაღალი ფასების გამო, არ აქვს საშუალება დაფაროს ის ხარჯები, რომლებიც სრულად არ იფარება ამ პროგრამებით, შესაბამისად, მუნიციპალიტეტისათვის მნიშვნელოვანი და პრიორიტეტულია ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროში პროგრამების განხორციელება.

აღსანიშნავია, რომ ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიამ 2019 წელს შეიმუშავა ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პოლიტიკის დოკუმენტი, რომლიც ეფუძნება იმ ძირითად საერთაშორისო და ეროვნულ დონეზე აღიარებულ პრინციპებსა და ფასეულობებს, რომელიც ითვალისწინებს ადამიანის უფლებათა დაცვას და სოციალური უთანასწორობის აღმოფხვრას.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიან პრიორიტეტს წამოადგენს სოციალური თანასწორობის უზრუნველყოფა ქალაქის მოსახლეობისთვის, რაც დაკავშირებულია მკურნალობასთან და რეაბილიტაციასთან არსებული ხარჯების შემცირებასთან სოციალურად დაუცველი ოჯახებისთვის, ასევე საზოგადოების მოწყვლადი ჯგუფებისა და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების სოციალურ რეაბილიტაციისა და საზოგადოებაში ინტეგრაციის ხელშეწყობა, მათთვის ცხოვრების ღირსეული პირობების შექმნისა და მინიმალური სტანდარტების დანერგვის მიზნით.

პრიორიტეტულია ასევე ავადობისა და სიკვდილიანობის ძირითადი მიზეზების პრევენცია, შესაძლებლობების შეზღუდვის შემცირება, ჯანმრთელობისთვის უსაფრთხო და ეპიდემიურად კეთილსაიმედო გარემოს უზრუნველყოფა, რაც საზოგადოების ჯანმრთელობის

გაუმჯობესებასა და ცხოვრების ხარისხის ამაღლებას შეუწყობს ხელს. პრიორიტეტში აქცენტი ასევე გადატანილია სამედიცინო დაწესებულებების სერვისის ხარისხის ამაღლებასთან.

ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე, მომდევნო წლებში მუნიციპალიტეტი გააგრძელებს ამ მიმართულებით პროგრამების განხორციელებას.

პრიორიტეტის საშუალოვადიანი მიზანი:

მოსახლეობის სიცოცხლის ხანგრძლივობისა და ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესება; ავადობის და შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის განვითარების რისკის შემცირება; ჯანმრთელობისთვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფა; მოქალაქეთა ღირსეული ცხოვრების პირობების უზრუნველყოფა; მოსახლეობის სიღარიბით, ხანდაზმულობით და შეზღუდული შესაძლებლობებით გამოწვეული სოციალური რისკების შემცირება; დასაქმების ხელშეწყობა.

სამოქმედო გეგმა:

პრიორიტეტის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი პროგრამების განხორციელება:

- ჯანმრთელობის დაცვა;
- სოციალური უზრუნველყოფა;
- სანიტარული ზედამხედველობისა და ეპიდსიტუაციის მართვა.

პროგრამა: ჯანმრთელობის დაცვა

მოსახლეობისთვის სამედიცინო მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მთავარ პრიორიტეტს წარმოადგენს ქ. ბათუმის მოსახლეობის სამედიცინო დახმარება ძირითადად უზრუნველყოფილია სახელმწიფო ბიუჯეტით (საქართველოსა და აჭარის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროების პროგრამები) დაფინანსებული პროგრამებით, თუმცა რჩება სამედიცინო სერვისების ნაწილი, რომელთა სრულად დაფინანსება აღნიშნული პროგრამების ფარგლებში ვერ ხერხდება.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის საშუალო ვადიან პრიორიტეტს წამოადგენს სოციალური თანასწორობის უზრუნველყოფა ქალაქის მოსახლეობისთვის, რაც დაკავშირებულია მაღალტექნოლოგიური კვლევების, მკურნალობისა და რეაბილიტაციასთან დაკავშირებული ხარჯების შემცირებასთან სოციალურად დაუცველი ოჯახებისთვის, ასევე საზოგადოების მოწყვლადი ჯგუფებისათვის და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის. მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტს ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური უზრუნველყოფის მიმართულებით ასევე წარმოადგენს ავადობისა და სიკვდილიანობის ძირითადი მიზეზების პრევენცია, მედიკამენტების შეძენასთან დაკავშირებული ხარჯების, ასევე შესაძლებლობების

შეზღუდვის შემცირება, რაც საზოგადოების ჯანმრთელობის გაუმჯობესებასა და ცხოვრების ხარისხის ამაღლებას შეუწყობს ხელს. აღნიშნულის მიღწევა სრულიად შესაძლებელია აღნიშნული პროგრამით გათვალისწინებული მიზნობრივი ქვეპროგრამების მეშვეობით.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

ჯანმრთელობისა დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 06 01

პროგრამის მიზანი:

მოსახლეობის სიცოცხლის გახანგრძლივება და ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესება; ავადობის პრევენცია და შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის განვითარების რისკის შემცირება. ჯანმრთელობის დაცვის სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში განხორციელდება შემდეგი ქვეპროგრამები:

- მოწყვლადი სოციალური ჯგუფების მქონე პირთა მედიკამენტებითა და საკვები დანამატების კომპენსაციით უზრუნველყოფა;

- ონკოლოგიურ დაავადებათა ადრეული ფორმების დიაგნოსტიკა და პრევენცია;

- ფსიქიური პრობლემების მქონე პირთა ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაცია;

- მოწყვლადი ჯგუფების სტომატოლოგიური და ორთოპედიული მომსახურება;

- ზოგიერთი მოწყვლადი კატეგორიის პირებისთვის კლიმატო თერაპიის კურსის ჩატარება;

- ახალშობილთა და ბავშვთა განვითარების შეფერხების პრევენცია და რეაბილიტაცია;

- ჰემოდიალიზის ცენტრის პაციენტთა და ლეიკემიით დაავადებულ ბავშვთა მატერიალური დახმარება;

- მოქალაქეთა ინდივიდუალური სამედიცინო დახმარება;

- თემზე დაფუძნებული მობილური გუნდის მომსახურება;

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

გაზრდილია ჯანმრთელობის დაცვის სერვისებზე ხელმისაწვდომობა, უზრუნველყოფილია დაავადებათა ადრეული გამოვლენა, პრევენცია და მკურნალობა

პროგრამა: სოციალური უზრუნველყოფა

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიან პრიორიტეტს წარმოადგენს სოციალური თანასწორობის უზრუნველყოფა ქალაქის მოსახლეობისთვის, სოციალური

უზრუნველყოფის მიმართულებით, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტი თანხვედრაში მოდის საქართველოს მთავრობის პრიორიტეტულ მიმართულებებთან და მიმართულია სოციალურად დაუცველი ოჯახების, საზოგადოების მოწყვლადი ჯგუფების და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების საბაზისო სოციალური გარანტიებით, მინიმალური სტანდარტებით და მიზნობრივი სოციალური დახმარებით უზრუნველყოფისკენ. ქ. ბათუმის მოსახლეობის სოციალური უზრუნველყოფის ღონისძიებები ძირითადად ხორციელდება ცენტრალური ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების ფარგლებში, თუმცა რჩება სოციალური უზრუნველყოფის მომსახურების ნაწილი, რომლის დაფინანსება აუცილებელია განხორციელდეს, როგორც ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთარი უფლებამოსილებიდან, ასევე მოსახლეობის მოწყვლადი ჯგუფების საჭიროებებიდან და გადაუდებელი აუცილებლობიდან გამომდინარე, რაც ძირითადად უზრუნველყოფილია სოციალური დაცვის მიზნობრივი ქვეპროგრამებით. პროგრამა უზრუნველყოფს ქალაქის ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის მოწყვლადი კატეგორიებისათვის (მკვეთრად გამოხატულ შშმ პირები და შშმ სტატუსის ბავშვები, ვეტერანები, მათთან გათანაბრებული პირები, ომში დაღუპულთა ოჯახის წევრები და მარჩენალდაკარგულები, სოციალურად დაუცველები, მრავალშვილიანი ოჯახები (5 და მეტი შვილი), მარტოხელა მშობლები და მათი შვილები და სხვები) სხვადასხვა სახის სერვისების მიწოდებას და მატერიალური დახმარებების გაწევას.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

ჯანმრთელობისა და სოციალური უზრუნველყოფა.

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 06 02

პროგრამის მიზანი:

მოსახლეობის მოწყვლადი ჯგუფების სოციალური პირობების გაუმჯობესება. მუნიციპალურ და კომუნალურ სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- კომუნალური მომსახურების საფასურის სუბსიდირება
- მოწყვლადი სოციალური კატეგორიების მატერიალური დახმარებით უზრუნველყოფა;
- მუნიციპალური ტრანსპორტით მგზავრობის საფასურის სუბსიდირება;
- მზრუნველობას მოკლებულ ბენეფიციართა მოვლა-პატრონობა და მოვლის საჭიროების მქონე პირთა დახმარება;
- მუნიციპალური უფასო სასადილო;
- დროებითი ღამის თავშესაფარი;
- საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მხარდაჭერა;

- ერთჯერადი მატერიალური დახმარება;
- მოწყვლადი სოციალური კატეგორიებისათვის მინიმალური სოციალური პირობების შექმნა;
- შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების ასისტენტით მომსახურება;
- მოწყვლადი სოციალური ჯგუფების ოჯახების მხარდაჭერა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

გაზრდილია მუნიციპალურ და კომუნალურ სერვისებზე ხელმისაწვდომობა და გაუმჯობესებულია საზოგადოების ცალკეული კატეგორიების სოციალური პირობები. შემცირებულია მოსახლეობის სიღარიბით, ხანდაზმულობით და შეზღუდული შესაძლებლობებით გამოწვეული სოციალური რისკები.

პროგრამა: სანიტარული ზედამხედველობა და ეპიდსიტუაციის მართვა

სანიტარიულ - ჰიგიენური მდგომარეობის გაუმჯობესება და გადამდები დაავადებების პრევენცია პრიორიტეტულ მიმართულებებს წარმოადგენს ცხოვრებისათვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფისათვის. პროგრამის ფარგლებში განხორციელდება მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლების, იტალიური ეზოებისა და სარდაფების დეზინსექცია და ქვეწარმავლების საწინააღმდეგო სპეციალური პრეპარატებით დამუშავება; ქ. ბათუმის ტერიტორიაზე განთავსებული საზოგადოებრივი მნიშვნელობის დაწესებულებების სანიტარულ-ჰიგიენური მონიტორინგი, უპატრონო ცხოველების (ძაღლების, კატების) პოპულაციის რეგულირების ღონისძიებები, მავნე მწერებისა და მღრღნელების მაქსიმალური შემცირების ღონისძიებები.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

ჯანმრთელობისა დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა.

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 06 03

პროგრამის მიზანი:

სანიტარიულ-ჰიგიენური მდგომარეობის გაუმჯობესება და ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემოს შექმნა, გადამდები დაავადებების პრევენცია.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში გაგრძელდება შემდეგი ღონისძიებების განხორციელება:

- ბათუმის ტერიტორიაზე არსებული დაწესებულებების სანიტარული მონიტორინგი;
- დეზინსექცია დერატინაციის ღონისძიებები;
- უპატრონო შინაური ცხოველების მოვლა-პატრონობისა და პოპულაციის რეგულირების ღონისძიებები.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

შემცირებულია ინფექციურ დაავადებათა გავრცელების რისკ-ფაქტორები და უზრუნველყოფილია ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემო.

პრიორიტეტის დასახელება: ქალაქის ეკონომიკური და ურბანული განვითარება (07 00)

პრიორიტეტის კავშირი შემდეგ მიმართულებებთან:

1. ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა;
2. ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა;
3. საერთაშორისო თანამშრომლობა და ქსელური კავშირები;
4. ბათუმში ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული ცენტრების განვითარება;
5. ქალაქის შემოერთებული ტერიტორიების განვითარების ხელშეწყობა;
6. მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმის შემუშავება და სამშენებლო პოლიტიკის გაუმჯობესება;
7. ძველი ბათუმის ისტორიული განაშენიანების რეგულირების ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების დაცვა და რეაბილიტაცია.

გაეროს მდგრადი განვითარების SDG მიზნები, რომელთა მიღწევასაც ემსახურება პრიორიტეტის ქვეშ მოქცეული პროგრამები:

1. მიზანი 1 - სიღარიბის ყველა ფორმის აღმოფხვრა;
2. მიზანი 2 - შიმშილის აღმოფხვრა;
3. მიზანი 3 - ხელმისაწვდომი ჯანდაცვა;
4. მიზანი 8 - ღირსეული სამუშაო და ეკონომიკური ზრდა;
5. მიზანი 9 - მრეწველობა, ინოვაცია და ინფრასტრუქტურა;
6. მიზანი 10 - შემცირებული უთანასწორობა;
7. მიზანი 11 - მდგრადი ქალაქები და დასახლებები;
8. მიზანი 17 - პარტნიორობა მიზნების მისაღწევად;

პრიორიტეტის დასაბუთება

ბოლო ათწლეულის განმავლობაში ბათუმი საქართველოს მუნიციპალტეტებს შორის მაღალი ეკონომიკური ზრდით გამოირჩევა, რაც განპირობებულია ტურიზმის სექტორის სწრაფი განვითარებით, უძრავ ქონებაში ინვესტირების ზრდით და სამშენებლო სექტორის გააქტიურებით. ქვეყანაში სიდიდით და მნიშვნელობით მეორე ქალაქის სტატუსის მიღწევის შემდეგ, ბათუმი დადგა განვითარებადი სექტორების ზრდის ტემპის შენელების საფრთხის, ეკონომი-

კის დივერსიფიკაციის, ქალაქის სივრცით განვითარების, ინფრასტრუქტურაში განხორციელებული ინვესტიციების საზოგადოების განვითარებასა და ქალაქის კონკურენტუნარიანობასთან სინქრონიზაციის აუცილებლობის წინაშე.

2018 წელს ბათუმი მიუერთდა ევროკავშირის ინიციატივას „მერები ეკონომიკური ზრდისთვის“ (M4EG), რომლის ფარგლებშიც 2019 წელს მომზადდა და საკრებულოს მიერ დამტკიცდა ადგილობრივი ეკონომიკის განვითარების გეგმა. აღნიშნული გეგმის მიხედვით, ბათუმში მზარდი ტენდენციით გამოირჩევა მოქმედი ბიზნეს სუბიექტების რაოდენობა ქ. ბათუმში. მთლიანი დამატებული ღირებულებისა და დასაქმების მიხედვით, ადგილობრივი ეკონომიკის წამყვან სექტორებს წარმოადგენს მშენებლობა, ვაჭრობა, ტურიზმი (HoReCa), მრეწველობა, ტრანსპორტი და კომუნიკაციები. ადგილობრივი ეკონომიკის თითქმის ყველა დარგი პირდაპირპროპორციულადაა მიბმული ტურიზმის სექტორზე. ამ დოკუმენტის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების ასახვა მოხდება მუნიციპალიტეტის შემდგომის წლების ბიუჯეტში.

ბათუმი, თბილისის შემდეგ ყველაზე მიმზიდველი მუნიციპალიტეტია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებისათვისაც. თუმცა საინვესტიციო პოტენციალის მაქსიმალურ და მდგრად გამოყენებას ხელს უშლის მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმის, სივრცითი მოწყობის გეგმისა და შესაბამისი დარგობრივი კვლევების არარსებობა.

ქალაქ ბათუმის სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაციის შემუშავებისა და დამტკიცების, აღნიშნულ დოკუმენტაციაზე დაყრდნობით ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობის ღონისძიებების განხორციელებით, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტი ხელს შეუწყობს, რომ ქალაქი ბათუმი გახდეს ცხოვრების დონითა და ბიზნესის კეთების შესაძლებლობებით მიმზიდველი ქალაქი არამარტო ქვეყნის, არამედ რეგიონის მასშტაბით.

პრიორიტეტის საშუალოვადიანი მიზანი:

- ბიზნესისა და მეწარმეობის განვითარების სტიმულირება;
- ქალაქის ეკონომიკური პროფილის დივერსიფიკაცია და გაძლიერება;
- ინვესტიციების განხორციელების ხელშეწყობა;

სამოქმედო გეგმა:

პრიორიტეტის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი პროგრამების განხორციელება:

- ქალაქის ურბანული განვითარება;
- ქალაქის ეკონომიკური პროფილის გაძლიერება და ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა.

პროგრამა: ქალაქის ურბანული განვითარება

ქალაქის დასახლებული ტერიტორიების გეგმაზომიერი განაშენიანებისა და რაციონალური გამოყენების, ქალაქის მდგრადი განვითარების უზრუნველსაყოფად აუცილებელია ქალაქს გააჩნდეს სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაცია, რომელიც უზრუნველყოფს ერთის მხრივ ქალაქის, როგორც ისტორიულად ჩამოყალიბებული ორგანიზმის სივრცით-არქიტექტურული გარემოს, განაშენიანების ფორმებისა და იერსახის შენარჩუნებასა და განვითარებას, ასევე მეორეს მხრივ მისი ეკონომიკური პოტენციალის ზრდას, რაც განპირობებული იქნება ქალაქის ფუნქციონალური პროფილის კვლევისა და შესაბამისი პოტენციალის მქონე დარგების განვითარებით, რაც ასევე თავის მხრივ შეამცირებს რისკს ბათუმი გახდეს მონოფუნქციური - ეკონომიკის ერთ სექტორზე, კერძოდ, ტურიზმზე დამოკიდებული ქალაქი.

ამ დროისათვის ტენდერში განარჯვებული კომპანია „სითი ინსტიტუტი“ მუშაობს ქ. ბათუმის სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვისა და განვითარების მართვის დოკუმენტაციის მომზადებაზე.

პრიორიტეტის დასახლება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

ქალაქის ეკონომიკური და ურბანული განვითარება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 07 01

პროგრამის მიზანი:

ქალაქის გეგმაზომიერი განვითარების უზრუნველყოფა.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ქალაქმშენებლობითი დოკუმენტაციის შედგენა;

მუნიციპალური კვლევების მომზადება და საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო

დოკუმენტაციის შედგენა.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

ქალაქის განვითარება ხორციელდება გეგმაზომიერად, დამტკიცებული სტრატეგიის შესაბამისად.

პროგრამა: ქალაქის ეკონომიკური პროფილის გაძლიერება და ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა

მუნიციპალიტეტისთვის პრიორიტეტულია ქალაქის ეკონომიკური კეთილდღეობის ზრდის ხელშეწყობა. ინფრასტრუქტურული ღონისძიებები, ხარისხიანი მუნიციპალური სერვისების მიწოდება ქალაქის მოსახლეობისა და ვიზიტორებისთვის და ა.შ, ამ პროცესში მდგრადი განვითარების პრინციპების დაცვა პროპორციულად აისახება ქალაქში საცხოვრებელ, გარემოსდაცვით და ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესებაზე, ტურიზმზე, თუმცა

დღევანდელ სწრაფად ცვალებად გარემოში ქალაქის კონკურენტუნარიანობის გაზრდის, ეკონომიკის და შრომის ბაზრის დივერსიფიკაციის, ტურიზმის სხვა პერსპექტიული მიმართულებების განვითარების, ახალგაზრდების მიგრაციის და უმუშევრობის შემცირების, საზოგადოების მდგრადი და თანაბარი განვითარების (მათ შორის შემოერთებული ტერიტორიების) ხელშეწყობისათვის მნიშვნელოვანია ასევე ინოვაციური, კომპლექსური და სისტემური ეკონომიკური პროფილის პროგრამების დაგეგმვა-განხორციელება, პარტნიორული კავშირების დამყარება.

აღსანიშნავია, რომ ქ. ბათუმმა გაეროს განვითარების პროგრამასთან (UNDP) თანამშრომლობით მიმდინარე ევროკავშირის რეგიონული ინიციატივის „მერები ეკონომიკური ზრდისთვის“ (M4EG) მეორე ფაზის ფარგლებში გამოცხადებულ კონკურსში მოიპოვა გრანტი (200,000.00 ევრო) და მუშაობს მუნიციპალური ტრანსფორმაციის პორტფელზე, ქალაქში სტარტაპ ეკოსისტემის განვითარების მიმართულებით, კომპლექსური გამოწვევების (მაგ. უმუშევრობა, არადივერსიფიცირებული შრომის ბაზარი, კვალიფიციური კადრების ნაკლებობა, სამოქალაქო პასუხისმგებლობის ნაკლები განცდა და ა.შ.) საპასუხოდ ინოვაციური, სისტემური მიდგომის და მეთოდების შემუშავებისა და განხორციელების გზით.

პორტფელის მიდგომა გულისხმობს აქტივობების ეტაპობრივად დაგეგმვა-განხორციელებას, კერძოდ პირველი ეტაპის პროცესსა და მიღწევებზე დაკვირვებას, შედეგების გაანალიზებას და შემდგომი ეტაპის მასზე დაყრდნობით დაგეგმვა-განხორციელებას. საწყის ეტაპზე შეირჩა ექვსი მიმართულება: მუნიციპალური კადრების გაძლიერება; სტარტაპ განათლების ხელშეწყობა; ახალგაზრდებში დამკვიდრებული ნარატივების (სტერეოტიპების) შეცვლა; საინფორმაციო ჰაბის შექმნა; ქსელური კავშირების შექმნა; ახალგაზრდული სივრცის შექმნა (შერჩეული ფართი), რომელიც მალე დაიწყებს ფუნქციონირებას, პარალელურად პროექტის გუნდი ჩართულია სტარტაპ ეკოსისტემასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა ღონისძიებებში.

ბათუმის ისტორიული განაშენიანების საზღვრებში ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული ცენტრების განვითარების მხარდაჭერა მოიცავს ქალაქის კონკრეტული უბნების განვითარების შესაძლებლობების კვლევისა (ქალაქის გენერალური გეგმის მომზადების ეტაპზე) და კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით მცირე კომერციული პროექტების განვითარების მხარდაჭერი პროექტების შემუშავება-განხორციელებას, თანადაფინანსების გზით.

ეკონომიკური ფორუმების ორგანიზება - ბათუმი უკვე სამი წელია რაც მასპინძლობს სტარტაპების მსოფლიო თასის ეროვნულ ჩემპიონატს და სტარტაპ სამიტს, რომელსაც ძირითადად სტუმრობენ სილიკონ ველის წამყვან ვენჩერული კაპიტალის ინვესტორები და საერთაშორისო ტექ-ლიდერები, ხდება გამოცდილების გაზიარება ხელოვნურ ინტელექტის, ინვესტიციების მოზიდვის და სტარტაპების განვითარების საკითხებზე, ჩემპიონატში

გამარჯვებულ წარმატებულ ქართულ სტარტაპს ეძლევა შესაძლებლობა გაემგზავროს სილიკონის ველზე ფინალში მოხვედრისთვის საბრძოლველად. 2024 წელს ბათუმში გაიმართა სტარტაპ საინვესტიციო ფორუმი, რომლის მიზანიც არის სტარტაპ ეკოსისტემის განვითარების ხელშეწყობა, კერძო სექტორის ჩართულობის გაზრდა, ინვესტორთა დაინტერესება ადგილობრივი სტარტაპის მხარდასაჭერად.

მუნიციპალური ტრანსფორმაციის პორტფელის ფარგლებში ბათუმის მერია GITA-სთან, Axel-თან და სხვა პარტნიორებთან ერთად ადგილობრივი სტარტაპებისთვის ინვესტიციების მოზიდვის მიზნით ყოველწლიურად გეგმავს ფორუმის ჩატარებას.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

ქალაქის ეკონომიკური და ურბანული განვითარება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 07 02

პროგრამის მიზანი:

ქალაქის ეკონომიკური განვითარება, ბიზნესის ხელშეწყობა.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ეკონომიკური ფორუმების ორგანიზება;
- მეწარმეობისა და ინოვაციების განვითარების სტიმულირება.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

გაზრდილია სამეწარმეო და ბიზნეს აქტივობა.

პრიორიტეტის დასახელება: მუნიციპალური სერვისების განვითარება (08 00)

პრიორიტეტის კავშირი შემდეგ მიმართულებებთან:

1. მოქალაქეზე და მის საჭიროებებზე ორიენტირებული პოლიტიკა;
2. მუნიციპალური სერვისების გაუმჯობესება;
3. მუნიციპალური ქონების მართვა.

გაეროს მდგრადი განვითარების SDG მიზნები, რომელთა მიღწევასაც ემსახურება პრიორიტეტის ქვეშ მოქცეული პროგრამები:

მიზანი 16 - მშვიდობიანი და ინკლუზიური საზოგადოების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა მდგრადი განვითარებისთვის, მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა

ყველასათვის, ეფექტიანი, ანგარიშვალდებული და ინკლუზიური ინსტიტუტების მშენებლობა ყველა დონეზე.

პრიორიტეტის დასაბუთება:

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მდგრადი განვითარების და კონკურენტუნარიანობის მნიშვნელოვან საფუძველს ეფექტური მმართველობა და მუნიციპალური სამსახურების მიერ გაწეული მომსახურების მაღალი ხარისხი წარმოადგენს. მუნიციპალური მომსახურების ხარისხისა და ხელმისაწვდომობის ამაღლების პროცესში, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება მდგრადი, ეფექტური და უსაფრთხო ელექტრონული მმართველობის სისტემების დანერგვას და განვითარებას. მოქალაქეთათვის, ასევე ბიზნეს სუბიექტებისათვის, ელექტრონული სერვისების დანერგვა მნიშვნელოვნად გაამარტივებს მუნიციპალური მომსახურების მიღების პროცესს, შეამცირებს მომსახურების მიღების ვადებს, გააუმჯობესებს კონტროლს გაწეულ მომსახურებაზე, ასევე მინიმუმამდე დაიყვანს საოპერაციო და ადამიანურ ხარჯვებს.

ამ მიმართულებით მომდევნო საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტი გააგრძელებს წინა წლებში შემუშავებული ელექტრონული სერვისების დახვეწისა და ახალი ელექტრონული სერვისების დანერგვის პროცესს, ისე რომ უზრუნველყოს მუნიციპალიტეტის ყველა მომსახურების ელექტრონულად მიწოდება მოქალაქეებისათვის - „ერთი ფანჯრის“ პრინციპის ამოქმედება ყველა სახის მომსახურებაზე, ამ მიზნით გაგრძელდება ასევე, მოდერნიზებული სერვისცენტრების მშენებლობა.

აღსანიშნავია, რომ ბათუმის მუნიციპალიტეტმა მიმდინარე წელს გააფორმა მემორანდუმი და დაიწყო მუშაობა USAID-ის ახალ ადგილობრივი თვითმმართველობის პროგრამასთან მუნიციპალური სერვისების, მოქალაქეთა ჩართულობის მექანიზმების გაუმჯობესების და მუნიციპალიტეტის შესაძლებლობების გაძლიერების მიმართულებით. პროგრამა სამწლიანია.

მუნიციპალურ სერვისებთან ერთად მნიშვნელოვანია ინსპექტირების საკითხები, ინსპექციის მიზანია შესაბამისი წესდებითა და აქტებით მის უფლებამოსილებას მიკუთვნებულ სფეროებში დადგენილი წესების დაცვაზე ზედამხედველობის განხორციელება, დარღვევათა გამოვლენა და კანონმდებლობის შესაბამისად მათზე რეაგირება, დარღვევათა თავიდან ასაცილებლად პრევენციულ ღონისძიებათა დაგეგმვა და განხორციელება. ინსპექცია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ახორციელებს ბათუმის ტერიტორიაზე მშენებლობის, ქალაქის იერსახის, რეკლამის, აბრის, გარე ვაჭრობის, ნარჩენებით ქალაქის დანაგვიანების, აკუსტიკური ხმაურისა და პიროტექნიკური ნაკეთობის გამოყენებაზე ინსპექტირებას, კომპეტენციის ფარგლებში სანიტარიული კანონმდებლობის შესრულებაზე კონტროლის განხორციელებას.

2025 წელს გაგრძელდება 2018 წლიდან ამოქმედებული თანამონაწილეობითი ბიუჯეტირების პროექტი ("მონაწილეობითი ბიუჯეტირების ელექტრონული პლატფორმა" -

www.idea.batumi.ge), რომლის მიზანია მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის ჩართვა ბიუჯეტის ნაწილის დაგეგმვაში და ქალაქის განვითარებისთვის სასარგებლო იდეების მოზიდვა. ბიუჯეტში აისახება ხმის მიცემის გზით მოქალაქეთა მიერ შერჩეული საუკეთესო იდეები (ღონისძიებები).

პრიორიტეტის საშუალო ვადიანი მიზანი:

მოქალაქეთა საჭიროებებზე მორგებული ეფექტური მუნიციპალური მომსახურების სისტემის დანერგვა და მუნიციპალური მომსახურების უწყვეტი მიწოდების უზრუნველყოფა.

სამოქმედო გეგმა:

- მუნიციპალური მომსახურების გაუმჯობესება;
- მუნიციპალური სერვისების მართვა;
- თვითმმართველობის განხორციელებაში მოქალაქეთა მონაწილეობის გაძლიერება.

პროგრამა: მუნიციპალური მომსახურების მართვა და გაუმჯობესება

ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულს მუნიციპალური მომსახურების მიწოდების ვალდებულება აკისრია შესაბამისი კანონით დადგენილი უფლებამოსილების ფარგლებში. მუნიციპალური მომსახურების მიზანია მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე რეგისტრირებული მოქალაქეებისა და ამ ტერიტორიაზე განთავსებული იურიდიული პირების იმ ინტერესების დაკმაყოფილება, რომლებიც უკავშირდება ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხებს. აღნიშნულიდან გამომდინარე პროგრამის ფარგლებში განხორციელდება: მუნიციპალური სერვისების ავტომატიზაცია და მომსახურების „ერთი ფანჯრის პრინციპი“-ს ამოქმედება, მომსახურების პროცესში ბიუროკრატიული ბარიერების შემცირება და მუნიციპალური მომსახურების სწრაფი და ხელმისაწვდომი მომსახურების მიწოდება, ელექტრონული სერვისების დანერგვა, ერთიანი ელექტრონული სერვისების და გეოსერვისების პორტალის შექმნა, მუნიციპალური სერვის ცენტრ(ებ)ის ამოქმედება, მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ ერთეულებში მუნიციპალიტეტისათვის მიკუთვნებული ცალკეული უფლებამოსილების უშუალო განხორციელება, თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა და ინფორმაციის სფეროში ერთიანი პოლიტიკის განხორციელება, მუნიციპალური ქონების ინვენტარიზაცია და მონაცემთა ბაზის წარმოება, მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებული სასაწყობო მეურნეობის/ბაზების მართვა, მატერიალური ფასეულობების სასაწყობო ნაგებობაში განთავსება-გაცემა, აღრიცხვა და დაცვა-შენახვა.

ასევე განხორციელდება მუნიციპალიტეტის მიერ ინსპექტირების ღონისძიებები შესაბამისი აქტებით განსაზღვრულ სფეროებში, კერძოდ: დადგენილი წესების დაცვაზე ზედამხედველობის განხორციელება, დარღვევათა გამოვლენა და კანონმდებლობის შესაბამისად მათზე რეაგირება, დარღვევათა თავიდან ასაცილებლად პრევენციულ ღონისძიებათა

დაგეგმვა-განხორციელება. ინსპექტირება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით განხორციელდება ბათუმის ტერიტორიაზე მშენებლობის, ქალაქის იერსახის, რეკლამის, აზრის, გარე ვაჭრობის, ნარჩენებით ქალაქის დანაგვიანების, აკუსტიკური ხმაურისა და პიროტექნიკური ნაკეთობის გამოყენების მიმართულებით.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

მუნიციპალური სერვისების განვითარება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 08 01

პროგრამის მიზანი:

მუნიციპალური სერვისების ხელმისაწვდომობისა და ეფექტურობის ზრდა

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- ელექტრონული სერვისების დანერგვა და განვითარება;
- ა(ა)იპ - მუნიციპალური სერვისების სააგენტო
- მუნიციპალური სერვისების გაუმჯობესება (მუნიციპალური სერვის-ცენტრების მშენებლობა);
- თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებული ქონების მართვა;
- ა(ა)იპ - ბათუმის მუნიციპალური ინსპექცია.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

დანერგილია მოქალაქეთა საჭიროებებზე მორგებული ეფექტური მუნიციპალური მომსახურების სისტემა.

პროგრამა: თვითმმართველობის განხორციელებაში მოქალაქეთა მონაწილეობის გაძლიერება

მონაწილეობითი ბიუჯეტი, როგორც თვითმმართველობის განხორციელებაში მოქალაქეთა ჩართულობის ალტერნატიული მექანიზმი, წარმოადგენს ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის საბიუჯეტო პროცესის ნაწილს, რომლის ფარგლებშიც მოქალაქეთა უშუალო მონაწილეობით მუშავდება და განისაზღვრება ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მიერ განხორციელებელი პროექტები. მონაწილეობითი ბიუჯეტირების პროცესი ხორციელდება ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მონაწილეობითი ბიუჯეტირების ელექტრონული პლატფორმის გამოყენებით, ასევე პირდაპირი ხმის მიცემის გზით.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

მუნიციპალური სერვისების განვითარება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 08 02

პროგრამის მიზანი:

ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელების პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის ხელშეწყობა

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- მონაწილეობითი ბიუჯეტით შერჩეული პროექტის დაფინანსება;

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

გაზრდილია მოქალაქეთა ჩართულობა ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელების პროცესში.

პრიორიტეტის დასახელება: წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების დაფინანსება (01 00)

პრიორიტეტის კავშირი შემდეგ მიმართულებებთან:

1. მოქალაქეზე და მის საჭიროებებზე ორიენტირებული პოლიტიკა;
2. მუნიციპალური სერვისების გაუმჯობესება;
3. მუნიციპალური ქონების მართვა.

პრიორიტეტის დასაბუთება:

ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მდგრადი განვითარების და კონკურენტუნარიანობის მნიშვნელოვან საფუძველს ეფექტური მმართველობა და მუნიციპალური სამსახურების მიერ გაწეული მომსახურების მაღალი ხარისხი წარმოადგენს.

აღნიშნული სფეროს გამართული ფუნქციონირება მუნიციპალიტეტის საქმიანობის ეფექტურად წარმართვის ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორია, სადაც მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება მოსახლეობის ჩართულობის სისტემების შექმნას და უზრუნველყოფას, საბიუჯეტო პროცესის გაუმჯობესებას, მიმდინარე პროცესების მართვას და სხვა ფაქტორებს.

პრიორიტეტის ფარგლებში განხორციელდება წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების დაფინანსება. ამავე პრიორიტეტიდან ფინანსდება ისეთი ხარჯები, როგორცაა სარეზერვო ფონდი, წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი, სასესიო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა, წვევამდელთა ტრანსპორტირება, საზოგადოების ინფორმირებულობის ამაღლება, მუნიციპალიტეტის საჯარო მოსამსახურეთა პროფესიული განვითარება.

პრიორიტეტის საშუალო ვადიანი მიზანი:

მოქალაქეთა საჭიროებებზე მორგებული ეფექტური მუნიციპალური მომსახურების სისტემის დანერგვა და მუნიციპალური მომსახურების უწყვეტი მიწოდების უზრუნველყოფა.

სამოქმედო გეგმა:

- მუნიციპალური მომსახურების გაუმჯობესება;
- მუნიციპალური სერვისების მართვა;
- თვითმმართველობის განხორციელებაში მოქალაქეთა მონაწილეობის გაძლიერება.

პროგრამა: სასესხო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია გერმანიის რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკიდან (KfW) მიღებული სესხების საპროცენტო და სესხების ძირი თანხის დაფარვა წელიწადში ორჯერ არაუგვიანეს 20-30 ივნისისა და 20-30 დეკემბრისა. სესხის მომსახურების პირობები განისაზღვრება შესაბამისი სასესხო ხელშეკრულებით. აღნიშნულის ფარგლებში განხორციელდა ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია, რომელიც მოიცავს ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაციის I-V ფაზებს.

ასევე დაგეგმილია ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკიდან (EBRD) მიღებული სესხების საპროცენტო და სესხების ძირი თანხის დაფარვა. სესხის ფარგლებში ხორციელდება ბათუმის ავტობუსების პროექტის დაფინანსება.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებში ხორციელდება პროგრამა:

წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების დაფინანსება

პროგრამის განხორციელების ვადები: 2025-2028 წლები

პროგრამის ბიუჯეტი: იხ. დანართი 1

პროგრამული კოდი: 01 03

პროგრამის მიზანი:

მუნიციპალიტეტის მიერ აღებული სასესხო ვალდებულებების დადგენილ ვადებში დაფარვა

პროგრამის აღწერა:

პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია შემდეგი ქვეპროგრამების განხორციელება:

- გერმანიის რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკიდან (KfW) მიღებული სესხების მომსახურება;

- ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკიდან (EBRD) მიღებული სესხის მომსახურება.

პროგრამის მოსალოდნელი (საბოლოო) შედეგი:

შემცირებულია არსებული სასესხო ვალდებულებები.